

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

**Katedra mediálních a kulturních studií a
žurnalistiky**

**Charakteristika regionálního časopisu
Pod Zvičinou**

The Characteristics of Regional Magazine „Pod Zvičinou“

Bakalářská diplomová práce

Jakub Loukota

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Karel Páral, Ph.D.

Olomouc 2020

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně pouze za použití uvedené literatury a pramenů. Tato práce obsahuje 66 787 znaků.

V Hořicích dne 15. srpna 2020

Jakub Loukota

Zde bych chtěl poděkovat Mgr. et Mgr. Karlu Páralovi, Ph.D. za jeho pomoc při vedení této bakalářské práce, komentáře a připomínky. Zároveň chci poděkovat PhDr. Janu Tomíčkoví a Ing. Tomáši Horákovi za jejich spolupráci, ochotu a otevřenost a ředitelce hořického Městského muzea Petře Zachovalové za možnost vstoupit do archivu. V neposlední řadě děkuji své rodině za podporu a trpělivost při tvorbě této práce.

Zvláštní poděkování patří PhDr. Oldřišce Tomíčkové, bez jejíž vydatné pomoci a laskavosti by tato práce byla silně ochuzena o nesmírné množství vědomostí.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá časopisem Pod Zvičinou, vycházejícím s přestávkami od roku 1920 dodnes. Jedná se o kulturní a vlastivědný časopis vydávaný gymnáziem v Hořicích. Práce je zaměřena na historii, proměnu obsahu, složení redakce a charakteristiku tohoto regionálního periodika.

Klíčová slova

Média, Pod Zvičinou, regionální tisk, časopis, Hořicko, 20. století

Abstract

This thesis focuses on the magazine Pod Zvičinou, which was being published with interruptions since the year 1920 to this day. The subject is a cultural and patriotic magazine, published by the grammar school in Hořice. Thesis deals with the history, shaping of content, structure of editorial staff and characteristics of this regional periodical.

Key words

Media, Pod Zvičinou, regional press, magazine, Hořice area, 20th century

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Historický rámec časopisu Pod Zvičinou.....	10
2.1 První generace (1920 – 1927).....	10
2.1.1 Mimohořícké větve.....	12
2.2 Druhá generace (1946 – 1949).....	12
2.3 Třetí generace (1990 – doposud).....	13
3. Metodika.....	16
3.1 Výzkum.....	16
3.2 Výběr subjektů.....	16
3.3 Kategorizace dat.....	17
3.3.1 Rubriky.....	18
4. Rubriky časopisu Pod Zvičinou.....	21
4.1 První generace (1920 – 1927).....	21
4.2 Druhá generace (1946 – 1949).....	23
4.3 Třetí generace (1993 – doposud).....	25
5. Podoba časopisu v jednotlivých generacích.....	28
5.1 První generace (1920 – 1927).....	28
5.1.1 Vlastenectví.....	28
5.1.2 Cílové skupiny.....	29
5.1.3 Grafická podoba a typografie.....	30
5.1.4 Politický, historický a ekonomický kontext.....	31
5.2 Druhá generace (1946 – 1949).....	31
5.2.1 Tematické zaměření a cílové skupiny.....	31
5.2.2 Cenzura.....	32
5.2.3 Přebírání textů a autorizace.....	33
5.3 Třetí generace (1993 – doposud).....	34
5.3.1 Tematické zaměření a cílové skupiny.....	34
5.3.2 Počáteční grafická nestálost.....	35
5.3.3 Technický a finanční stav v současnosti.....	36
Závěr.....	37
Seznam literatury.....	40
Konkrétně citované prameny.....	41
Internetové zdroje.....	42
Prameny.....	42

Přílohy	44
Oddíl A – Fotografie	44
Oddíl B – Rozhovory	96
1 - Oldřiška Tomíčková.....	96
2 - Jan Tomíček	99
3 - Tomáš Horák.....	104
Oddíl C – Personálie a složení redakcí.....	108
První redakce (1920 – 1927)	108
Druhá redakce (1946 – 1949).....	112
Třetí redakce (1993 – doposud).....	116
Oddíl D – Tabulky k vybraným číslům.....	120
První generace (1920 – 1927).....	120
Druhá generace (1946 – 1949)	125
Třetí generace (1993 – doposud).....	130
Oddíl E – Seznam rubrik	135
První generace (1920 – 1927).....	135
Druhá generace (1946 – 1949)	136
Třetí generace (1993 – doposud).....	137

1. Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá charakteristikou regionálního periodika Pod Zvičinou, vycházejícího pětkrát do roka v oblasti Podkrkonoší.

Tento čtvrtletník vychází s přestávkami od roku 1920, přičemž v současnosti je ve své třetí a zatím nejdelší etapě vydávání. Pod Zvičinou vycházelo mezi roky 1920 a 1927, druhá etapa se nachází v období 1946 – 1949 a současná činnost časopisu byla obnovena v roce 1993 a trvá dodnes. Došlo také ke krátkému obnovení mezi lety 1932 a 1937, činnost ale byla omezena pouze na královedvorský a jaroměřský region; šlo tedy spíše o odnož než o skutečné obnovení. Časopis Pod Zvičinou sám sebe nazývá vlastivědnou čítankou a zabývá se regionální historií, tradicemi, školstvím a kulturou. Vedle těchto témat také oznamuje události tematicky příbuzné, jako jsou například výstavy v muzeích, kulturní akce a podobně.

Hlavním cílem této práce je popis charakteristiky a dále potom historie, proměn obsahu, personálií a tematického zaměření časopisu Pod Zvičinou. Z tohoto popisu poté budou vyvozeny závěry ukazující na charakter časopisu a na změny, které v průběhu času prodělal. Jako zdroje poslouží především prameny tvořené archivem časopisu, jenž je k dispozici v Městském muzeu v Hořicích, a odbornými rozhovory se současnými vydavateli časopisu. Pod Zvičinou doposud nebylo předmětem žádné odborné publikace a je tedy třeba výzkum postavit převážně na historických pramenech a archivovaných číslech.

Druhá kapitola této práce se zaměří na historii časopisu. Časopis byl od svého vzniku téměř výhradně vydáván místními učiteli základních a středních škol a městskými kronikáři. Tato tradice se udržela dodnes, kdy je Pod Zvičinou vydáváno učiteli gymnázia v Hořicích, kteří se starají nejen o obsah, ale také o grafickou stránku a distribuci. Jak již bylo zmíněno, časopis vycházel ve třech historických etapách a i když byl založen již v roce 1920, čímž slaví v době tvorby této práce stoleté výročí, jedná se pouze o 38. ročník. Právě kvůli nepravidelnosti vydávání bude druhá kapitola rozdělena do tří podkapitol, přičemž každá se bude zabírat jednou z period samostatně a do větších detailů. Důvodem pro toto rozdělení je tvorba představy o příslušné generaci časopisu, která bude následně využívána k porovnání jednotlivých etap a pozorování změn mezi nimi.

Třetí kapitola bude věnována metodice. Zde budou popsány metody výzkumu, způsob, jakým proběhne výběr čísel časopisu k názornému prozkoumání a demonstrování znaků každé ze zkoumaných etap a představení odborné literatury užitá ke konstrukci správné metodiky. Budou zde také definovány a popsány objektivně zkoumané znaky, tj. převážně rubriky, podíl stran a textu nebo inzerce. Také si vysvětlíme klasifikaci rubrik, kterých si budeme všimát. Pod Zvičinou je vydáváno převážně pedagogy a kronikáři, tedy nežurnalistickými profesemi. Je proto třeba tento fakt vyzdvihnout a všimát si limitací, které může tento fakt přinést.

Čtvrtá část se bude věnovat rubrikám. Představíme si zde rubriky z jednotlivých generací. Rubriky budou diskutovány z hlediska témat, kterým se věnovaly. Na základě toho potom budeme pozorovat, kterým směrem se jednotlivé generace ubíraly z hlediska obsahu. Vyjmenujeme si zde nejvýraznější rubriky každé generace, přičemž kompletní seznam rubrik bude k nahlédnutí v přílohách, seřazený chronologicky.

Cílem páté kapitoly je vytyčit konkrétní podobu každé z etap, určit, jak se každá redakce podepsala na rázu a stylu časopisu a kterým tématům dávala prostor. Práce si zde bude všimát společných charakteristik každé etapy, jakými jsou například grafické zpracování, pravidelné rubriky, ilustrace nebo layout časopisu. Bude také vycházet ze seznamu rubrik a z jejich vlastností, s důrazem na zaměření rubrik. I zde budou generace rozděleny, aby bylo možné je podrobně zanalyzovat a představit jejich základní aspekty.

Závěrečnou část bude tvořit shrnutí získaných informací a vyhodnocení. Zhodnotíme zde splnění cílů vytyčených v první kapitole, stejně jako odpovědi na položené otázky. Dojde také ke shrnutí charakteristiky média jako takového, ale i jednotlivých etap a postupných proměn a vývoje časopisu.

V přílohách bude možno nalézt komentované fotografie časopisů znázorňující jejich podobu napříč etapami, s důrazem na detaily a vlastnosti redakční práce. Fotografie také budou sloužit k demonstrování výrazných rozdílů, jako je například podoba obálky, formát, užití fotografií a jiné. Druhou částí příloh budou odborné rozhovory. Informace z těchto rozhovorů budou poté zakomponovány zpět do práce samotné a užity k lepšímu pochopení problematiky. Celkem proběhnou tři rozhovory s odborníky, kteří mají s působením časopisu zkušenosti jak praktické, tak teoretické. Dotazovanými budou PhDr. Jan Tomíček, učitel na hořickém gymnáziu a současný šéfredaktor časopisu Pod Zvičinou, dále PhDr. Oldřiška Tomíčková,

regionální historička a častá přispěvatelka časopisu a také autorka odborných publikací týkajících se historie Hořicka, které budou při tvorbě bakalářské práce využity, a Ing. Tomáš Horák, taktéž pedagog hořického gymnázia a hlavní editor, zodpovědný za grafickou část a layout časopisu. Třetí část příloh poslouží k uvedení personálií a představení osob zodpovědných za běh a obsah časopisu. Poslední dva oddíly poté budou zaměřeny na kategorizaci zkoumaných parametrů určených ve třetí kapitole a jako seznam rubrik.

2. Historický rámec časopisu Pod Zvičinou

Ve druhé kapitole si detailně představíme minulost časopisu Pod Zvičinou. Popíšeme si okolnosti vzniku a ve dvou případech i zrušení časopisu a stejně tak nejvýznamnější členy jednotlivých redakcí. Představené redakce jsou tvořeny kmenovými členy. Externí redaktori svému množství navzdory nemají dlouhodobý vliv na charakter časopisu a zabývat se jimi by tedy bylo ztrátou času.

2.1 První generace (1920 – 1927)

Historie časopisu Pod Zvičinou se začíná psát v roce 1919 na Hořicku. Hlavním zakladatelem byl František Skalický, tehdejší předseda učitelské jednoty Budeč a učitel na obecné škole v Třebnouševsi. Hořická Budeč v sobě sdružovala množství učitelů z hořického regionu – hlásili k ní například učitelé z Miletína, Třebnouševsi, Dobré Vody u Hořic, Pecky, Hořic samotných a dalších okolních obcí. Jakožto předseda hořické Budče Skalický přišel s návrhem „vlastivědného slovníčku, který by zejména v mládeži sílil lásku k domovině.“¹ Zaměřením nově vzniklého periodika, tehdy vycházejícího každý měsíc, bylo především vlastenectví, které se v okolí Hořicka pevně zakořenilo. Kromě již zmíněné učitelské Budče jen v Hořicích fungovala od poloviny 19. století také odnož Sokola, Čtenářská jednota, ochotnické divadlo hrající v češtině, mužské a ženské pěvecké spolky Ratibor a Vesna a také prestižní pěvecký spolek Dalibor, založen roku 1881. Právě členové Dalibora se zasloužili o množství vlasteneckých projektů, jako například založení městského parku věnovaného Bedřichu Smetanovi.²

Čerstvě vzniklý měsíčník své vlastenecké smýšlení odrážel už v názvu. Původně se rozhodovalo mezi dvěma jmény – „Kraj Erbenův“ a „Pod Zvičinou.“ Kraj Erbenův odkazoval k okolí Miletína, z něhož pocházel spisovatel a národní obroditel Karel Jaromír Erben. Název Pod Zvičinou, který z výběru vyšel jako vítěz, je zase vypůjčen ze stejnojmenné knihy Karla Václava Raise, rodáka z nedalekých Lázní Běláhoř.³ Zvičina samotná je název nedalekého

¹ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 3

² Tomíčková, 2008, str. 199-207

³ Viz Přílohy – B1

kopce, významného například jako poutní místo či rozhledna a také oblíbené místo mnoha národních obrozenců, kteří kopec navštívili.

První vydání časopisu Pod Zvičinou vešlo do prodeje v lednu 1920, s podtitulem Sborníček vlastivědný věnovaný mládeži okresu Hořického.⁴ Hlavními postavami nové tiskoviny byli František Skalický jakožto redaktor slovesné části a Jan Kyselo jakožto redaktor obrazové části. Dalšími přispěvateli do časopisu byli učitelé, kronikáři a nadšenci z regionu. První číslo vytiskla knihtiskárna Jana Novotného v Novém Bydžově nákladem hořické Budče.⁵ V tomto čísle byl otištěn vstupní proslov Františka Skalického, v němž promlouval o hodnotách nově vzniklého časopisu a o potřebě vlastenectví⁶ a také úryvek z básně Karla Václava Raise Pod Zvičinou, která dala časopisu své jméno.⁷

Redakce tvořená převážně učiteli se potýkala s finančními problémy. Dle vlastního přesvědčení se snažila držet cenu časopisu co nejnižší, aby byl dostupný mládeži, v té době hlavní cílové skupině. V kombinaci s nedostatkem tiskového papíru a jeho rostoucími cenami musela redakce učinit změny. Ročníky dva a tři tak byly vydány ve zmenšeném formátu a s drobnějším písmem. O výtisk se také staral jiný tiskař; tisk byl převeden pod Tiskařské a vydavatelské družstvo Havlíček v Německém Brodě. Druhý ročník byl postižen nejvíce, v roce 1921 tak bylo vydáno jen pět čísel oproti obvyklým deseti. Třetí ročník se navrátil k měsíční periodičnosti, došlo však k drobné změně. Vydávání časopisu začalo více reflektovat své zaměření na školní mládež, takže první číslo ročníku začalo vycházet vždy v září a poslední v červnu. Ročníky se začaly překrývat se školním rokem namísto roku kalendářního.⁸ K návratu ke zvětšenému formátu, signalizujícímu zlepšení finanční situace, došlo opět ve čtvrtém ročníku v roce 1923.

První generace časopisu Pod Zvičinou ukončila svoji činnost v roce 1927. Konkrétní důvody zastavení činnosti nejsou známy, ale Tomíčková spekuluje, že se jednalo o kombinaci neúnosných finančních nákladů, nedostatečné dlouhodobé kvality vydaných článků a odchodu původního šéfredaktora Františka Skalického do důchodu.⁹

⁴ Hořický okres je spíše obrazné označení regionu. Hořice během tohoto období spadaly pod okres Novopacký. Okresním městem se Hořice staly až na konci 40. letech 20. století; pozn. autora

⁵ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 4

⁶ Viz přílohy – A1

⁷ Viz přílohy – A2

⁸ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 4

⁹ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 4

2.1.1 Mimohořické větve

V roce 1924 navázala hořická Budeč spolupráci s Budčí v nedaleké Jaroměři, která měla zájem o rozšíření vlastivědného časopisu na své území, neboť v okolí Jaroměře doposud podobná tiskovina neexistovala. Pod Zvičinou tak rozšířilo svůj záběr i na oblast Jaroměře a Dvora Králové, kde získalo nové čtenáře i přispěvatele. Jednalo se o oboustranně výhodnou dohodu. Jaroměřští a královedvorští učitelé získali vlastenecký časopis pro mládež, zatímco hořičtí vyřešili problém nedostatku přispěvatelů a témat k zpracování, se kterým před sloučením potýkali. Opět se také přesunula tiskárna, z Německého Brodu do podstatně bližšího Dvora Králové, kde se o tisk starala firma Františka Hofmana.

Po zrušení časopisu v roce 1927 je ukončena činnost i na Jaroměřsku a Královedvorsku. O pět let později však dochází k částečnému obnovení pod vedením královedvorského učitele Jaroslava Janouška. Redakce navazuje na zažitý a veřejnosti známý název Pod Zvičinou, soustředí se ale pouze na okolí Jaroměře a Dvora Králové. Hořice součástí toho vzkříšení nebyly. Důvody hořické neúčasti nejsou známy. Duchovně obnovený měsíčník navázal na původní činnost, což se odráželo i v úvodníku královedvorského školního inspektora Ladislava Piazzzy s názvem Na novou cestu. Časopis také vydával zvláštní přílohu jménem Vlastivědný popis Královedvorska. Když byl tento seriál dokončen, redakce se v roce 1937 přesunula ze Dvora Králové do Jaroměře, kde byl novým šéfredaktorem zvolen Josef Marván, učitel dívčí měšťanské školy v Jaroměři. Role předsedy vlastivědné komise se potom ujal František Havrda, povoláním okresní školní inspektor ze Dvora Králové. Fungování redakce však bylo utřato roku 1938 druhou světovou válkou a připravovaný ročník tak zůstal nedokončen. Mimohořické větve časopisu Pod Zvičinou vycházely v letech 1932-1938.¹⁰

2.2 Druhá generace (1946 – 1949)

Za krátké období obnovy činnosti po druhé světové válce vděčí Pod Zvičinou Bohuslavu Brejníkovi, okresnímu osvětovému inspektorovi. Z jeho iniciativy byla sestavena nová redakce vedená středoškolským profesorem a spisovatelem Aloisem Jilemnickým. První číslo obnoveného periodika vyšlo 20. listopadu 1946 jako vlastivědná a literární příloha místního

¹⁰ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 4-5

věstníku ONV s názvem Hořicko. Tato příloha se stejně jako její předchůdci z první etapy vydávání zaměřovala pouze na Hořicko a Miletínsko. Jaroměřská a královedvorská odvětví se vzkříšení nedočkala.

Druhá generace navázala na prvorepublikové vydavatele měsíční periodicitou i stejným způsobem počítání ročníků. Ročníky tedy měly opět začínat v září, na začátku školního roku, a končit v červnu. Za poznámku stojí skutečnost, že obnovený časopis začal počítat sám sebe opět od prvního ročníku. Tím se liší od třetí generace, která do svého počtu ročníků přidává i obě předchozí etapy vydávání s výjimkou pětiletého fungování mimo hořický region.

Výtvarné zpracování nebylo jednolitě. Na záhlaví každého ze tří ročníků se podílel jiný umělec: záhlaví prvního ročníku vypracoval malíř Quido Roman Kocián, druhého Karel Dlabola a třetího František Koubek, přičemž všichni tři ilustrátoři pocházeli z okolí Hořic. Všechny titulní ilustrace také zobrazovaly podobnou krajinářskou scénu se zvičinským kopcem jako dominantou. Také si lze povšimnout změn podtitulu. Zatímco první ročník se označoval za Vlastivědnou a literární přílohu Hořických novin, třetí ročník se chlubil více samostatným podtitulem Vlastivědná a literární čítanka.¹¹

Činnost druhé generace byla zastavena v únoru 1949, po vydání šestého čísla třetího ročníku. Důvody tentokrát nebyly ekonomické ani obsahové, nýbrž politické. Vládnoucí komunistická strana neschvalovala vydávání vlasteneckých tiskovin podobného rázu, pročež ukončila druhé období vydávání časopisu Pod Zvičinou zákazem činnosti.¹²

2.3 Třetí generace (1990 – doposud)

K poslednímu obnovení Pod Zvičinou došlo v roce 1990 zásluhou místního sociálně-demokratického politika Otty Hampla. Hampl využil obnoveného demokratického režimu k sestavení skupiny učitelů, umělců a nadšenců pro historii z okolí, aby společně začali pracovat na návratu časopisu do obecného povědomí. Na konci října 1990 tak vyšlo předčíslo k 72. výročí založení první republiky a 70. výročí založení časopisu Pod Zvičinou. Jednalo se o dvoustránkový leták obsahující ilustraci malíře Oskara Teimera a text Josefa Sehnala s názvem

¹¹ Viz Přílohy – A19 a A20

¹² Pod Zvičinou, 2/2020, str. 4

Říjnové dny 1918 v Hořicích v Podkrkonoší. V letáku bylo uvedeno oznámení, že časopis bude opět vycházet od listopadu jako kulturně-historický, hlásící se k odkazu Aloise Jilemnického. Tento slib se ukázal být přehnaně optimistickým. Kvůli obtížím s přípravou obnovení se tak první porevoluční vydání dostalo do rukou veřejnosti až v roce 1993.

Staronový časopis se stále držel kulturně-historického zaměření, i když se přestal prezentovat jako mládežnický a vlastenecký. Regionálně se opět zacíлил na Hořicko a Miletínsko a v širším okruhu také Královédvorsk. Oficiálním vydavatelem časopisu byl Klub pro kulturu a výtvarné umění obcí Hořice, Dvůr Králové, Trutnov, Nová Paka, Miletín, Hostinné a Lázně Běláhrad při ČSSD. Tisk se vrátil zpět do Dvora Králové a papír byl dodával z Krkonošských papíren Hostinné, které zároveň byly jedním z hlavních sponzorů obnoveného periodika. Co se počítání ročníků týče, první číslo roku 1993 bylo označeno jako 1. číslo XI. ročníku, čímž se na rozdíl od poválečné generace prohlásilo za pokračovatele existující tradice. Hampl ovšem změnil vydávací plán a časopis tak měl vycházet pouze čtyřikrát do roka a také opustil tradici následování školního roku, čímž se zcela přeměnil v časopis mířený převážně na dospělou veřejnost. I přesto v časopise zůstala rubrika Mládežnický koutek, určená k publikaci studentských prací a děl, byť pouze v jednom čísle.

Časopis se ve svých počátcích potýkal s nedostatkem financí. Šéfredaktor Otto Hampl, který pro Pod Zvičinou získával většinu sponzorů, navíc během roku 1994 těžce onemocněl a krátce na to umírá. Pod vedením nového šéfredaktora a Hamplova blízkého spolupracovníka Ladislava Svobody vychází v roce 1994 jedno dvojčíslo a v následujícím roce pouze jedno vydání, opět z důvodu nedostatečných finančních prostředků. Před velmi reálnou možností zániku zachránil Pod Zvičinou ředitel hořického gymnázia Josef Lindauer, který navrhl převzetí časopisu pod hlavičku školy, čímž by jej dokázal finančně zaštitit a zároveň mu zajistit stabilní redakci v podobě učitelského sboru. Po převedení časopisu od ČSSD pod Gymnázium Hořice vzniká nová redakční rada, tvořená převážně učiteli gymnázia, z nich někteří v časopise působili ještě před převedením, a také spolupracovníky z městského muzea. Oficiálně začíná Pod Zvičinou jako gymnaziální časopis v roce 1996. Role šéfredaktora se ujímá Jan Tomíček, který je šéfredaktorem dodnes.

Pod vedením gymnázia se vedle redakce zapojili do přípravy a distribuce také studenti. Mívali obvykle na starosti grafické ztvárnění a přepis textů z fyzické do digitální podoby. Tato spolupráce přinášela svá úskalí, neboť studenti se na svých pozicích velmi často střídali poté,

co jejich předchůdci ukončili studium. Tuto proměnlivost částečně ukončil začínající učitel Tomáš Horák, který se v roce 2001 ujal pozice hlavního grafika, čímž nahradil neustále se měnící studentskou radu. Časopis také prošel kosmetickými změnami. V roce 1996 se tisk přesunul ze Dvora Králové do Nové Paky a z ní potom v roce 2000 do Jičína. Během 21. ročníku vydávaného v roce 2003 došlo k proměně obálky.¹³ Původně černobílá a jednoduchá titulní strana se záhlavím od Oskara Teimera byla nahrazena novou, barevnou obálkou s jinou Teimerovou kresbou, přičemž barva byla vybrána tak, aby se v každém ročníku prostřídala a ročníky tak byly rozlišitelné jeden od druhého už podle své obálky.¹⁴

¹³ Viz Přílohy – A31

¹⁴ Pod Zvičinou, 3/2020, str. 3-5

3. Metodika

V metodologické části práce se zaměříme blíže na postup výzkumu, zkoumané aspekty a charakteristiky a také na jejich další analýzu. Dále se budeme věnovat výběru čísel časopisu, která budou podrobena výzkumu, abychom si mohli popsat a vysvětlit pravidla, kterými se budeme řídit. V neposlední řadě přijde řeč na konečnou kategorizaci analyzovaných dat, kde budou uvedeny příklady pozorovaných kategorií a jejich grafické zpracování do tabulek.

3.1 Výzkum

Hlavní metodou našeho výzkumu bude přímá metoda, jak ji popsal Miroslav Hroch. Jedná se o metodu poznávání minulosti skrze jeden či více historických pramenů. Tato metoda je užívána v případech, kde je požadován prostý popis a výklad skutečnosti. Základním měřítkem pramene pro tuto metodu je autenticita, která je klíčová pro správnou interpretaci historických událostí.¹⁵

Archivované ročníky časopisu Pod Zvičinou jsou naštěstí zachovány v perfektním stavu a ve většině případů v úplnosti, čímž nezůstává příliš mnoho prostoru pro spekulace. O jejich autenticitě také nemůže být sporu, neboť zkoumané parametry nejsou interpretovatelné vícero způsoby. Není například možné si špatně vyložit jméno šéfredaktora nebo počet článků. Jiné historické prameny užívat nebudeme.

3.2 Výběr subjektů

Hlavním předmětem výzkumu jsou primární zdroje v podobě archivovaných výtisků časopisu Pod Zvičinou, které byly zapůjčeny archivem Městského muzea v Hořicích. Jedná se o ročníky I. až VII. z let 1920 až 1927, dále I. až III. z let 1946 až 1949¹⁶ a nakonec XI. až XXXVIII. z let 1993 až 2020. Výjimku tvoří ročník XXXII. z roku 2014, neboť ten se mi pro výzkum nepodařilo obdržet. Jak již bylo zmíněno, pravidelnost vydávání periodika je poněkud

¹⁵ Hroch, 1985, str. 204

¹⁶ Druhá generace vydávání počítala ročníky opět od začátku, z toho důvodu není ročník 1946-47 označován jako osmý, nýbrž jako první. Třetí generace započítává obě předchozí generace, proto začíná na jedenáctém ročníku.

pošramocená a z toho důvodu nejsou všechny historické etapy distribuce sobě rovné, alespoň co se týká délky vydávání a počtu ročníků. První dvě etapy z dvacátých a čtyřicátých let minulého století měly jen několikaletou životnost v porovnání se současnou, nyní již šestadvacet let dlouhou etapou. Tento fakt je nutné u výběru čísel k přezkoumání nutno zohlednit v zájmu vyváženosti.

Počet výtisků k přezkoumání bude činit třicet čísel, po deseti z každé etapy vydávání. Důvodem pro tento krok je snaha o vytvoření dostatečně velkého výzkumného vzorku, který bude schopen reprezentovat podobu časopisu Pod Zvičinou v určité éře. Tomu by měla být přizpůsobena i použitá metoda. V našem případě se jedná o metodu prostého náhodného výběru. Smysl náhodného (či chcete-li pravděpodobnostního) výběru spočívá v předpokladu, že bude-li vzorek vybrán ze základního společného souboru dostupných subjektů za použití pravidel pravděpodobnosti, pak tento vzorek bude mít zčásti podobnou strukturu jako původní obsah.¹⁷ Jinými slovy, pokud mají všechny součásti souboru stejnou šanci být vybrány, je logické předpokládat, že ty s nejtypičtějsími charakteristikami budou ve vzorku tvořit většinu. Vzniklý vzorek tak bude schopen přesně reprezentovat původní soubor.

Důležitým dodatkem k tomuto výběru je zmíněná třetí etapa vydávání. Tato etapa bude ve výběru jako jediná limitována dodatečným pravidlem. Zatímco první i druhá etapa budou mít náhodný výběr neomezen, etapa třetí bude kvůli své délce a pravidelnosti omezena na pouze jeden výtisk za ročník. Smyslem tohoto pravidla je zamezení přílišné koncentrace zkoumaných čísel v jednom období a snaha o co nejširší zkoumaný vzorek třetí etapy. Zatímco u starších distribucí je přítomnost několika čísel v jednom ročníku nevyhnutelná, u současné generace je nežádoucí, protože by mohla způsobit přílišné mezery v už tak širokém rozsahu, což by mohlo vést k vytvoření vzorku, kde je jeden ročník nepřiměřeně zastoupen na úkor deseti dalších.

3.3 Kategorizace dat

V rámci výzkumu se tato práce zaměří na jednotlivé komponenty časopisu Pod Zvičinou. Mezi těmito komponenty budou figurovat především rubriky, kterým se dostane samostatného a hlubšího zpracování. U každého zkoumaného vydání budou zaznamenány a kategorizovány následující vlastnosti.

¹⁷ Sedláková, 2014; str. 94

- Datum vydání
- Počet stran*
- Počet rubrik a jejich typ
- Počet inzercí
- Cena za výtisk*
- Četnost ilustrací
- Četnost fotografií
- Náklad*
- Šéfredaktor*

U aspektů označených hvězdičkou lze očekávat, že se počet, forma či jiné proměnné měnit nebudou, alespoň v rámci jedné etapy. Přesto jsou uvedeny, neboť nám jde o srovnatelnost jednotlivých etap, nikoli ročníků. Není tedy od věci předpokládat, že mezi jednotlivými etapami dojde k alespoň částečným změnám, jakými jsou např. změna šéfredaktora nebo ceny.

3.3.1 Rubriky

Rubrikami se v této práci rozumí tematicky zaměřené obsahové složky, které se vyskytují ve více než jednom vydání, mají shodný název a vzájemně na sebe navazují, odkazují či jinak společně souvisejí svým obsahem a zaměřením. Mezi rubriky se zde také počítají seriály, byť budou mít své vlastní označení. Jako seriál označujeme sled článků, které mezi sebou vykazují tematickou či jinou návaznost, čímž tvoří propojení většího množství jednotlivých sdělení.¹⁸ Nezapočítávají se zde však články na pokračování, tedy texty rozdělené mezi dvě čísla. Důvodem pro toto vyloučení je fakt, že navzdory své periodizaci se stále jedná o jeden text, rozdělen převážně z úsporných důvodů, jak kreativních, tak prostorových, a ne o sled na sebe navazujících článků, jako je tomu u seriálu. Stejně tak nejsou jako seriál počítány série v rámci jedné ustanovené rubriky, jako je tomu například u rubrik Významná výročí nebo Ze studentských prací. I když jde podle definice o seriály, tato práce je zaznamenává jako obsah rubriky a ne jako samostatný seriál. Počítány a zaznamenány budou tedy pouze samostatné seriály.

¹⁸ Reifová, 2004, str. 229

Rubriky budou kategorizovány podle jiných pravidel než charakter vybraných čísel. Na rozdíl od tabulkové charakterizace vlastností jednotlivých čísel, rubriky budou charakterizovány výhradně slovně a s důrazem na zřetel a subjektivitu každé z nich. Podstatná je doba vydávání rubriky, včetně toho, zda se objevila ve vícero etapách. Zaznamenáno tedy bude první dohledatelné vydání a případné ukončení či vzkříšení rubriky. Autorská stránka bude vyzdvížena pouze v určitých případech, kterými je například expertíza v oblasti, o níž autor píše. Důležitým aspektem bude typ zaměření rubrik, který bude označen kódově v podobě korespondujícího písmena v pomlčce za názvem rubriky hned v nadpisu. Tato zaměření jsou následující.

- Kulturní – Hlavním tématem jsou kulturní události, vědecké poznatky týkající se kultury či kulturního dědictví Podkrkonoší. – Označeny Kl.
- Komentářové – Rubriky publicistického rázu. Spadají sem i glosy či vtipy vztahující se k dobové situaci. – Označeny Km.
- Cestopisné – Rubriky věnující se cestopisné tvorbě. Přinášejí informace ze zahraničí, z cest čtenářů i redaktorů, spadají sem i subjektivní dojmy autora žijícího trvale v zahraničí. – Označeny C.
- Sportovní – Tématem těchto rubrik je sport, včetně sportovních událostí, výsledků zápasů, ale také tipů na výlety či sportovní akce. – Označeny Sp.
- Umělecké – Striktně umělecký obsah. Pod tuto kategorii spadají eseje, povídky, básně či jiná literární tvorba. – Označeny U.
- Vzdělávací – Rubriky, jejichž cílem je čtenáře poučit o problematice v nich dané. Konkrétní problematika není podstatná a může se v rámci existence rubriky či přímo v jejím průběhu měnit. – Označeny Vz.
- Historické – Soustředění na historii, obvykle lokální, ale i ze širšího okolí. Mohou sem spadat odborné práce, výňatky z kronik, výročí i zprávy z Podkrkonoší historického rázu, např. upozornění na vykopávky. – Označeny H.
- Přírodovědecké – Soustředěné na přírodní vědy jako jsou například zoologie, botanika nebo geologie. – Označeny B.
- Pedagogické – Zaměření na pedagogiku, výchovu mládeže a technik vzdělávání. Spadají sem i publikované studentské práce. – Označeny P.

- Zábavné – Cílem rubriky je zabavit čtenáře. – Označeny Z.
- Seriály – Rubrika je od samého počátku plánována jako dočasná, epizodická, zaměřená na jeden užší okruh. – Označeny Se.
- Čtenářské zapojení – Rubriky určené čtenářské interakci. Jedná se například o dopisy čtenářů. – Označeny Č.
- Jiné – Rubriky, které nespádají pod žádnou z výše uvedených kategorií. Zde bude potřeba konkrétnější představení a uvedení důvodů, proč se vymykají kategorizaci. – Označeny J.

Je samozřejmě očekávatelné, že množství rubrik nebude spadat pod pouze jednu kategorii či že v postupu času dojde k posunu tematického zaměření. Víceznačné rubriky proto budou označeny všemi příslušnými písmeny.

4. Rubriky časopisu Pod Zvičinou

V této kapitole se budeme věnovat údajům zjištěným během výzkumu samotného, jehož proces byl popsán v kapitole 3. Základní rozdělení vypadá následovně. V první řadě rozdělíme časopis podle období vydávání do tří generací: První z let 1920-27, druhou z let 1946-49 a třetí, současnou, fungující od roku 1993. Poté se podíváme na typy rubrik a na témata, kterým se věnovaly, doplněno o příklady. Konkrétní seznam rubrik a parametrů zjištěných podle postupů zmíněných v metodice je k nahlédnutí v přílohách.

4.1 První generace (1920 – 1927)

První seriál v časopise Pod Zvičinou s názvem **Miletín** je dílem Františka Strnada. Ve svém seriálu se věnoval historii a demografickému složení městečka Miletína. Rozebírány jsou dějiny Miletína od prehistorie až po rok 1910, kdy proběhlo poslední sčítání lidu. Seriál také hovoří o původu jména Miletína a okolních vesnic a osad. Ač pouze dvoudílný a nedokončený, nastavil budoucím seriálům vzor, který byl v této generaci dále používán.

V čísle 2/1920 se poprvé objevila rubrika **Dětská světnička**, která se v časopise udržela až do roku 1923. Jednalo se o rubriku zaměřenou na dětské čtenáře, kteří byli v této době hlavní cílovou skupinou časopisu. Obsah rubriky byl dvojitý. Jednak zde byly otištěny verše, říkadla, pohádky a krátké zábavné povídky autorů jako Karel Jaromír Erben nebo Jan Nálečka Vřesnický, jednak se zde vyskytovaly dětské práce a dopisy. Tyto práce nezřídka předcházely existenci časopisu a často tak byly zveřejněny starší texty, které byly uznány jako hodné vydání. Jednalo se o zpočátku velmi rozsáhlou a po dlouhý čas jedinou rubriku, která zabírala i pět a více stránek tehdy šestnáctistránkového časopisu. Během pozdějších ročníků, kdy se redakce potýkala s vysokými cenami papíru, byla tato rubrika často krácena.

Dětská světnička byla první z trvalých rubrik zaměřených na dětské publikum. Kombinovala v sobě zábavní a vzdělávací funkci a vzhledem k četnosti dětských dopisů a zveřejněných prací lze odhadovat, že se jednalo o populární rubriku, zejména mezi žáky základních škol. Dětská světnička nebyla jedinou rubrikou kombinující v sobě vzdělání a zábavu. Po ukončení této rubriky v čísle 10/1922-23 se redakce snažila najít náhradu v rubrikách jako **Ido** a **Hádanky**. Ido byla poněkud neobvyklá rubrika vzniklá z iniciativy

Františka Zlatníka, učitele ve Dvoře Králové. Cílem rubriky bylo dětem v jednoduchých lekcích představit a naučit je základy umělého jazyka ido. Hádanky naproti tomu byly čistě zábavní rubrikou spočívající v rébusech a číselkách. Tato rubrika byla velmi populární, o čemž svědčí množství luštitelů pravidelně zasílajících řešení hádanek.

Dalším podstatným a velmi rozšířeným typem rubrik v první generaci byly rubriky kulturní a historické. Jako příklad těchto rubrik si můžeme uvést **Dva Listy**, později přejmenované na **Z Erbenovy korespondence**, dále **Průpovědi na Jaroměřsku**, **Kalendář vzpomínek** nebo **Drobnosti z minulosti**. Tyto kulturní a historické rubriky byly v tomto období nejpočetnější, neměly však ještě většinovou přítomnost jako v dalších etapách. Jednalo se také spíše o drobnější rubriky, jejichž obsah byl buď přebírán (jako v případě Dvou Listů) anebo výrazně zkrácen do místy až heslovité podoby (jako například Drobnosti z minulosti). Tyto kulturní rubriky jsou téměř vždy zaměřeny výhradně na okolí Hořicka, s výjimkou Kalendáře vzpomínek, který se v každém čísle věnoval jednomu měsíci a uvádí různé události, které se odehrály v tomto měsíci v průběhu let. Jedná se o nestejnorodé události, nesjednocené tematicky, prostorově ani časově. Třebaže valná většina je věnována událostem z Hořického okresu v průběhu posledních sedmdesáti let, objevují se zde i informace širšího rázu, jako například události v životě významných českých osobností (např. K. Havlíček Borovský, Josef Mánes apod.). Také jsou zde uvedeny výsledky voleb, sčítání lidu, místní popravky nebo pohromy. V této kategorii je také třeba uvést novelu na pokračování **Ve škole na Vřesníku (před 60 lety)** z pera Jana Nálevky Vřesnického. Jedná se o kulturní seriál, v němž Nálevka Vřesnický vzpomíná na své dětství v nedalekém Vřesníku.

V období první generace v časopise také vychází přírodovědné rubriky a seriály jako **Hořický okres**, zabývající se zeměpisným rázem Hořicka. Přírodovědné rubriky se však spíše než na geografii zaměřují v této éře na fyziku a technologie. Také je zde častá návaznost na další odvětví, jako například historie; jen zřídka jde o čistě přírodovědné seriály. Za příklad nám může posloužit **Elektrisace Čech a Hořicka**, která se sice soustředí na vlastnosti elektrického proudu, na fungování elektrické sítě a znalosti související s rozvojem této technologie, značnou část seriálu však zabírají historická fakta a kontext, v němž byla elektrizace prováděna. Výjimkou mezi těmito smíšenými rubrikami je jeden z posledních seriálů s názvem **Radio**, vycházející v ročníku 1925-26. Tento seriál byl čistě fyzikální a seznamoval čtenáře poměrně jednoduchou formou s funkcí a užitkem radiotechnologií, které

byly v této době novým způsobem komunikace. Ač se zabýval poměrně komplikovaným tématem, kladl důraz na prostý jazyk určený pro mladší čtenáře.

Poslední rubrikou, které se budeme v této části věnovat, je rubrika **Zprávy z okresu**, též **Z okresu hořického a Z přítomnosti v okresu**. Jedná se o jedinou zpravodajskou rubriku během celého prvního období. Navzdory svému označení jako zpravodajská byla tato rubrika velmi zaujatá. Zpravodajské články zde tak spíše připomínají krátké eseje o nějaké události, obsahující základní informace ale i umělecké obraty a dávku vlasteneckého patosu. Zpravodajství samozřejmě nebylo časopisu cizí ani před ani po fungování této rubriky, téměř vždy se však omezilo na samostatné, jednorázové články, zpravidla velmi úzce zaměřeny na nekrology, historické objevy, kulturní akce a v rámci třetí generace události týkající se hořického gymnázia.

4.2 Druhá generace (1946 – 1949)

V demonstrováných číslech můžeme pozorovat praxi otevírání časopisu básní či jejím úryvkem na titulní straně. Tyto básně mohou být vytvořeny přímo pro časopis a stejně tak bylo časté, že je autoři přejímali odjinud, což lze vidět na dvou příkladech z rozebíraných čísel. Báseň **Mé město** O. N. Onšovského byla složena přímo pro Pod Zvičinou a je zde uvedena v plném rozsahu sedmi strof. Naproti tomu **Velikonoce** Heleny Rudlové je dílo převzaté z knihy „Krok a krok celý rok.“ Stejně tak si lze povšimnout návaznosti básně na obsah časopisu. Tato návaznost se rovněž mění s každým číslem. Zatímco báseň **Velikonoce** koresponduje s velikonočním číslem 7/1947-48, **Mé město** nemá s obsahem svého čísla nic společného a funguje jen jako kulturní vložka a úvod. Užití poezie však není limitováno pouze na úvodní stranu, jedná se jen o nejčastější a pravidelné umístění těchto veršů.

Umělecká stránka časopisu je přítomna také v prozaických textech, které se povětšinou vyskytují v kombinaci s kulturním či historickým zaměřením, jsou ale o poznání častější než ve zbylých dvou generacích vydávání. Ve zkoumaných číslech lze uvést jako příklad texty **Velikonoce jsou písni lidství, Zkáza Byšiček** či **Hledej, poutníče, příklad v knize dějů**. Mimo své obecné zaměření však nejsou umělecké texty žánrově jednotné. Jedná se o poezii i prózu a stejně tak o pohádky, převyprávění pověstí či historických událostí, ale také eseje a líčení. Umělecké texty jsou tedy velmi nesoustředěné a věnují se množství různých témat,

široce přesahující jindy úzké zaměření časopisu. Výsledkem je značná diverzita textů, která pomáhá časopisu vyhybat se opakování a stereotypizaci.

Ve druhé generaci se objevuje zřetelná dominance historických textů, která s časopisem už zůstane svázaná. Tyto texty jsou opět soustředěné na Hořice a jejich okolí. Nerubrikové texty jako **Hořicko za válek husitských, Menší bratr Krkonoš, Statistika domů a obyvatelů v Hořicích** či **Poslední stránka Šafránkovy kroniky** pocházející jen ze dvou zkoumaných čísel jasně ukazují na úzký fokus časopisu. Pod Zvičinou je v této éře, alespoň co se historie týče, svázané ještě více než jeho předchůdci, neboť se již nevěnuje okolním městům a obcím v takové míře jako generace Františka Skalického. Nejedná se o překvapivé zjištění, vzhledem k tomu, že podstatná část redakce pocházela přímo z Hořic nebo se alespoň do tohoto města přistěhovala, takže k němu měla výrazně silnější vztah. Přesto se historické texty z okolních obcí objevovaly, jako například **Zámecká studně v Cerekvici**, obsahově zasazená v nedaleké Cerekvici. Tyto texty jsou ve většině případů vedeny s vědeckým odstupem a neutralitou, která se liší od vlastenectví a patosu obvyklého v první generaci.

Velmi častou formou historických textů, které v tomto období vycházely, byly texty vzpomínkové, medailonky významných osobností, jako **O Rudolfu Švajdlerovi, Bedřich Mendl a Hořice, Za Janem Kyselem** nebo **O hořickém kronikáři Šafránkovi**. Četnost těchto textů svědčí o jejich popularitě a také o posunu časopisu Pod Zvičinou od vzdělávacího dětského časopisu k dospělejší a odborné podobě. Tyto články byly často dvojí podoby. Šlo buď o neutrální a biografické texty, popisující život osoby v milnících a odkazech, anebo o texty vzpomínkové, kdy pamětníci vzpomínají na historickou osobnost, na jejich povahu a anekdoty z jejich života. Vedle pamětníků je jako zdroj také často užívána korespondence a deníkové záznamy, což je případ textu **O Rudolfu Švajdlerovi**, který je tvořen deníkovými zápisky Jana Kysela o svém nadaném žáku, čímž přibližuje charakter nadějného umělce Švajdlera.

Poslední kategorií článků, kterou si zde rozebereme, jsou texty převzaté a transkripty, tedy populární zdroj obsahu ve druhé generaci. Pro příklad si uveďme text **Myslivost před 50 lety a dnes** z čísla 6/1946-47. Jedná se o transkript přednášky Východočeského vysilače z března 1947. Pod Zvičinou tento text přebralo a autorizovalo. Zdali je tato transkripce vytvořena redaktory časopisu či zda ji poskytl samotný Východočeský vysilač však není známo.

Stejně tak text **Menší bratr Krkonoš** pochází z této stanice. V tomto případě se však jedná o primárně psaný článek, věnující se Hořickému chlumu z mnoha různých úhlů.

4.3 Třetí generace (1993 – doposud)

Třetí generace byla co se rubrik týče v prvních letech svého fungování značně neorganizovaná. Až do převedení časopisu pod hlavičku gymnázia v Hořicích nevznikla trvalejší rubrika či dokončený seriál. Nejblíže se v tomto ohledu rubrice přiblížil **Mládežnický koutek**, což byl zhruba půlstránkový prostor v prvním čísle 1/1993 věnovaný studentským pracím. V tomto případě šlo o výňatek z práce žákyně Moniky Dubcové. Podoba Mládežnického koutku nasvědčuje, že původním plánem redaktorů bylo vytvořit z něj trvalou rubriku, k čemuž však z neznámých důvodů nedošlo. Můžeme se domnívat, že tvorbou Mládežnického koutku se chtěl obnovitel Otto Hampl přiblížit původní vizi z dvacátých let, cílová skupina časopisu se však proměnila tak drasticky, že Pod Zvičinou již dávno nebylo časopisem pro mládež.

Zlom pro časopis nastává v roce 1996, kdy je převeden pod hořické gymnázium. V tomto ročníku vznikají první pravidelné rubriky, které fungují dodnes. Příkladem těchto rubrik jsou **Kulturní/Turistické aktuality**, **Významná výročí** a **Ze studentských prací**, k nimž se o rok později přidává **Hledání ztraceného času**. Tyto rubriky tvoří v současné době jádro časopisu a mísí v sobě obsah historický, kulturní, vzdělávací, zábavní a v případě Turistických aktualit také sportovní.

Naprostou většinu obsahu porevolučního Pod Zvičinou tvořily seriály s historickými tématy. Odkazuje se tím k práci Aloise Jilemnického a jeho spolupracovníků, která měla na podobu současného časopisu velký vliv. Většina seriálů je tak alespoň zčásti historická. Jako příklad můžeme uvést seriály **Život v našich obcích za světové války**, **Jak se žilo v Hořicích před 100 lety**, **Z paměti bývalého hořického starosty Augustina Erbanu**, **František Šafránek – Hořický krejčí, kronikář a vlastenec** a mnoho dalších. Jedná se o velice bohaté a vděčné téma zejména díky spolupráci s Městským muzeem a Oldřiškou Tomíčkovou, která je autorem značné části těchto textů. Nebývá nezvyklé, že se občas některá témata opakují, zejména v případě výročí je tato praxe velmi citelná.

Dalším typem seriálů, které často vidáme při pohledu na seznam rubrik, jsou seriály kulturní. Ty se povětšinou věnují místnímu kulturnímu dění a mentalitě. Příkladem jmenujme **Lidové pověry na Hořicku, Listujeme stránkami časopisu Lukavec** nebo **Rok s Karlem Václavem Raisem**. Téměř vždy se jedná o výňatky či kompilace z jiných zdrojů; na rozdíl od první generace tedy žádný autorský psaný obsah speciálně pro časopis nevzniká. Podobně jako kulturním se daří i uměleckým rubrikám. Je zde znatelný posun od literárního umění typického pro minulou generaci k umění grafickému. Často tedy vznikají seriály tvořené výtvarnou tvorbou žáků gymnázia. Zásahu na významném podílu uměleckých rubrik měl malíř Oskar Teimer, který byl v redakci velmi aktivní a pro tyto seriály často vytvářel obsah. Jako příklad Teimerových seriálů si uvedme **Mariánské sloupy v Hořickém regionu** a **Lidové stavby v kresbě Oskara Teimera**. Teimerův vliv je o to viditelnější když si povšimneme, že po jeho úmrtí v roce 2010 umělecké rubriky zaměřené na obrazy a malířskou tvorbu prakticky mizí. Jako příklad umělecké rubriky, kterou tvoří obrázky od Teimera si můžeme uvést **Šafránkové obrázky ze starých Hořic**, což byl seriál přinášející výňatky a ilustrace z kroniky hořického krejčího Františka Šafránka, kterou osobně ilustroval. Vycházely také literární seriály, i když jen vzácně a opět jen od již zesnulých autorů. Připomenout si můžeme **S Věnceslavou Lužickou po Hořických chlumech** a **Jan Nálezka Vřesnický – Zapadlý vlastenec z kraje pod Zvičinou / Ve škole na Vřesníku (60 let)**, přičemž druhý jmenovaný seriál je reprízou původní vzpomínkové novely na pokračování, která vycházela již ve dvacátých letech pod stejným názvem.

Můžeme si také povšimnout relativní četnosti přírodovědných článků, zejména z oborů botaniky a geografie. Seriály jako **Zeměpis Hořicka, Rostliny rumišť, nádraží a ostatního pangejtu** a **Ohrožená květena Podzvičinska** nevznikaly příliš často v porovnání se seriály historickými a kulturními, přesto je jejich přítomnost zřetelná. Důvodem pro existenci těchto seriálů je zcela určitě zapojení učitelů a studentů se zaměřením, které se od obecné orientace časopisu lehce odchyluje. V případě botaniky se jedná o tehdejšího studenta Přírodovědecké fakulty UK Michala Ducháčka, v případě geografie potom od učitele na gymnáziu Mgr. Martina Orcta. Další jednorázové přírodovědné texty pocházely rovněž od učitelů, tito dva však měli největší vliv jako autoři seriálů a rubrik.

Od roku 2001 začínají vycházet seriály plánované tak, aby se jejich délka shodovala s délkou ročníku. Většina seriálů od roku 2001 dál (i když zdaleka ne všechny) se řídí tímto rámcem a vychází rozdělená na pět, deset či více částí, avšak vždy tak, aby seriál začínal

v prvním a skončil v posledním čísle ročníku. Příkladem takto plánovaných seriálů může být **Má rodná víska Úhlejev, Světci a jim zasvěcené památky v našem kraji, Archeologické nemovité památky Hořicka** a další. Za poznámku stojí, že tento přístup začal být obecně praktikován až v pozdějších ročnících, kdy se stal hlavním vzorem pro uvádění seriálů. I po roce 2001 totiž stále začínala a končila část seriálů náhodně.

5. Podoba časopisu v jednotlivých generacích

V této kapitole se budeme zabývat znaky a podobou etap vydávání. Podíváme se na to, co tyto generace charakterizuje, na jaká témata se časopis v různých obdobích zaměřoval a jakým způsobem byl tvořen obsah časopisu. Budeme se taktéž věnovat historickému kontextu, v němž časopis vznikl a byl několikrát obnovován. Cílem této kapitoly je tedy utvoření představy o podobě a fungování jednotlivých generací vydávání za pomoci dat získaných přímou metodou výzkumu, z odborných rozhovorů a literatury.

5.1 První generace (1920 – 1927)

5.1.1 Vlastenectví

Jak bylo uvedeno v kapitole 2 zabývající se historií, časopis Pod Zvičinou vzniká na sklonku roku 1919 z iniciativy Františka Skalického, učitele v Třebnouševsi. Plánem první redakce bylo vytvoření vlastivědně laděného měsíčníku zaměřeného na mladší populaci.¹⁹ Tento úmysl je naprosto zjevný od samého počátku ve vstupu v prvním čísle, kde redakce poetickým jazykem vyzdvihuje kraj okolo Hořic, jeho historii, vzhled, obyvatelstvo a slovesnost.²⁰ Tento nadšený vlastenecký náboj první generaci nikdy zcela neopouští a je přítomen až do konce vydávání v roce 1927. Za příklad silného vlastenectví nám může posloužit blahopřání k 70. narozeninám Tomáše Garrigua Masaryka, uveřejněné v čísle 2/1920.²¹ Stejně tak naprostá většina textů byla tvořena s myšlenkou propagace vlasteneckých myšlenek, obvykle už samotným zvoleným tématem.

Pod Zvičinou nebylo jediným sborníkem svého typu v okolí Hořic. V poválečné atmosféře vznikalo množství časopisů vlastivědného ražení. Bývalý šéfredaktor Skalický v článku „Jak jsme začínali“ uvádí, že ze začátku časopis čile spolupracoval s vlastivědným časopisem Zálesí působícím na Humpolecku a inspiroval ke svému vzniku sborník „Kladské pomezí,“ fungujícím na Náchodsku.²²

¹⁹ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 3-5

²⁰ Viz Přílohy – A1

²¹ Viz Přílohy – A18

²² Pod Zvičinou, 7/1946-47, str. 9-13

Nelze však říct, že by se jednalo o čistou propagandu. Časopis vykazuje jisté znaky propagandy jako například záměrnou snahu o formování představ a názorů shodným s autory časopisu,²³ v našem případě vytvoření silného pozitivního vztahu čtenáře s krajem okolo Zvičiny. Důraz dejme zejména na skutečnost, že časopis byl zaměřen na mladé čtenáře, tedy snadno ovlivnitelnou skupinu populace. Naproti tomu zde chybí jiné, podstatné znaky propagandy, jako například úmyslná manipulace a zacílení na jeden problém či politická angažovanost.²⁴ O politických ambicích časopisu si povíme níže.

Pod Zvičinou má v tomto období blíže k moralistickým magazínům, kladoucím důraz na občanskou mravnost, etické chování a obranu idejí, které vydavatel považuje za ušlechtilé, v tomto případě tedy vlastenectví.²⁵ Tuto domněnku potvrzuje množství textů, které uvádí drobná postrčení ke „správnému“ chování, anekdoty a v neposlední řadě rubriky. V této etapě jsou rubriky tematicky velmi různorodé, všechny však mají alespoň jeden z následujících záměrů: vzdělat a pobavit čtenáře a podporovat jeho cítění k vlasti, přičemž vlastní se v tomto případě míní převážně relativně malá oblast Hořicka a v pozdějších ročnících také Jaroměřska a Královédvorská.

5.1.2 Cílové skupiny

Základní cílovou skupinou časopisu Pod Zvičinou byly od základu děti a mládež. Tomu je uzpůsobena skladba časopisu především v rovině textové. Jazyk, kterým jsou psány texty, je velice spisovný a dnešnímu čtenáři může velmi snadno připadat jako archaický, je však zároveň snadno čitelný a stravitelný. Nejvýraznějším důkazem pro tuto domněnku je existence rubriky s názvem Dětská světnička. Tuto rubriku vedl jeden ze zakladatelů časopisu Jan Kyselo. Rubrika je velmi výrazná, mnohdy zaplňující i několik stran. Byly zde publikovány obsahy výhradně zaměřené na mladistvé čtenáře, tedy pohádky, říkadla a verše. Zároveň zde byly publikovány literární a výtvarné práce a dopisy dětí.

I texty mimo tuto rubriku byly tvořeny ve snaze zaujmout mladší čtenářstvo. Například jeden z posledních seriálů Radio představoval zbrusu novou technologii rádia za použití

²³ Reifová, 2004, str. 192

²⁴ Tamtéž

²⁵ Večeřa, 2015, str. 77

jednoduššího slovníku, běžného pro dětský zájmový časopis. Rubrika Ido zase od samého počátku apelovala na žáky, aby si vybrousili své jazykové schopnosti, čímž se jim má otevřít příležitost dopisovat si se studenty z jiných zemí. Článek Malý průvodce malých²⁶ otevřeně oslovuje své publikum slovy „Milý, malý čtenáři.“ Stejně tak byl časopis šířen mezi čtenáři zejména učiteli, kteří také tvořili většinu redakce.²⁷ Zacielení na mladší generace je zde tedy více než zřetelné.

5.1.3 Grafická podoba a typografie

Co se grafické podoby týče, časopis byl ve své první iteraci velmi dobře zpracován po výtvarné stránce. Zpočátku byl však velmi limitován kvalitou papíru, na který byl tištěn. Nebylo proto možné na něj tisknout komplikované ilustrace ani fotografie, pouze drobné a jednoduché kresby, obvykle z pera Jana Kysela. Na tuto skutečnost upozorňují sami členové redakce velmi brzo a žádají čtenáře o strpení, než se jim podaří obstarat lepší zdroj papíru.²⁸ Ilustrace a fotografie začínají být běžnější až v pozdějších ročnících od roku 1924 dále. Za pozornost stojí překvapivě časté užívání fotografií, které redakce ve většině případů buď pořídila sama nebo jí byly zapůjčeny lokální institucí, zpravidla městským muzeem. Fotografie byly využívány jako pohlednice, šlo tedy o objektivní vyobrazení konkrétního místa. Velmi častou praxí bylo použití velké fotografie tak, že zabrala podstatnou část stránky či v některých případech úplně celou.²⁹

Nedostatek papíru se ukázal být hlavní překážkou první generace. Redakce mu musela přizpůsobit podobu časopisu. I z tohoto důvodu je formát časopisu relativně malý,³⁰ přičemž ročníky II. a III. byly vydány v ještě menším formátu. Počet stran v tomto krátkém období zůstává stejný, trpí však délka a kvalita textů.

Časopis používá drobné písmo v blokové sazbě, vyplňující vždy celou šířku řádku.³¹ V kombinaci s malým formátem ve dvou zmíněných ročnících a nízkou kvalitou papíru mohou být starší ročníky obtížnější ke čtení. Je však zřejmé, že se ze strany vydavatelů nejednalo o dobrovolnou volbu.

²⁶ Viz Přílohy – A17

²⁷ Pod Zvičinou, 7/1946-47, str. 10-13

²⁸ Pod Zvičinou, 2/1920

²⁹ Viz Přílohy – A9, 12 a 13

³⁰ Viz Přílohy – A31

³¹ Schellman, 2004, str. 97

5.1.4 Politický, historický a ekonomický kontext

Pod Zvičinou vzniklo v období silného stranického tisku. Během první republiky bylo běžné, že většina tištěných médií byla nějakým způsobem svázána s politickou stranou, která jej finančně podporovala, neboť tiskoviny, které si na svůj provoz dokázaly vydělat samy, byly v menšině.³² Pod Zvičinou luxus stranického sponzoringu nemělo, bylo od samého počátku nezávislým měsíčníkem. Apolitičnost je jedním z hlavních znaků prvogeneračního časopisu, hned vedle vlastenectví. Nemáme informace o tom, zda byli příslušníci první redakce členy politických stran, jejich případné členství však na politickou neutralitu časopisu nemělo žádný vliv.

Nevázanost na politickou stranu či větší nakladatelství však pro časopis znamenala výrazné finanční problémy, které jsme již našli. Pod Zvičinou mělo své abonenty, kterým byla snížena cena z jedné koruny na osmdesát haléřů, tyto příjmy však ani zdaleka nepokryly náklady na vydávání. Časopis tak byl závislý na inzercích, půjčkách a sponzorských darech.³³ Náklad jednoho čísla v tomto období bohužel neznáme, nicméně při ohledu na současný náklad činící okolo 700 – 800 výtisků, prvorepublikovou populaci města Hořic³⁴ a stížnost redakce o nízkém odbytu³⁵ lze odhadnout, že náklad první generace činil něco mezi 400 a 600 čísel. Toto číslo však zůstává pouze mým osobním poučeným odhadem.

5.2 Druhá generace (1946 – 1949)

5.2.1 Tematické zaměření a cílové skupiny

Po svém obnovení v roce 1946 časopis Pod Zvičinou opustil své pedagogické kořeny a proměnil se spíše v kombinaci umělecké přílohy a periodika, které v sobě shromažďovalo záznamy o historických pramenech. Tyto prameny sahaly od zápisů v kronikách přes zprávy převzaté z jiných novin až po tvrdá data jako například informace o sčítání lidu nebo meteorologické stavy určitých let. Tuto proměnu můžeme pravděpodobně přičíst

³² Končelík, 2010, str. 34-35

³³ Pod Zvičinou, 1/1921; Přílohy – A8, 10 a 11

³⁴ 1921: 8644 občanů v 1031 domácnostech – Zwiefelhofer, Pod Zvičinou 6/1946-47, str. 13

³⁵ Pod Zvičinou, 1/1921, přílohy – A8

šéfredaktorovi Aloisi Jilemnickému, jehož zkušenosti publicisty a historika samouka mohly přispět k tomu, aby se časopis vydal tímto směrem, který by byl vědecky založeném Jilemnickému blíže než silně vlastenecky nabitě texty typické pro první etapu. Druhým zdrojem tohoto přístupu by mohl být kronikář Eduard Zwiefelhofer, který byl proslulý svou tendencí zapisovat události ve městě pokud možno objektivně a s ohledem na budoucí badatele, na rozdíl od předchozích kronik, které měly tendence události vyprávět, přibarvovat a přilepšovat. Od něj máme množství údajů jako složení obyvatelstva a hospodářské výnosy, které jiní kronikáři nezapisovali.³⁶

Odborný přístup druhé generace je při listování časopisem značně citelný. Každý článek má ve svém podtitulu uveden velmi krátký heslovitý popis obsahu a také zdroj. Pokud byl článek vytvořen přímo pro časopis Pod Zvičinou, tento fakt je rovněž uveden v podnadpisu. U odborných článků jsou také velmi časté citace a odkazy na externí zdroje včetně autora a čísla stránky. Ilustrace jsou téměř vždy tvořeny buď k dokreslení uměleckých článků a básní anebo jako grafy a črty, podávající čtenáři dodatečné informace, jako například kresby rostlin nebo půdorysů hradních zřícenin.

Určit cílovou skupinu druhé generace je obtížné, protože v tomto období Pod Zvičinou nevycházelo jako samostatný časopis, nýbrž jako vlastivědná příloha Hořických novin. Lze však bezesporu tvrdit, že Pod Zvičinou v tomto období tíhlo k více vědecké prezentaci, smíšené s uměleckou tvorbou. Také se zde výrazně objevovaly texty a články vzpomínkového rázu, zaměřené na pamětníky a historiky.

5.2.2 Cenzura

Po politickém převratu v únoru 1948 přebírají komunisté mimo jiné také kontrolu nad československými médii, čímž se novinářská profese na území republiky drasticky proměnila. Jednou ze zásadních změn byla potřeba stranickosti, povinnosti médií vytvářet názor shodný s názory KSČ.³⁷ Krátce po únoru tak bylo zrušeno množství tiskovin, zatímco ty zbylé byly podrobeny předběžné cenzuře, přidělování papíru a kontrolám personálního složení redakcí.³⁸

³⁶ Pod Zvičinou 1/1948-49, str. 5-11

³⁷ Končelík, 2010, str. 137-138

³⁸ Tamtéž

Přestože Pod Zvičinou v roce 1949 ukončilo svoji činnost zásahem komunistické strany, nemáme důkazy o tom, že by na časopis doléhala stejná míra cenzury jako na podobná periodika v tomto období.³⁹ Je možné, že za to časopis alespoň částečně vděčil své relativní apolitičnosti. Faktem ale zůstává, že i když se Pod Zvičinou po roce 1948 stále tváří neutrálně, je zde zřetelný nesouhlas se změnou vládního režimu. Tento nesouhlas lze pozorovat především volbou témat. Červnové číslo 1948 bylo otevřeno básní Sokole!, věnované stejně jako celé vydání Památníku Sokola hořického. Záříjové číslo 1948 bylo vzpomínkovým číslem na právě zesnulého člena redakce Eduarda Zwiefelhofera, i tak si však našlo prostor na dva texty, které se pochvalně vyjadřovaly o prezidentu Edvardu Benešovi. V následujícím čísle z října si potom časopis rozsáhlým textem připomíná památku místního legionáře Vojtěcha Jezbery, padlého na ruské frontě. Předposlední číslo před zakázáním činnosti z ledna 1949 je věnováno Karlu Václavu Raisovi a poněkud ironicky je otevřeno básní Pod Zvičinou, která dala časopisu své jméno.

Při pohledu na nárůst témat souvisejících s první republikou či s organizacemi, které komunisté nepodporovali (jako např. Sokol) krátce po převzetí moci totalitní vládou je zřejmé, že Pod Zvičinou buď cenzurováno vůbec nebylo anebo že pokusy komunistů o cenzurování selhaly. Faktem je, že časopis během posledního roku vydávání nevykazuje žádné známky cenzury či změny politického rázu a zůstává tematicky neměnný až do svého nedobrovolného konce v roce 1949.

5.2.3 Přebírání textů a autorizace

Velmi typickým rázem pro toto období je přebírání textů z jiných médií. Těmito texty mohou být články z novin, časopisů anebo transkripty přednášek, ať už rozhlasových nebo fyzických. Je také běžné, že umělecké články jsou tvořeny otištěním povídky pocházející z jiné tiskoviny. Takto jsou přebírání autoři jako Rais, Erben či Lužická. Tito autoři, ač nebyli a ani nemohli být členy redakce, protože jsou v době působení časopisu již po smrti, jsou uvedeni nejen ve člancích, které přebírají jejich texty, ale také v konečném seznamu autorů, který redakce vždy otiskla v posledním čísle ročníku.⁴⁰

³⁹ Viz Přílohy – B1

⁴⁰ Viz Přílohy – A30

5.3 Třetí generace (1993 – doposud)

5.3.1 Tematické zaměření a cílové skupiny

V lokálních médiích, stejně jako i u jiných soukromých médií, platí pravidlo, že chce-li médium uspět, musí vycházet vstříc svému publiku, jeho potřebám a očekáváním.⁴¹ V případě časopisu Pod Zvičinou tomu bylo podobně. Časopisu se však podařilo vyhnout tendencím k bulvarizaci a nálepkování, což je problém mnoha lokálních médií, obzvláště těch, které vedou neprofesionálové.⁴² Pod Zvičinou se ve své třetí iteraci silně hlásí k odkazu Aloise Jilemnického, na jehož dílo navazuje. Jilemnického redakce se v Hořicích silně zapsala, takže i po čtyřicetileté přestávce bylo jméno Pod Zvičinou mezi hořickou veřejností přijato s nadšením jako pokračování oblíbeného časopisu.⁴³

Tematicky je časopis zaměřen převážně na historii regionu, což lze vidět z množství rubrik a seriálů, které se tímto tématem zabývají. Přístup ke zpracovávání historických témat je velmi rozmanitý; objevují se zde rubriky pouze přejímající výňatky z kronik, statistické záznamy z matrik i velmi subjektivně laděné vzpomínky. Další často se objevující kategorií jsou umělecké rubriky a seriály. Časopis je ve třetí generaci tištěn ve větším formátu a bohatě využívá této vlastnosti stejně jako rozvinutějších technologií k navýšení počtu ilustrací a fotek. I když grafická část zůstává černobílá, Pod Zvičinou je ve třetí generaci mnohem více obrazově orientované. Tím je umožněno otištění studentských výtvarných děl či fotografií z kulturních událostí.

Stejně jako tematické zaměření i cílové skupiny zůstávají ve třetí etapě neměnné. Časopis se i nadále věnuje regionální veřejnosti a cílí spíše na starší a vzdělanější skupiny populace. Důvodem pro tuto domněnku je jednak volba témat, která podléhá příhodnosti vydání (např. výročí jsou velmi častým fenoménem)⁴⁴ a také stylem jazyka, který je střídavě odborný a střídavě vyprávěcí.

⁴¹ Rušný přístav, 2008, str. 87-88

⁴² Rušný přístav, 2008, str. 71-74

⁴³ Viz Přílohy – B1

⁴⁴ Viz Přílohy – B2

5.3.2 Počáteční grafická nestálost

Během svých počátků se třetí etapa vydávání potýkala s množstvím potíží převážně technického a finančního rázu. Tyto obtíže se výrazně promítly například do periodicity vydávání, která oproti deseti číslům v ročníku, jako tomu bylo u minulých generací, klesla na čtyři a později na pět za rok. Tuto změnu redakce od počátku kompenzovala větším formátem. Zásadním znakem období mezi zahájením vydávání v roce 1993 a přechodem pod hlavičku hořického gymnázia v roce 1996 je zřetelná grafická nestálost, kdy se jednotlivá čísla časopisů drasticky liší téměř s každým vydáním.⁴⁵

Jediným jednotným aspektem tohoto období je záhlaví zdobené perokresbou Oskara Teimera, které se lehce proměnilo po přechodu pod gymnázium, jeho umístění a rozsah však zůstává neměnné. Tím však grafická stabilita končí. První tři čísla například nemají uveden obsah. I po svém uvedení se však číslo od čísla obsah přesouvá po titulní stránce a razantně mění podobu od prostého očíslovaného výčtu k samostatnému oddílu v zápatí titulní stránky, k němuž se nakonec propracovává. Vedle velmi proměnlivého obsahu se také mění font a velikost písmen, rozložení a zarovnání textů, použití obrazových prvků a inzercí i typy informací uvedené spolu se seznamem členů redakce na poslední straně.⁴⁶

Časopis se graficky stabilizoval až v roce 1996 po přechodu pod hlavičku gymnázia. Redakce mu ponechala záhlaví v lehce pozměněné formě, jinak ale provedla zásadní změny. Obsah dostal pevně vymezené místo v zápatí titulní stránky, strany začaly být číslovány a texty začaly být tištěny blokově ve třech sloupcích. Tato stabilizace však nebyla kompletní, což lze opět vidět na uvedení a umístění obsahu, které se mezi čísly velmi lehce, ale znatelně proměňovalo. K úplné stabilizaci tak dochází až v roce 1998, kdy časopis zároveň opouští praxi uvedení básně na titulní straně časopisu a nahrazuje ji úvodní fotografií. Jediná další výrazná změna, kterou časopis prodělal, byla v roce 2003, kdy mezi druhým a třetím vydáním prošlo Pod Zvičinou grafickou modernizací. Do praxe byla uvedena nová barevná obálka, která je využívána až do současnosti v takřka nezměněné podobě. Časopis opouští úvodní fotografii a jeho titulní strana je nyní rozdělena mezi barevnou perokresbu Oskara Teimera v titulku a rozsáhlým obsahem doplněným o ilustraci ve spodní polovině stránky.

⁴⁵ Viz Přílohy – A32

⁴⁶ Viz Přílohy – A36, 39 a 44

5.3.3 Technický a finanční stav v současnosti

Redakce časopisu Pod Zvičinou není tvořena profesionálními žurnalisty ani osobami se žurnalistickým vzděláním. Jedná se především o dobrovolníky, ve valné většině složené ze členů učitelského sboru hořického gymnázia. Absenci novinářského vzdělání však sami členové redakce nepovažují za nedostatek a věří, že nijak není na překážku.⁴⁷ I z toho důvodu je časopis Pod Zvičinou veden velice jednoduše a prostě. Jedná se o projekt, k němuž museli jeho členové sbírat zkušenosti za pochodu, přesto lze označit jeho kvalitu za velmi dobrou, obzvlášť vzhledem k nástrojům, které jsou užívány, a k malému počtu členů kmenové redakce. Tato redakce také nepoužívá sofistikovanějších softwarů k navrhování stran; editor Tomáš Horák přiznává, že časopis je tvořen v programech typu Word, částečně i kvůli zjednodušení procesu pro případ, že by musel být v roli hlavního editora dočasně nahrazen.⁴⁸

Co se týče finanční situace časopisu, Jan Tomíček uvádí, že Pod Zvičinou je velmi závislé na sponzoringu. Časopis je obvykle dotován městskými a obecními úřady Hořicka, ale také z příspěvků od soukromých firem a dárců. Důvodem pro tuto závislost jsou zejména vysoké výrobní náklady. Aby mohly být tyto náklady plně pokryty z prodeje, musel by být časopis zdražen ze současných 20 korun,⁴⁹ což by podle Tomíčka nebylo s ohledem na starší obyvatelstvo tvořící většinu čtenářů proveditelné. Zároveň také uvádí, že časopis nemá pevně dané abonenty, z důvodů nedostatku personální kapacity. Redakce je však schopna zaslat časopis poštou na dálku lidem žijícím mimo Hořicko nebo těm, kteří nejsou ze zdravotních či jiných důvodů si časopis opatřit sami. Naprostá většina prodejů se však odehrává v kamenných obchodech.⁵⁰ Pod Zvičinou nemá žádnou internetovou odnož.

⁴⁷ Viz Přílohy – B1, B2 a B3

⁴⁸ Viz Přílohy – B3

⁴⁹ Cena byla během třetí etapy několikrát postupně navyšována z důvodů inflace; ze 4 Kč v roce 1993 až na nyníjších 20 Kč

⁵⁰ Viz Přílohy – B2

Závěr

Cílem, který si tato práce vytyčila, bylo charakterizování časopisu Pod Zvičinou, vycházejícího od roku 1920 ve třech etapách na území Hořicka. Součástí této charakterizace bylo sepsání a zaznamenání rubrik a seriálů, které posloužily k vytvoření lepší představy o obsahu tohoto periodika. Žádná publikace se zatím charakterem ani historií Pod Zvičinou nezabývala; tato práce je tedy jediným nám známým dokumentem věnujícím se tomuto tématu do hloubky.

Jako prameny našeho výzkumu posloužily převážně dochované výtisky časopisu Pod Zvičinou, zachovalé v archivu Městského muzea v Hořicích, které laskavě zapůjčilo své sbírky ke zkoumání. Zkoumané exempláře byly ve výtečném stavu a plně zachovalé, jediné drobné problémy nastávaly ve třetí generaci, kdy výzkum narazil na několik chybějících čísel a v jednom případě celý ročník 2014. Absence těchto výtisků však neznamenala pro výzkum větší obtíže, protože se jednalo o nízký počet chybějících čísel, který nijak výrazněji nenarušil možnost vytvořit si představu o průběžném stavu časopisu.

Práce se nejprve věnovala historii časopisu od jeho založení v roce 1920, skrze opakovaná zrušení a obnovení činnosti až do současnosti. Vedle minulosti Pod Zvičinou jsme se také podívali na členy jednotlivých redakcí, kteří fungovali v jednotlivých obdobích, v několika případech i opakovaně. Tito členové byli vybráni podle svého vlivu na chod a občas časopisu, podle obsahu, který pro něj vytvářeli a v neposlední řadě podle informací, které se nám o nich dochovaly. Tyto informace povětšinou pramenily z odborných rozhovorů se členy současné redakce, zejména pak s PhDr. Oldřiškou Tomíčkovou, která je zároveň kurátorkou a historičkou Městského muzea, a dále potom z XXXVIII. ročníku časopisu Pod Zvičinou, kde byl historii časopisu věnován obsáhlý seriál k příležitosti stoletému výročí zahájení činnosti.

Ve třetí kapitole jsme si popsali výzkumnou metodu, která byla dále užita v další kapitole. Definovali jsme zde přímou metodu výzkumu a také znaky, kterých si při výzkumu budeme všimati. Popsali jsme zde metodiku náhodného výběru, kterým jsme posléze vybrali deset čísel z každé generace, v nichž jsme poté spočítali objektivní prvky jako počet stran, ilustrací a textů, uvedli jsme data vydání a jméno šéfredaktora. Také jsme věnovali prostor rubrikám a definovali jsme pojmy a znaky, kterými budeme označovat jejich tematické

zaměření pro lepší představu obsahu, který Pod Zvičinou distribuuje. Mezi těmito typy rubrik a seriálů, které jsme v této části před výzkumem uvedli, jsme také zaznamenali možnost komentářových rubrik. Tato možnost však zůstala nenaplněna, neboť potenciální komentářová rubrika, kterou jsme před zahájením výzkumu očekávali, se v časopise nikdy nevyskytla a veškeré komentáře byly ojedinělé a vzdálené. Naproti tomu jsme se retroaktivně rozhodli přidat mezi tyto možnosti rubriky přírodovědecké, které se v konečném důsledku objevovaly častěji, než jsme očekávali a tak si dle našeho soudu zasloužily vlastní označení.

Čtvrtá kapitola se věnovala rubrikám, jejich četnosti a typům. Vyjmenovali jsme si zde nejvýznamnější rubriky a určili jsme z nich, jakým tématům se v rámci jednotlivých generací časopis nejvíce věnoval. Prokázali jsme si zde posun od naučně-zábavného pedagogického magazínu, kterým bylo Pod Zvičinou v první generaci, k více historicky a kulturně zaměřené publikaci cílené na starší populaci, kterou je v současnosti. Zde nám trochu působila obtíže druhá generace časopisu, neboť v tomto období byl obsah časopisu Pod Zvičinou rozčleněn bez toho, aniž by kdy vytvořil jedinou rubriku či seriál. Důvody pro toto tvůrčí rozhodnutí nejsou známé, nicméně práce je zastoupila vypsáním textů ze dvou náhodně vybraných číslech časopisu, čímž vytvořila dostatečně reprezentativní vzorek obsahově stabilní a neměnné druhé etapy vydávání.

Pátá kapitola rozšířila poznatky uvedené již ve čtvrté části na obecné charakteristiky časopisu jako celku. Zde jsme si do detailů představili znaky typické pro každou generaci, včetně jejich zaměření, rázu a finanční či politické situace. Zjistili jsme, že první etapa vydávání, pro naše účely a výzkum trvajícím mezi lety 1920-27 vedená učitelskou Budčí v čele s třebnouševským učitelem Františkem Skalickým cílila převážně na dětskou populaci a její cesta ke starší generaci byla spíše náhodou. Poznamenali jsme také ekonomické obtíže první redakce, související zejména s poválečným nedostatkem papíru, který výrazně ovlivnil podobu časopisu v jeho prvních třech letech. Zaznamenali jsme také silný pocit vlastenectví a regionální pýchy, který se výrazně promítl do obsahu časopisu a který byl jediným indikátorem politického přesvědčení redakce, silně se hlásící k ideálům první republiky a českého folklóru. Ve druhé generaci mezi lety 1946-49 pod vedením profesora Aloise Jilemnického jsme detekovali posun od vlasteneckého patosu k více odbornému přístupu, přičemž koncentrace na umělecká a historická témata je i nadále přítomná. Víme, že Pod Zvičinou ve druhé generaci vycházelo pouze jako příloha, čímž redakci odpadlo množství starostí s distribucí a financováním časopisu, za které byly zodpovědné Hořické noviny, též zvané Hořicko. Dozvěděli jsme se také

o zákazu činnosti, který byl na časopis po únorovém převratu uvalen a o textech, které časopis, až na první pohled stále apolitický, publikoval, přestože jejich obsah s nejvyšší pravděpodobností dráždil komunistické zastupitele. Třetí etapu vydávání jsme popsali z hlediska grafického, tematického a ekonomického stejně jako její předchůdce. Představili jsme počáteční obtíže, s nimiž se musela redakce ve třetí etapě vydávání potýkat, tedy především nedostatkem financí a počáteční nezkušeností. Dozvěděli jsme se o fungování redakce, která pracuje zejména jako dobrovolnická organizace závislá na sponzorských darech. Přesto se však jedná o velmi kvalitní médium, podávající pravidelně kvalitní obsah jak po textové, tak po obrazové stránce.

Pod Zvičinou prošlo během svých období vydávání množstvím zásadních změn. Posun od výchovné literatury pro děti školního věku k současné vlastivědné čítance, soustředící se zejména na starší a vzdělanější populaci, zde byl již několikrát zmíněn. Jde o nejvýraznější změnu, pomineme-li grafické proměny zapříčiněné technickým pokrokem. Tento posun je signalizován zejména proměnou jazyka v odborný a akademický, typický pro práci druhé a třetí redakce. Také se v těchto dvou etapách začaly výrazněji objevovat zpravodajské texty, ať už zpravující o současném dění nebo texty staršího data, sloužící jako vzpomínka na události z minulosti. Velmi vděčným tématem, které se v této souvislosti objevuje ve všech třech iteracích časopisu, je poněkud úsměvně téma života na Hořicku před sto lety, v případě třetí etapy tedy toto téma znamená období, v němž časopis poprvé vznikl.

I když se tedy časopis Pod Zvičinou v průběhu sta let a třiceti osmi ročníků drasticky proměnil, obzvláště na počátku své třetí inkarnace, v jádru zůstal věrný vizi svých zakladatelů z učitelské Budče v Hořicích. Podle slov Oldřišky Tomíčkové zanechala zejména druhá generace navzdory své krátké životnosti odkaz, na který si občané Hořic vzpomněli i po téměř čtyřicetileté přestávce, kdy Pod Zvičinou nemohlo vycházet ani jako kulturní příloha. Jde o časopis vysokého regionálního významu, podporující kulturu a historii a v konečném důsledku i vlastenecké cítění obyvatel Hořicka. Je tedy přesně tím, oč učitelům z Hořic v období vlasteneckého nadšení po osvobození první republiky šlo.

Tato práce vznikla za pomoci Městského muzea v Hořicích, které laskavě zapůjčilo veškeré historické prameny potřebné k výzkumu. Může posloužit každému, kdo má zájem o podobu kulturní regionální žurnalistiky, vlastivědu a historii Podkrkonoší.

Seznam literatury

HROCH, M.; Úvod do studia dějepisu; Praha; SPN, 1985

JÍLEK, V.; Lexikologie a stylistika nejen pro žurnalisty; Olomouc; Univerzita Palackého; 2005; ISBN 80-244-1246-2

KONČELÍK, J., VEČEŘA, P., ORSÁG, P.; Dějiny českých médií 20. století; Praha: Portál, 2010, ISBN 978-80-7367-698-8

PROCHÁZKOVÁ, B.; Občanská žurnalistika; In: RUŠNÝ PŘÍSTAV; Lokální média nově - Praktický průvodce, Praha: Hermés, 2008; ISBN 80-903852-3-0

REIFOVÁ, I.; Slovník mediální komunikace; Praha; Portál; 2004

SCHELLMAN, Média, Základní pojmy, návrhy, výroba; Praha; Europa-Sobotáles, 2004

TOMÍČKOVÁ, O.; Hořice odedávna dodneška; Hořice; Město Hořice; 2008; ISBN 978-80-254-3464-2

TRAMPOTA, T.; Metody výzkumu médií; Praha; Portál; 2010; ISBN 978-80-7367-683-4

VEČEŘA, P.; Úvod do dějin tištěných médií; Havlíčkův Brod; Grada Publishing; 2015; ISBN 978-80-247-9764-9

VERNER, P.; Vývojové trendy v českých médiích po roce 1993; Praha; Univerzita Jana Amose Komenského, 2010; ISBN 978-80-7452-007-5

Konkrétně citované prameny

1. Pod Zvičinou, 2/1920
2. Pod Zvičinou, 1/1921
3. Pod Zvičinou, 1/1926-27
4. Pod Zvičinou 6/1946-47
5. Pod Zvičinou, 7/1946-47
6. Pod Zvičinou, 7/1947-48
7. Pod Zvičinou, 1/1948-49
8. Pod Zvičinou, 2/1993
9. Pod Zvičinou, 3/1993
10. Pod Zvičinou, 1/1996
11. Pod Zvičinou 2/2000
12. Pod Zvičinou, 5/2009
13. Pod Zvičinou, 3/2011
14. Pod Zvičinou, 1/2020
15. Pod Zvičinou, 2/2020
16. Pod Zvičinou, 3/2020

17. Pod Zvičinou, 4/2020

18. Pod Zvičinou, 5/2020

19. Pod Zvičinou, 1/2021

20. Hořický zpravodaj, 3/2020

Internetové zdroje

ČERNÁ, T.; Alois Jilemnický se usmívá z pamětní desky; In: Jičínský deník.cz, 30.5. 2010; dostupné na https://jicinsky.denik.cz/kultura_region/jchorice-jilemnicky-deska20100530.html

KNIHOVNA VÁCLAVA ČTVRTKA; Držitelé Jivínského Štefana; In: Jivínský Štefan; dostupné na <https://jivinskystefan.webnode.cz/laureati/>

OBECNÍ ÚŘAD TŘEBNOUŠEVES; Historie; In: Třebnouševy; dostupné na <https://www.trebouseves.cz/historie>

VANIŠOVÁ, A.; František Koubek; In: Lázně Bělohrad – Oficiální stránky města; 2002; dostupné na <http://www.lazne-belohrad.cz/mesto/osobnosti-mesta/frantisek-koubek/>

Prameny

Pod Zvičinou 1/1920 – 10/1927 – 70 čísel

Pod Zvičinou 1/1946-47 – 6/1948-49 – 26 čísel

Pod Zvičinou 1/1993 – 3-4/1993 – 3 čísla

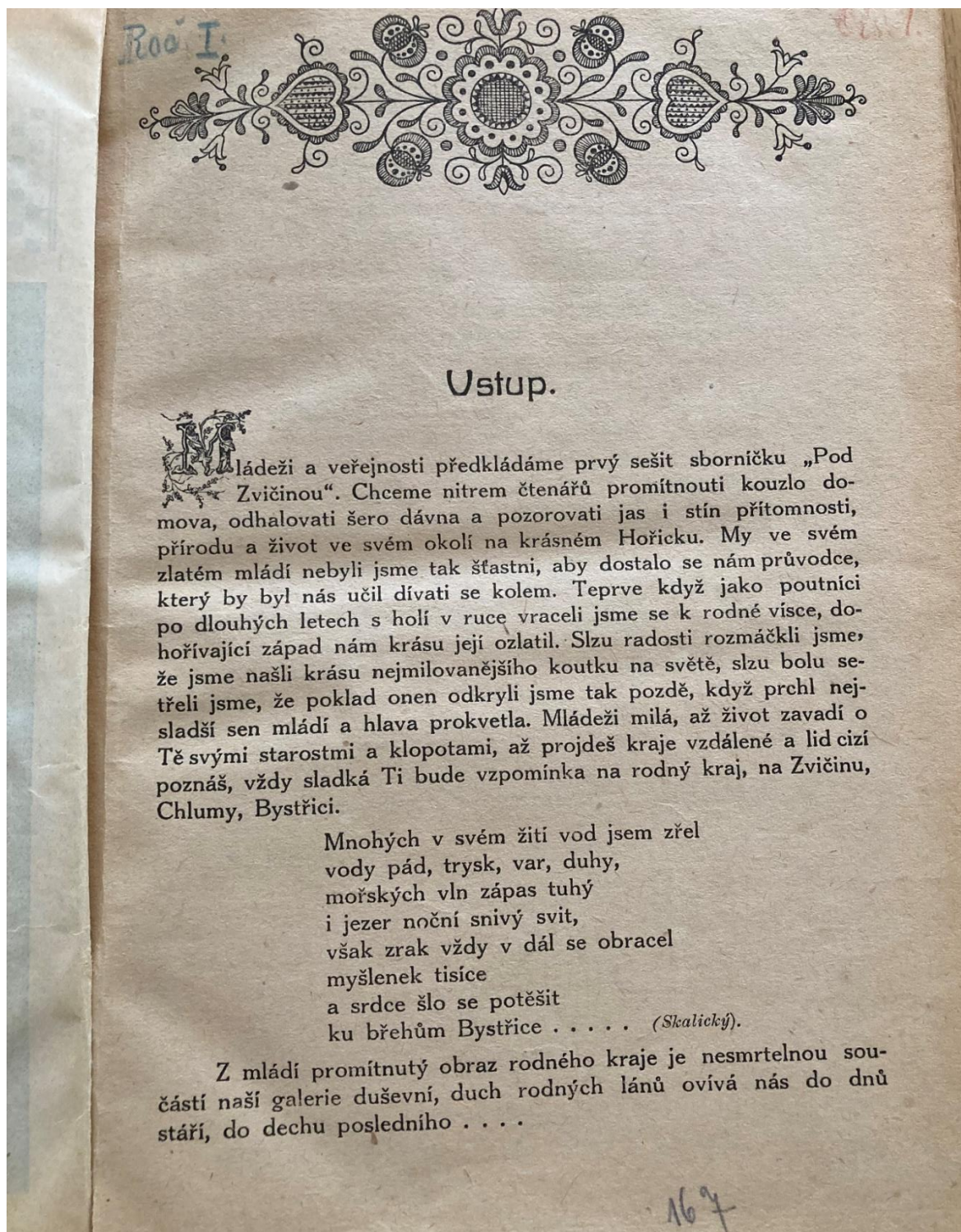
Pod Zvičinou 2/1994 – 5/2013 – 94 čísel

Pod Zvičinou 1/2015 – 5/2020 – 20 čísel

Přílohy

Oddíl A – Fotografie

- 1) 1/1920 – Úvodní slovo redakce, v němž představuje své záměry a směr časopisu

Chceme prohráti srdce mladé láskou k domovině, otvíráti zastíněné oči, aby krásu našly a prožily, jarý život těšil se z jaré přírody vlastního domova.

To vše vedlo učitelstvo okresu hořického, aby probudilo zájem dětský a všeho mladého i staršího pokolení o nejbližší a nejdražší mu kraj, aby všichni společnou prací odkrývali prameny nevytrysklé a radovali se z pokladů probádaných, aby všichni ve veliké knize Hořicka četli a, co srdce procítilo, rozum prozářil, napsali. Nejen příspěvky občanstva a učitelstva, ale i příspěvky mládeže chceme otisknouti ve svém Vlastivědném Sborníčku.

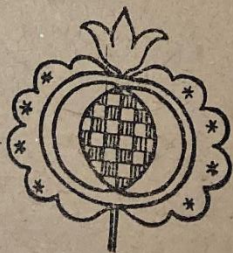
Hořicko je tak bohato pradávnu historii, uměleckými výkony, sbírkami, dějinnými památkami, starožitnostmi, lidovou prací, stavbami, přírodním bohatstvím, pověstmi, říkadly, příběhy. Mnoho již bylo odhaleno, mnoho bude odhaleno, jestliže chopí se práce občanstvo, učitelstvo i žactvo. Celé knihy již dříve konaly podobné poslání na Hořicku a přece tolik práce ještě zbývá. Vydavatelstvo důvěruje v úplný zdar svých snah, věří, že otevřeny budou chýšky i dvěře bohatých periodickým spiskům měsíčníku „Pod Zvičinou“, vždyť všichni chceme vše nejlepší zlaté mládeži a „ne na zmar přijde to, co dáte dětem“ (Vrchlický).

Pevně věříme, že práce konaná bude podkladem k probádání Hořicka a vyvrcholí knihou Hořickým Svérázem. Dnes leží zde prosté dětské noviny, které chtějí sbírat prameny, spojovat a vyhledávat, co na Hořicku krásného, památného, milého a vzácného.

Chtějí, aby děti Hořicka byly ve svobodné vlasti šťastnější svých otců, dědů, babiček a matek, kterým za jařma Rakouska nebylo v mládí dopřáno hovořiti vlastními okresními novinami o leposti svého domova, o svých zvycích, památkách, pracích, slavných krajanech a krajankách, o lásce k rodnému kraji.

Nuž, otvíráme knihu, čtěte, těšte se a pracujte s námi!

Redakce.

K. V. RAIS:

Pod Zvičinou.

Ten zvičinský kostelík
každoročně volá:
„Pospěš, léta na mále!“
Srdce neodolá.

Ví, že v naší dolině
lemované lesy,
jako nikde na světě
duše oddychne si.

Při silnici topolů
dobře známá řada
jako vždycky kývá mi
přes daleká lada.

Vítá mne i bílá věž,
slyším hlahol její —
ani nevím, a již se
řasy rosou chvějí.

Podzimní ač slunéčko
mdle se dívá v lány,
bílé domky v zahradách
jsou jak malovány.

Réva se jim po stěných
zabarvuje krví,
s břlzy kane na střechu
zlatý ručej prvý.

Běžím v šíru lánů luk,
ke všem polím našim,
koníky a modráčky
na bodlácích plaším.

Sněmu špačků naslouchám
sletivším se v luká,
a zas jak si u struhy
starý mlýnec řuká.

Rána houkla u lesa,
zaduněla tichem —
klepot cepů ze stodol
odpovídá smíchem.

Dech teď ke mně zavanul,
nad nějž není druhý,
vůně známá z ohnička
rozlila se luhy.

Honem dolů po mezi —
hle, tam pejčku pálí
a kol ohně tuli se
umouněnci malí.

„Bůh vás pozdrav na stokrat!“
zdravice zní prostá,
„zdali od těch hodů svých
zaženete hosta?“

Ach, již černou bandoru
chroustám jako oni,
poslouchaje novoty
od těch časů loni.

Ještě jablko pečené
přidají mi k tomu,
večer s nimi poženu
domů, domů domů.

Luna vyšla nad lesem
veliká a snívá,
radostnou už píseň zvon
ze všech dědin zpívá.

Lesy bledým závojem
přikryly se jemně,
zvolna, tiše, z hluboka
dýše spící země.

Rosa svítí na květech,
duhově se mění — —
podzvičinská dolino,
nad tvé noci není.

(Z knihy „Pod Zvičinou“.)

3) 1/1921 – Titulní strana s úvodním slovem

POD ZVICINOU

Vychází ve lhůtách 2měs.
mimo červenec a srpen.
Předplatné na 5 čísel 4 K.
Jednotlivá čísla po 1 K.
Kdo zaslaného čísla ne-
vrátí, považuje se za od-
běratele. Předplatné a in-
serci přijímá K. Ježek, uč.
Bašnice, p. D. D. Voda.

**SBORNÍČEK
VLASTIVĚDNÝ**
věnovaný
mládeži okresu
hořického.

Nakladatel a vydavatel
„Budeč“ v Hořicích.
Odpovědný redaktor Fr.
Skalický, říd. učitel v Tře-
mšovsi u Hořic, jemuž
zasílány buďte příspěvky.
Redaktor obrázkové části
Jan Kyselo, odborný učitel
v Hořicích.

Ročník II. V Hořicích, v únoru 1921. Číslo 1.

Úvodní slovo.

Vydáváme se na druhou roční pouť. Důvěřivost, kte-
rou vyslovili jsme před rokem na těchto místech, nás
poněkud snad sklamala, ale přece neopustila. Žádosti ze
řad občanstva i mládeže vyslovené, abychom ve snahách
svých pokračovali, nás siliti budou na cestě nové. Vůdčí
hvězdou nám bylo projíti Hořicko ruku v ruce se zlatou
mládeží, projíti je, poznati a milovati. Ani oběti hmotné
nás z této cesty nezvratily. Kniha, kterou jsme loňským
ročníkem veřejnosti předložili, na knihkupeckém trhu vzhle-
dem k drahotě papíru a tisku převyšuje cenu 20 K. Své-
mu čtenářstvu dodali jsme ji za 7 K. Ukončený prvý
ročník sešitově ještě nyní dodáváme po 10 K (brož. 12 K).
Tím projevujeme nezdolnou vůli nezištně mládeži a čtená-
řům z Hořicka do rukou dáti levně průvodce po rodném
kraji. Omezujeme letos vzhledem k tiskovému nákladu
poněkud letošní ročník v rozsahu, avšak chceme zhutniti jej
v obsahu. I obrázkové části budeme moci v ročníku letoš-
ním věnovati více místa. Věříme, že kruh našich spolu-
pracovníků se rozšíří, přátel přibude a s pevnější oporou
vykročíme v před.

V roce loňském jsme shledli mnohé a mnohé ča-
rouné koutky kraje našeho, odkryli clonu dávnověkosti na

4) 1/1922-23 – Titulní strana. Na fotografii nedávno umístěná socha Mikuláše Aleše

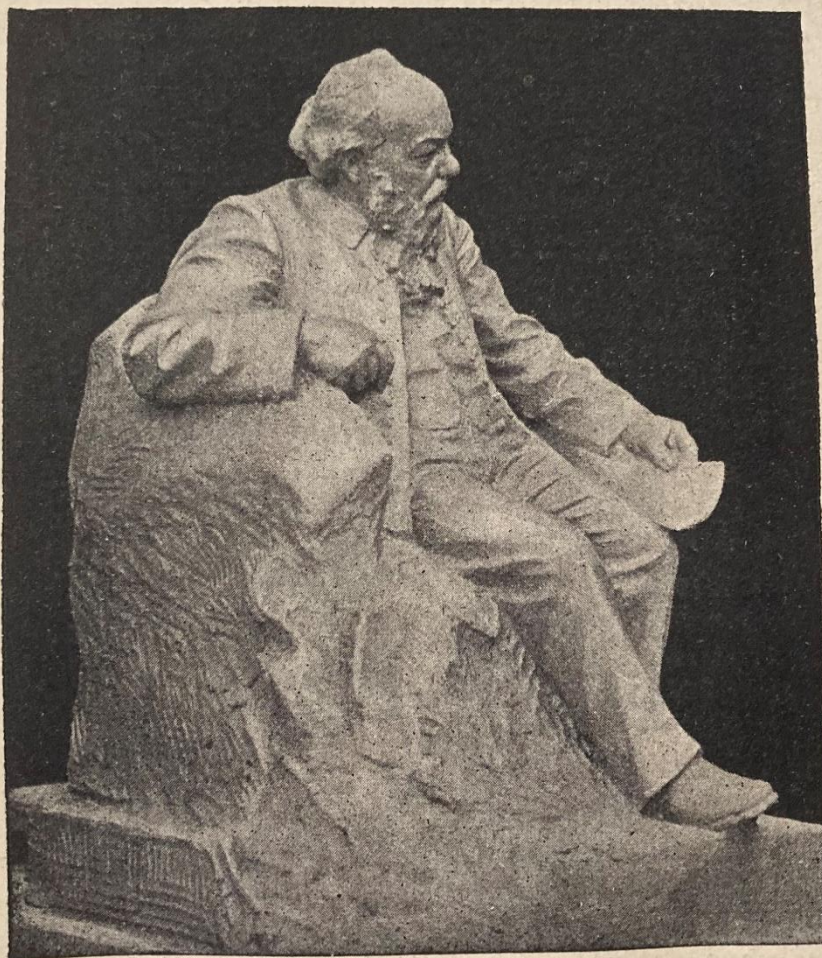
ROČNÍK III.

1922-23 — ZÁŘÍ.

ČÍSLO 1.

POD ZVIČINOU

VLASTIVĚDNÝ SBORNÍČEK OKRESU HOŘICKÉHO.

Socha Mikuláše Aleše
v sadech Smetanových v Hořicích od sochaře F. Vyskočila.

POD ZVIČINOU
VLASTIVĚDNÝ SBORNÍČEK OKRESU HOŘICKÉHO.

Jan Kyselo,

odborný učitel měšťanské školy v Hořicích, náš neunavný spolupracovník a redaktor obrázkové části sborníčku „Pod Zvičinou“, po krátkém a těžkém utrpení zemřel dne 26. února 1923 o 2. hod. ranní. Hlubokou životní činnost jeho oceníme v příštím březnovém čísle. Trvalá čest jeho dílu a popelu!

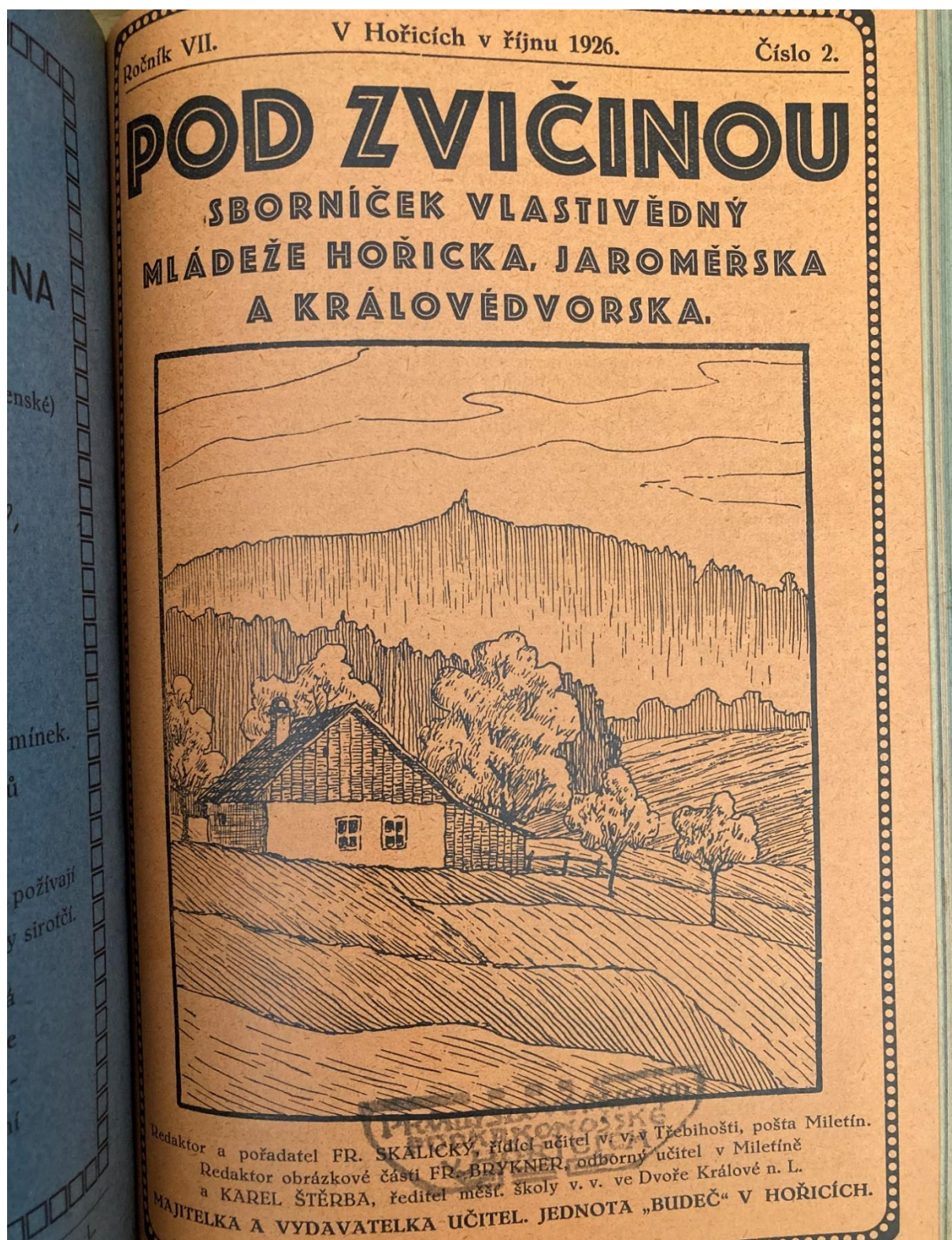
Jan Pávek:

Nad rakví odbor. učitele Jana Kysely.

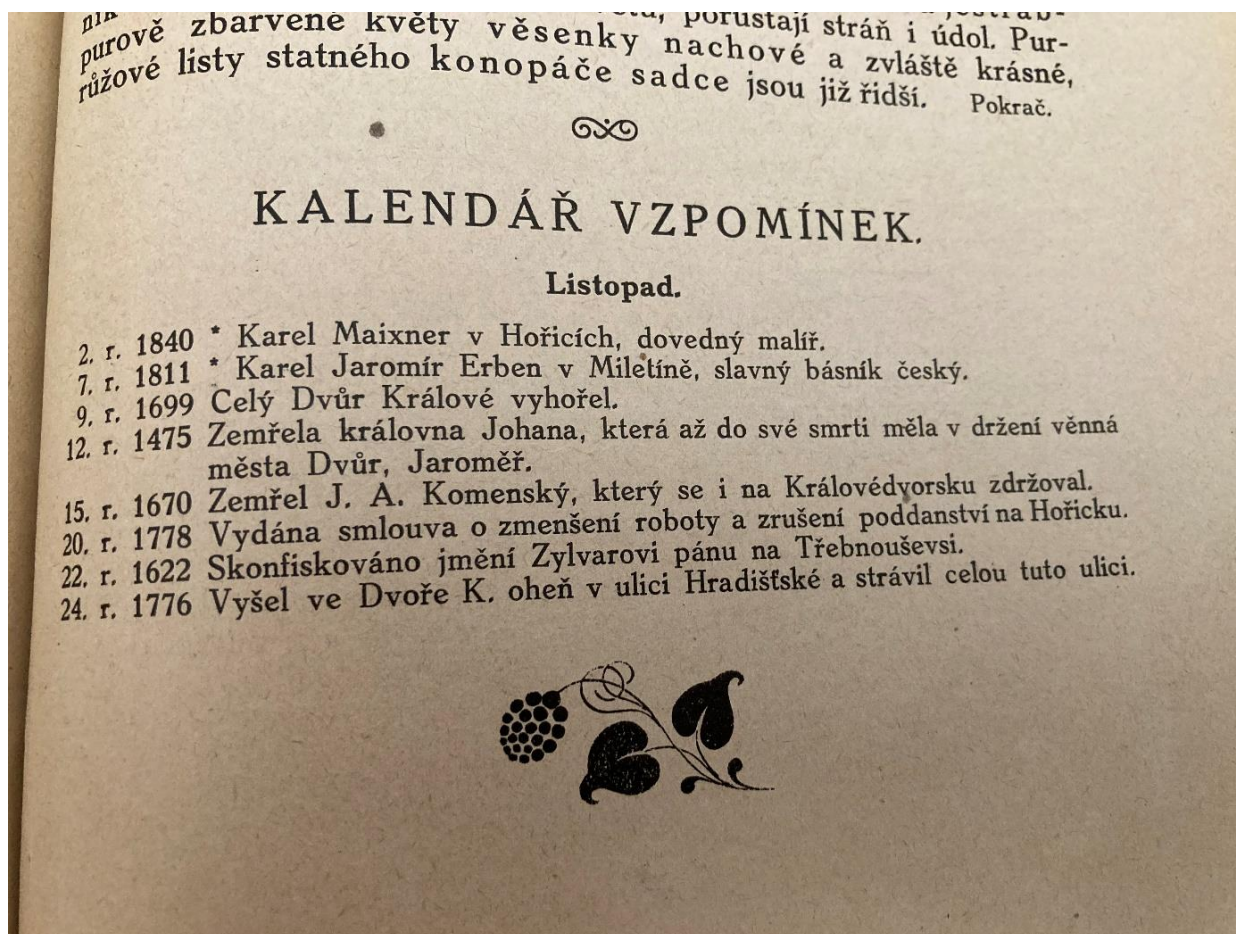
(Přednesl Jaroslav Kozel, žák IV. tř. (kursu) měšť. šk. chl.)

Nás, děti — měl tak rád!
V nás viděl národa svěží ratolest,
která časem vydati má plody!
I šlechtil, jemnil ratolest tu bez únavy,
by plod byl — český, zdravý!
By lepším jednou bylo naše příští!
Ba, když tvář měl rozervánu hořkou mukou
dál pevně ved' nás dovednou svou rukou.
Jak raněný hrdina dlel na bojišti
a vytrval do dechu posledního v našem kruhu.

- 6) 2/1926 – Titulní strana. Povšimněte si doplnění o Jaroměřsko a Královedvorsko v podtitulu a jména Karla Štěrby, ředitele školy ve Dvoře Králové v úpatí stránky.

- 7) 2/1924-25 – Rubrika Kalendář vzpomínek pro měsíc listopad. Data jsou řazená podle dne v měsíci a ne podle roku.

- 8) 1/1921 – Administrační zpráva, v níž redakce děkuje za dary a půjčky. Zároveň si zde stěžuje na špatný odbyt

vodní podobě namaloval ji učitel J. Brouček z Hořic. Dle tohoto obrazu barevného nakreslil ji rolník J. Langr z Třeměšovsi.

Obrázek Hořice před 100 léty proveden jest podle kresby kněze řádu Praemonstrátů na Strahově Hugona Václava Seykory, kteréhož do Hořic pozval profesor počtářství J. L. Jandera, narozený v Hořicích, příznivec rodného města. H. Seykora nakreslil pohledy na čtyři strany z Hořic s věže kostelní a pohledy na jiné části města.

Administrační zpráva: Vzdáváme dík okres. spr. výboru za poskytnutí zápůjčky Kč 5000.— na zaplacení dluhující částce tiskárně. Byli jsme nuceni zápůjčku učiniti, neb nepodařilo se nám dosud získati větší počet odběratel a plných 1.000 roč. I. zůstalo nám na skladě. Rovněž vzdáváme dík sboru dobrovol. hasičů v Bříšťanech u Hořic za dar Kč 50.— ve prospěch Sborníku věnovaných. Kéž najde se více šlechetných dárců ve prospěch naší mládeže. — Přičiňte se všichni, komu záleží na blahu mládeže, o rozšíření Sborníku „Pod Zvičinou“.

Tiskařské a vydavatelské družstvo „Havlíček“ v Německém Brodě.

9) 2/1925-26 – Grafická podoba a sazba. Na levé straně rubrika Ido, na pravé verše Jana Nálevky Vřesnického

32

Dělal to nejen pro své děti, ale pro všechny děti ve vsi vůbec a pro pokrok v osadě. Strýček Jan byl písmákem. My mu říkali kmotr, protože byl naším křesťmím kmotrem. Nejen že znal písmo svatě dobře, dovedl zpaměti z něho citovati, ale četl i mnohé knihy, kde se jich mohli dopídit a kalendáře a mnoho si pamatoval. Také mnoho přemýšlel a měl své úsudky a svá přesvědčení. Tak snadno se nezviklal a nedal se obalamutit. Znal životy vynikajících svatých a vysoko cenil apoštoly Petra a Pavla a sv. Augustína. Zvláště uctíval sv. Petra a Pavla, protože jim je zasvěcen náš hřbitovní kostelík na Byšičkách. Rád pohovořil se sedlákem Františkem Novotným, člověkem sečtělým a znalcem českých dějin a tehdejšího hnutí politického, náboženského i národního. Odebíral „Matici lidu“, „Národní Listy“ a jiné. Kupoval knihy a později daroval do školy něco knih, mňě založit i obecní knihovnu. Jako studenta zval mne k sobě a zasvěcoval do politiky a rád vypravoval o Karlu Havlíčkoví, Palackém, Riegrovi a jiných vynikajících mužích národa českého.

Fr. Zlatník :

IDO.

Prudenta kaprini. — Rozumné kozy.

Du kaprini renkontris su sur planko, qua duktis super profunda
Dvě kozy potkaly se na prkně, které vedlo nad hlubokou
toronto. Sur ta streta ponteto eli povis nek retro-irar nek
bystřinou. Na té úzké lávce (ony) nemohly ani zpět jít, ani
preter-irar l' una l' alta. Ed infre guafis la morto. Quo
vyhnouti se (mimo jít) jedna druhě. A dole řhala smrt. Co
esis facenda? Vi min opinionas, ke inter-lukto komencis? Tote no l
bylo dělati? Vy nyní míníte, že mezi-zápas počal? Zcela ne!
Quik la plu olda kaprino kushis su maxim infre posible sur la
Ihned starší koza položila se co možná nejnřže na
planko e la plu yuna saltis super el.
prkně a mladší skočila nad ní.

Poznámky.
Kapro = příslušník rodu kozího, kapr-ulo = kozel, Kapr-in-o = koza.
Eli povis nek retro-irar = doslovně: mohly ani zpět jít (Zápor jeden
pro celou větu, neboť slůvkem „ani“ jest zápor již vyznačen). L' una:
člen la možno apostrofovati, následuje-li příští slovo samohláskou. Facar =
který se má napsati; problema solv-enda = záhada, která se má roz-
luštiti; sumo pagenda = obnos splatný, který se má zaplatiti atd. Maxim
= nejvíc; infre = dole; posible = možno.

Naše vyobrazení.

Přínášíme podobiznu sochaře umělce A. Wagnera a vyobra-
zení jeho sochy „Záboje“, která je umístěna na Národním divadle
v Praze. — Obrázek matiční nyní státní školy české v Dolním
Nemojové na rozhraní národnostním. — Ke článku „Koupaliště
a sluneční lázně v Hořicích“ zapůjčen byl obrázek městskou
spořitelnou v Hořicích.

Jan Vřesnický :

U PANNY MARIE HLOHOVÉ
NAD HOŘICEMI.

Prostá kaplička mezi poli
Chlumů hořických na vrcholu
přes hory, údolí, lesy temné
od třeptné Jizery, kde se skály tlumí
nad stráně mezi čarovnými chlumy,
vlídně k návštěvě zve mne.

Dostí že času? Ovšem, vždy krásně
hořická obloha usměje se jasně,
ať stráně pod sněhem třešňových květů
tady spokojeně v naději leží,
ať rolník z širokých lánů úrodu třeží:
milo, lahodno, nádherno je tu . . .

Stojím na široké pláni:
Přes rozvlněných klasů širé moře
hledím v modravé dálky ke Kunětické Hoře,
přes nivy zelené od stráně k stráni,
zlatou rovinou od Hradce k Jičnu,
na vlny kopců, na Vala, Hůru, Zvičinu,
za kterou štít Sněžky stráží nám stojí
v urputném, dodnes vítězném boji.

10) 3/1922 – Úryvek ze článku o Elišce Krásnohorské. Povšimněte si apelu na mládež, kterou se text snaží pobídnout ke čtení knih Krásnohorské. Dále poté příklad inzerce v časopise

48

Eliška Krásnohorská, veliká básnířka česká, 18. listopadu dokončila tři čtvrti století svého života. Narodila se v Praze. Mnoho přetrpěla, již tříleté zemřel jí otec (Pech), od mládí churavěla. Již r. 1873 vydala rázovitou knihu básní „Ze Šumavy“. Spisy její prostupuje láska k národu, lidstvu, důvěra v lepší budoucnost národa. Nejkrásnější den celého života jak sama praví, byl jí den 28. října 1918, den naší Svobody. Národ s vděkem vzpomínal jejich 75 letých narozenin. Mládež, pro jejíž vzdělání tolik učinila, nejlépe se jí odmění, přečte-li a procítí-li její spisy. Neopomeňte čísti její povídky pro mládež „Do proudu žití“, „Domov“ a jiné její knihy mládeži psané. Hrejte její divadelní hry „Medvěd a víla“, „Hojíčka z lesa“!

Nejlevnější

vánoční dárek

ve zlatě a stříbře

Fr. Panchartek, Hořice, náměstí.

Bohatě zásobený sklad nejnověj. šperků,
hodin kapesních, nástěnných a ozdob.
budíků. - Stolní a jídelní příbory. - Ci-
garetová pouzdra. - Svatební prsteny.
Brilantové zboží.

Ceny snižené!

Prvotřídní zboží!

Prohlédněte si můj sklad.

Okresní hospodářská záložna

≡≡≡ v Hořicích ≡≡≡

přijímá klady od členů i nečlenů

na knížky vkladní i na běžný účet a
veškeré vklady zúrokuje co nejvýhodněji.

Zápůjčky poskytuje členům i nečlenům na hypotéky
i na směnky na mírný úrok a nijaké srážky jako
členský podíl, provise a manipulační poplatek se
nečiní. Daň důchodkovou i s válečnou přírůzkou
z úroků ze vkladů platí záložna sama a nesráží ji
vkladatelům.

Za veškeré vklady této záložny ručí celý zastu-
pitelský okres hořický.

Elektrická prádelna
a žehlárna

M. Pečená & Kanders

(dříve Ondráček & Kanders)

v Hořicích.

••

Čistění a žehlení veškerého
prádla. Chemické čistění a
barvení látek.

••

Sběrna fy Kuchynka v Pardubicích.

**NOVÉ
KNIHKUPECTVÍ**

Vít Sláma,

Hořice.

Knihy zábavné, poučné,
praktické učebnice pro
školy atd.

Veškeré literární novinky.
Hudebniny všech vydání
pro všechny hudební
nástroje.

Nakladatel a vydavatel „Budeč“ v Hořicích. — Odpověd. redaktor
Fr. Skalický, říd. učitel v Třemšosvi u Hořic, jemuž zasilány budete
příspěvky. — Redaktor obrázkové části Jan Kyselo, odb. učitel
v Hořicích.

Vytiskla knihtiskárna Jana Novotného v Novém Budečově

12) 2/1921 – Příklady užití fotografií v tisku

22

Krvavé epizody battle mrtvých, boj o svibský les, jízdní útoku u Sirezetic a Rozbětíc zůstanou navždy zapsány v dějinách války, jakož i přechod poraženého rakouského vojska přes

Labe. Stěti válečné, které zpočátku ku zbraním rakouským se klonilo, obrátilo se, když pruský korunní princ odpoledne se svými

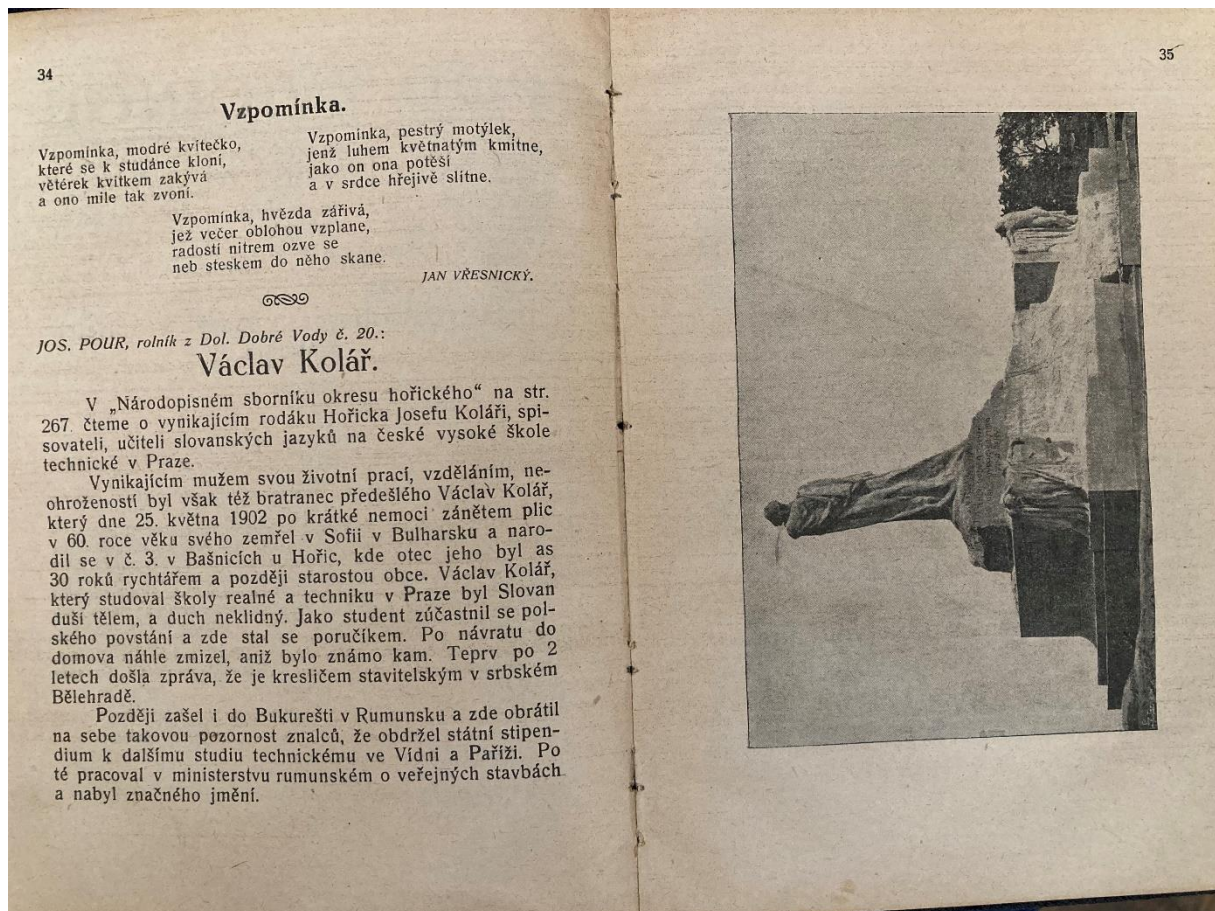
23

sborem od Hořeňovsi a Vřešova na bojiště dorazil a tam levé křídlo rakouské armády k ústupu přinutil. O 10. hodině večer přibyl král Bedřich Vilém s družinou

do Hořic a ubytoval se v zámku, kde do 6. července bydlil. Bismarck o svém usídlení v Hořicích vypravuje: „Po bitvě u Králové

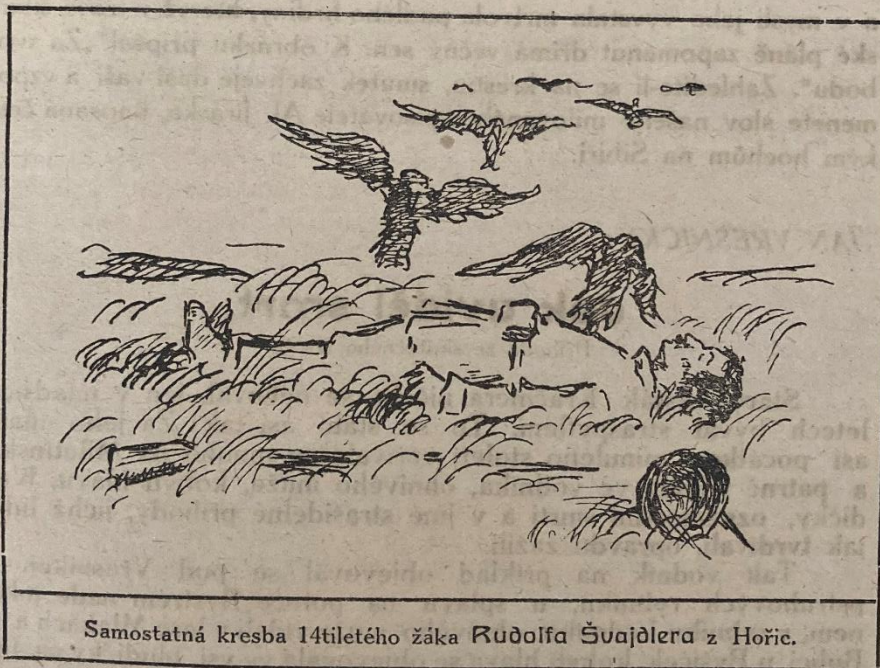
13) 3/1921 – Příklad užití fotografie v tisku

☉ Dětská světnička. ☉

ZA SVOBODU.

Samostatná kresba 14tiletého žáka Rudolfa Švajdlera z Hořic.

Radujeme se, že přestáli jsme hroznou válku světovou, že dočkali jsme se samostatnosti, po níž tolik toužili naši předkové po dlouhá století. Těžká utrpení překonal národ československý od války

Zprávy z okresu.

Okresní chudobinec v Cerekvici v bývalém císařském zámku otevřen byl 24. července b. r. Místnosti jsou čisté, pěkně uspořádané. V bývalém sídle nejmocnějšího nepřítele národa českého trávi nyní stařenky a stařečkové bezstarostně poslední dny svého života. Někteří z nich rádi by četli Čtenářové sborníčku pošlete jim přečtené dobré kalendáře neb jiné knihy zábavné četby.

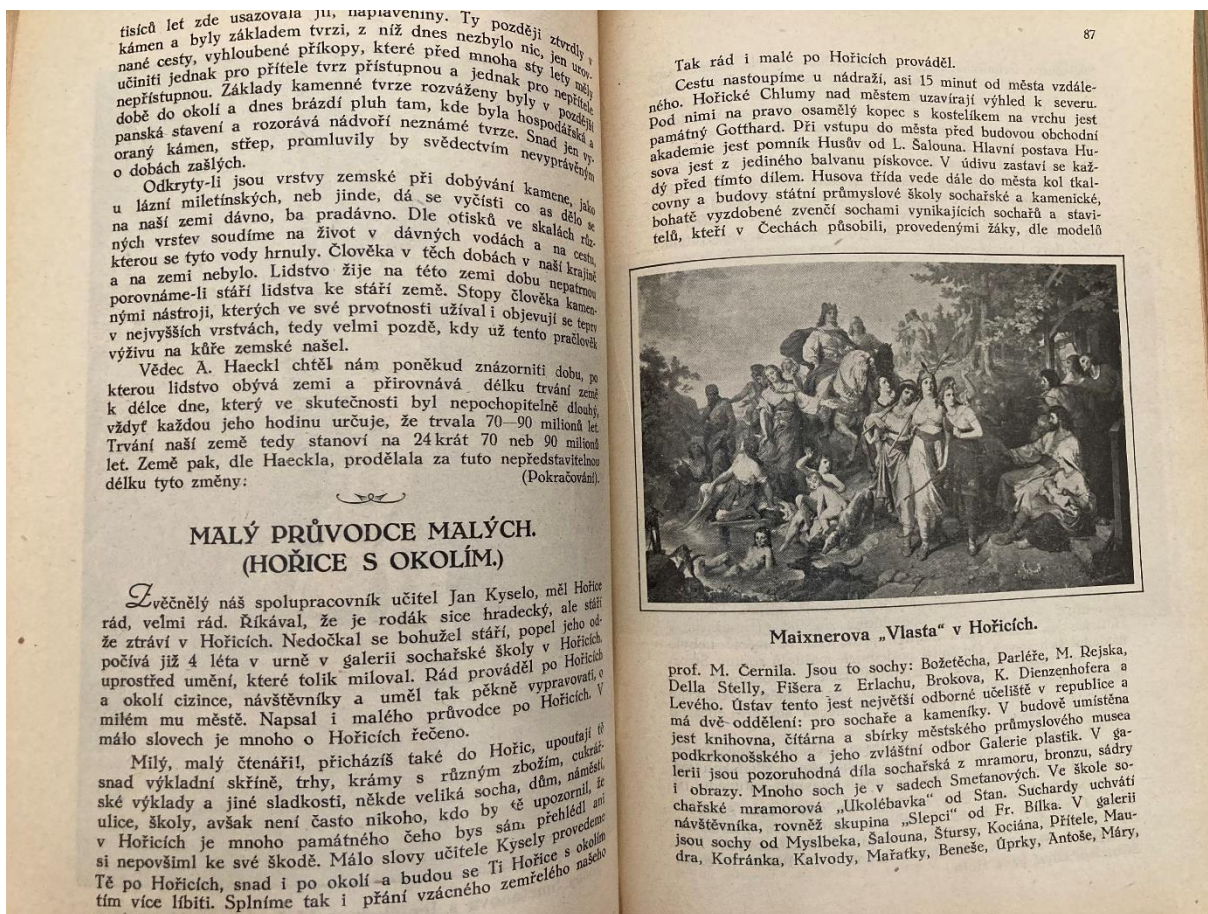
Nový Husův pomník v Chodovicích slavnostním způsobem odhalen byl 21. srpna 1921, dle návrhu profesora V. Suchomela z Hořic. Projevona tím hluboká úcta ku pravdám hlásaným kostnickým mučedníkem lidem našim.

Alois Jirásek napsal odpověď na pozdrav ze slavnosti odhalení prvního pomníku svého v československé republice tato slova: Vřele děkuji sdružení dorostu Republikánské strany československého venkova za vzácnou poctu a za projev lásky, který mě srdečně těší a kterého si upřímně vážím. Zdar ušlechtilým snahám milého sdružení, pozdrav mu a všem účastníkům slavnosti. Po slavnosti: Velectěný pane předsedo! Srdečně děkuji za milý Váš list a za laskavé blahopřání mně zvláště milé. A znovu děkuji váženému Vašemu sdružení za vzácnou poctu, mně prokázanou. S upřímným potěšením jsem četl a slyšel chválu vašeho památníku, jak je zdařilý a na krásném místě a že slavnost se znamenitě vydařila. Těším se, že tyto prázdniny se k Vám sám a tiše vypravím, abych shlédl památník. Srdečné díky všem! Pozdravuje Vás a všechny milé členy Vašeho sdružení, přeji hojného zdaru a jsem Váš oddaný Alois Jirásek. — V Hronově, 20. července 1921.

Klubu turistů v Hořicích při označení stezky jménem Jiráskovým děkuje mistr: Srdečně děkuji za velkou a mně milou poctu, kterou jste mně prokázali tím, že jste pojmenovali turistickou stezku vedoucí krásným Podkrkonoším až do mého rodného kraje mým jménem. Čtu Váš zevrubný její popis a vidím její malebnou rozmanitost a půvab, jak je bohatá přírodní krásou i historickými vzpomínkami. Kdo Vaší stezkou přijde, vděčně si vzpomene záslužného díla Vašeho a vážených odborů v České Skalici, Jičíně, Králové Dvoře n. L. a v Náchodě. Já pak Vám přeji, aby Vaše stezka hojně byla navštěvována, aby oživila blahodárný ruch turistický. Pozdravuje Vás a všeho zdaru přeje, jsem Váš přátelsky oddaný Alois Jirásek.

Jako čestný občan Třeměšovsi přijal mistr výtisk Dějin Třeměšovsi (viz str. 15. t. sb.) a píše: Pánům Fr. Skalickému a Jos. Langrovi v Třeměšovsi! V Hronově, 23. července 1921. Velectění pánové! Srdečně děkuji za Vaše „Dějiny Třeměšovsi“. Rád

17) 6/1927 – Text Malý průvodce malých. Zřetelný výchovný tón textu zaměřeného na školní mládež.

tisíc let zde usazovala ji, napraveniny. Ty později ztráceli v kámen a byly základem tvrzi, z níž dnes nezbylo nic, jen uronnané cesty, vyhloubené příkopy, které před mnoha sty lety učinily jednak pro přítele tvrz přístupnou a jednak pro nepřítel nepřístupnou. Základy kamenné tvrže rozváženy byly v pozdější době do okolí a dnes brázdí pluh tam, kde byla hospodářská a panská stavení a rozorává nádvoří neznámé tvrže. Snad jen vyoraný kámen, střep, promluvil by svědectvím nevyprávěných o dobách zašlých.

Odkryty-li jsou vrstvy zemské při dobývání kamene, jako u lázní miletínských, neb jinde, dá se vyčísti co as dělo se na naší zemi dávno, ba pradávno. Dle otisků ve skalách různých vrstev soudíme na život v dávných vodách a na cestu, kterou se tyto vody hrnuly. Člověka v těch dobách v naší krajině a na zemi nebylo. Lidstvo žije na této zemi dobu nepatrnou porovnáme-li stáří lidstva ke stáří země. Stopy člověka kamenými nástroji, kterých ve své prvotnosti užíval i objevují se teprve v nejvyšších vrstvách, tedy velmi pozdě, kdy už tento pračlověk výživu na kůře zemské našel.

Vědec A. Haeckl chtěl nám poněkud znázorniti dobu, ve kterou lidstvo obývá zemi a přirovnává délku trvání země k délce dne, který ve skutečnosti byl nepochopitelně dlouhý, vždyť každou jeho hodinu určuje, že trvala 70—90 milionů let. Trvání naší země tedy stanoví na 24krát 70 neb 90 milionů let. Země pak, dle Haeckla, prodělala za tuto nepředstavitelnou délku tyto změny:

**MALÝ PRŮVODCE MALÝCH.
(HOŘICE S OKOLÍM.)**

Zvěčnělý náš spolupracovník učitel Jan Kyselo, měl Hořice rád, velmi rád. Říkával, že je rodák sice hradecký, ale stáří že ztrávil v Hořicích. Nedočkal se bohužel stáří, popel jeho odpočívá již 4 léta v urně v galerii sochařské školy v Hořicích, uprostřed umění, které tolik miloval. Rád prováдел po Hořicích a okolí cizince, návštěvníky a uměl tak pěkně vypravovati, o milém mu městě. Napsal i malého průvodce po Hořicích. V málo slovech je mnoho o Hořicích řečeno.

Milý, malý čtenáři, přicházíš také do Hořic, upoutají tě snad výkladní skříně, trhy, krámy s různým zbožím, cukrářské výklady a jiné sladkosti, někde veliká socha, dům, náměstí, ulice, školy, avšak není často nikoho, kdo by tě upozornil, že v Hořicích je mnoho památného čeho bys sám přehlédl ani si nepovšiml ke své škodě. Málo slovy učitele Kyselého provedeme tě po Hořicích, snad i po okolí a budou se Ti Hořice s okolím tím více líbiti. Splníme tak i přání vzácného zemského našeho

87
Tak rád i malé po Hořicích prováдел.
Cestou nastoupíme u nádraží, asi 15 minut od města vzdáleného. Hořické Chlumu nad městem uzavírají výhled k severu. Pod nimi na pravo osamělý kopec s kostelíkem na vrchu jest památný Gotthard. Při vstupu do města před budovou obchodní akademie jest pomník Husův od L. Šalouna. Hlavní postava Husova jest z jediného balvanu pískovce. V údivu zastaví se každý před tímto dílem. Husova třída vede dále do města kol tkalcovny a budovy státní průmyslové školy sochařské a kamenické, bohatě vyzdobené zvenci sochami vynikajících sochařů a stavitelů, kteří v Čechách působili, provedenými žáky, dle modelů

Maixnerova „Vlasta“ v Hořicích.

prof. M. Černila. Jsou to sochy: Božetěcha, Parléře, M. Rejska, Della Stelly, Fišera z Erlachu, Brokova, K. Dienzenhofera a Levého. Ustav tento jest největší odborné učiliště v republice a má dvě oddělení: pro sochaře a kameníky. V budově umístěna jest knihovna, čítárna a sbírky městského průmyslového musea podkrkonošského a jeho zvláštní odbor Galerie plastik. V galerii jsou pozoruhodná díla sochařská z mramoru, bronzu, sádry i obrazy. Mnoho soch je v sádkách Smetanových. Ve škole sochařské mramorová „Ukolébavka“ od Stan. Suchardy uchvátí návštěvníka, rovněž skupina „Slepčí“ od Fr. Bílka. V galerii jsou sochy od Myslbeka, Šalouna, Štursy, Kociána, Přítele, Maudra, Kofránka, Kalvody, Mařatky, Beneše, Úprky, Antoše, Máry,

á) hlu-
a bud
o mu

chém
Robil
mu
ísku.
rtal,
byl
Toť
na

hli-
, se
oby
vy-
ul-
vce
ošil
cha
an.
bě
e-
ie,

a
lá
al
lá

Roc. I

7. BŘEZNA 1920

oslavujeme 70. narozeniny našeho
prezidenta Masaryka.

Není to hlas plazivosti, lež falešné lásky, která při každé příležitosti prolínala oslavy Habsburků. Ne! Toť oslava vnitřní. Hra všech strun srdce československého, spravedlivá radost z toho, že dopřáno nám slaviti životní dílo muže z lidu, učence, pýchu národa, nejlepšího a nejpracovitějšího představitele státu celého světa.

Mládež Hořicka svému tatičkovi za práci jeho velikou pro lid československý v den týž slibuje úsilnou práci, za lásku jeho přináší mu do pozdního stáří mladistvou lásku svou, za dílo nesmrtelné pro vlast svoji do srdce vrývá věčnou vděčnost a chová vřelou tužbu, aby dlouho, dlouho nám byl zachován náš největší osvoboditel.

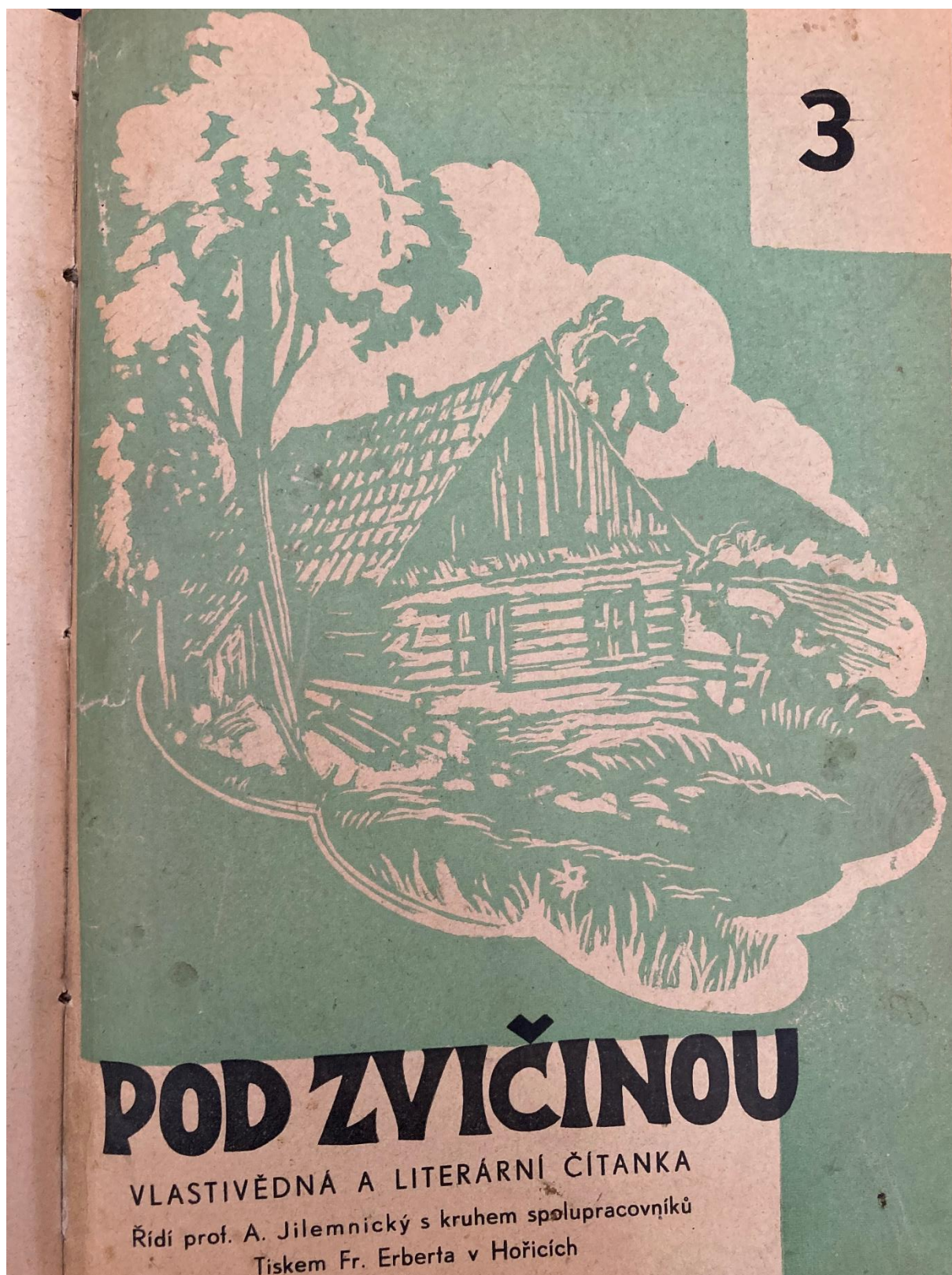
T. G. MASARYK.

Pokračovat na dráze Palackého a Havlíčkově znamená: poznat se lépe, poznat lépe svou minulost a své světové postavení mezi národy a státy evropskými, poznat potřeby, požadavky a možnosti doby, a podle toho poznati a zaříditi svou národní taktiku . . .

Musíme pochopovat přítomnost, přítomnost vlastní a cizí, musíme poznat naše postavení ve světě nynějším a budoucnost utvářet na základě tohoto poznání. To neznamená, nepoznávati naši minulost, ale znamená to, minulost tu pochopovat podle plnosti

20) 1/1948-49 – Obálka sborníku 3. ročníku druhé generace vydávání

Ročník I.

V Hořicích dne 21. února 1947.

Číslo 4.

B. H.

Verše o starém Kalíšku

(Psáno pro Pod Zvičinou.)

To místo voní hebce dětskou pleť,
vzpomínek uzal štědře rozvážeti,
z pramene zazní „Cácorco má malá”,
tak jak to dávno matka říkávala,
když rozbolené oči omývala
zázračnou vodou.

To místo voní hebce dětskou pleť,
vzpomínek herbář měkce otevře ti,
že zase běžíš s jehličnaté stráně
a nastavuješ zas kalíšek dlaně
a zase piješ chtivě, uchvátaně
zázračnou vodu.

To místo voní hebce dětskou pleť!
Po jeho prosté něze stýská se ti,
co uměla tak vroucně vyprávěti,
jak se tu kdysi Bratří zastavili,
přehršlí plni víry pili
zázračnou vodu.

Karel Vik

O „Slovensku“

(Mistrův proslov při otevření jeho výstavy 3. ledna 1947 v Praze)

V roce 1929 vyzval mne dopisem tehdejší vrchní ředitel Živnobanky Jindřich Bělohříbek, abych v barevném dřevorytu zachytil slovenské hrady a zámky. Byl to pro mne — když od dětství jsem se toulal rád přírodou a dodnes zbylo ve mně hodně z té staromodní romantiky, námět velmi lákavý. Pan Bělohříbek — jak sám mi říkal, od mládí rád zajížděl na Slovensko a jezdil tam do svého loveckého revíru každo-

ROČNÍK II.

V HOŘICÍCH V ÚNORU 1948.

ČÍSLO 6

Jan Neruda

Romance o jaře 1848

(„Balady a romance“, 1883)

Čas oponou trhnul - a změněn svět!

Kam, kam padlo lidstvo staré?

Ej, kamkoli tázavý letěl hled,
vše nové, tak mladě jaré!

A ve vzduchu šuměla divná báj
a pěl nám ji sad, pěl ji haluzný háj,
i pěl nám ji údol i horstva tem,
a pěla ji celá nám širá zem
a pěli jsme: „Volnost – volnost!“

Tak lesklá teď čela, tak kyprý ret
a pohled tak vlhce řásný,

krev na rubín mladla, sval změnil
se v květ

a každý byl člověk krásný!

Nám ve jedno splývala noc a den,
den samá byl tužba, pln záře sen —

my chvěli se, nevěděli oč,

my smáli se, nevěděli proč —

ach, příznaky první lásky!

Jak kusvatbě hluknul se mužstva roj,

druh druhovu ruku třímal,

a jásavě kupředu šel ten voj,

byť osud i v děla hřímál.

Kde klobouk tam pero, kde bok
tam zbraň —

kdo tyranem, prchni, chraň se, chraň,

jeť ztracen, kdo ve smích by statnost
bral,

z těch každý by stokrát život dal
„Za národ i lidstvo celé!“

I příroda všude se leskla kol,

den každý jak vyhejčkaný,

měl modroučkou na sobě kamizol

a zlatem byl obetkaný.

Kraj celý jak bálová síň se skvěl,

kdes pod zemí hudba, vždyť tančil,

kdo šel —

sám pánbůh nás pokynem k tanci zval

a blažen se nad námi usmíval:

„Nuž konečně lidmi tedy!“

ROČNÍK III.

V HOŘICÍCH V ZÁŘÍ 1948.

ČÍSLO 1.

Jaroslav Seifert

Presidentu Benešovi

(K návratu do vlasti v květnu 1945)

Tím hořkým chlebem dní, které jsme prožívali,
a solí slz, jež vyplakala zem,
Vás nevítáme. My Vás milovali
v těch dobách přetěžkých a my Vás milujem.

Když v nocích bezesných u našich amplicionů
hvězdami dalek zazníval Váš hlas,
jako by někdo strhl s očí clonu,
jak bychom byli někde blízko Vás.

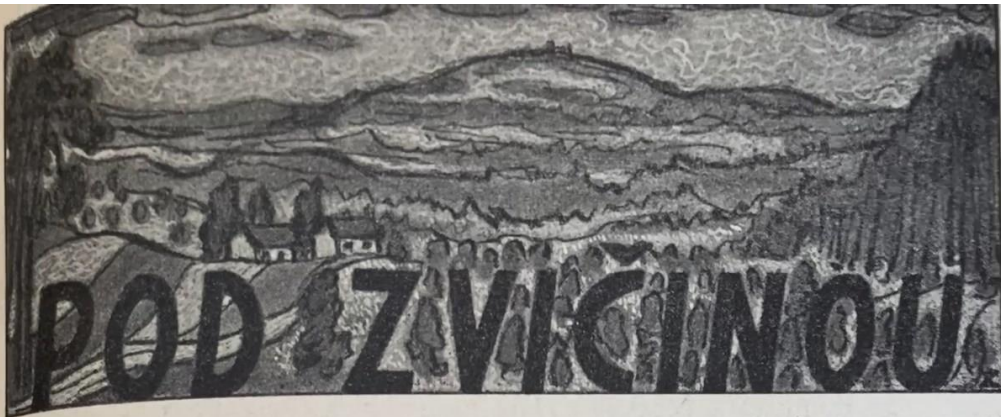
Vy jste nám dolíval oleje do plamene
ve chvílích zoufalých. Dnes, kdy Vám končí pouť,
lid náruč otvírá, na srdce roztoužené
chce si Vás přivinout.

A. Jilemnický

Eduard Beneš v Hořicích

(Psáno pro Pod Zvičinou)

Když dr Eduard Beneš navštívil 16. srpna 1934 město Hořice, byl ještě v plné síle a svěžesti muže, který nedávno překročil padesátku. Také v předvečer jeho narozenin, 27. května toho roku, mu tehdejší správa města Hořic k padesátce upřímně blahopřála a obdržela pak poděkování s vlastnoručním podpisem ministrovým. Zastával dr E. Beneš úřad ministra zahraničních věcí už od vzniku

Ročník I.

V Hořicích dne 4. dubna 1947.

Číslo 6.

O. N. Onšovský

Mé město

(Psáno pro Pod Zvičinou)

Po Tobě tolik, tolik let jsem bažil,
jak dítě odloučené od matky,
nepřízni osudu Tvou cenu zvážil,
než návrat vplynul do bran pohádky.

V Tvém zemdlen spočinul jsem v drahém
je sladce konejšivý rodný kout. [klínu,
S Gothardu vítá hlas: pojď, věrný synu,
na hruď se pevně žitím přivinout.

Mé město, proudem studentského mládí
své vzpomínkami zašlost budím zas.
Na každém kroku připomínka hladí
Tvou věčnou písni vytesaných krás.

Portálem smrti matka nesmrtelná
schýlenou skrání mi hladit přichází,
je láska její stále živá, stejná . . .
Mé město, jas mi klidu vychází.

Tvůj půvab, dějin sláva reků tlumí,
na poutním vrchu starý kostelík.
Zas hroužím srdce v rozdumané Chlumy
a oči objímají Mohejlík.

Jsem šťasten, že svou lásku vyznat nesu
po stezkách vzhůru k víscé Doubravě,
do hlubin chrámem zušlechtěných lesů
k Bystřici smýt, co smuší bolavě.

Zas usedám Žižkovy u mohyly —
co zkazek staletých lip v ševelu,
tu cítím dávné Tvé a nové síly
jsa husitským jat dechem večerů.

František Pokorný

Hořicko za válek husitských

(Věstník okresu hořického z r. 1883. — Přebledl a poznámkami opatřil prof. Jar. Čech)

Za válek husitských nejednou bouřemi těmi krajina hořická zasáhnuta
byvši, stala se jevištěm bojů tehdejších. Jakou míru účastenství
bralo obyvatelstvo krajiny hořické v bouřích těchto, můžeme často jen
z domyslů zjistiti. Vímeť, že ke stížnému listu, jež čestí pánové zaslali
sboru kostnickému pro upálení Mistra Jana z Husince a pro věznění

ROČNÍK II.

V HOŘICÍCH V BŘEZNU 1948.

ČÍSLO 7

Helena Rudlová

Velkonoce

(Z knihy „Krok a krok celý rok“)

Mamičko zlatá, otevřte vrata,
viděl jsem ze zídky u zahrádky,
jedou k nám, jedou velké svátky!
Fábory koníčkům vlají z hřívý,
kočí si švihá proutkem jívy,
zelené vrby jim v lukách vlají,
trnky vstříc podél cest rozkvétají.

A co to? Co vezou v pestrém šátku?
V ošátkách kuřátko na kuřátko,
housátka, kachňátka, holoubátka —
ach, mámo, otevřte aspoň vrátka! —
a teď, jak přijely před lesíček,
pustily páreček žežuliček!

Už jedou, už jedou ku dědině,
už běží naproti hospodyně

a jak je dostihly — ach to bylo! —
kozlátko s vozu k nim seskočilo,
druhé a za nimi — mámo zlatá! —
ach běžte, běžte též pro jehňata!

Už jedou, jedou blíž, už jsou tady,
už stojí před zídkou u zahrady!
Co jen jim, mámo, co jim dáme?
Čím pak jen, čím je přivítáme!

Mařenka s Ivou půjdou s lítem,
my vezmem pomlázky s naším
Víteť,

vy také, mámo, pojdte s námi,
vezměte mazanec s hrozkami
a já pak — počkejte, však to svedu! —
po vsi je povedu na koledu!

Eleonora Mendlová

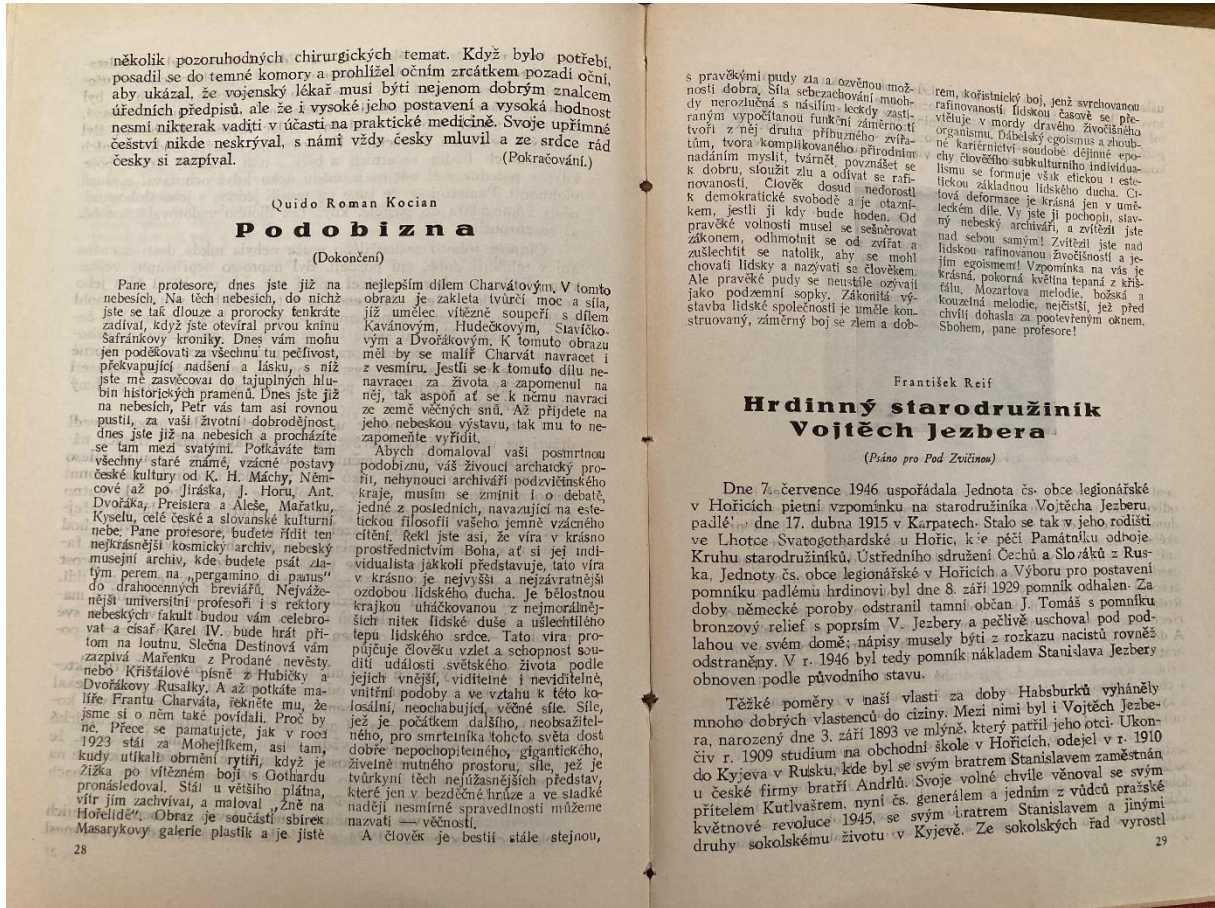
Bedřich Mendl a Hořice

(Psáno pro Pod Zvičinou)

Dr Klepl přinesl z Hořic výzvu, abych napsala vzpomínky na hořická léta. Vzpomínek by bylo mnoho a samých krásných, vždyť v Almanachu obchodního školství v Hořicích (1938) napsal můj manžel, že „byl v Hořicích pouhé čtyři roky, ale byla to doba taková, že jejich vzpomínka nevymizí z paměti do konce života“. Říkával, že v Hořicích prožil dvojí jaro: jaro rodinného života i jaro národní. Ty krásné, slavné dny našeho osvobození! Chvilé, kdy se v létě 1918 v zástupu čekávalo

97

26) 2/1948-49 – Grafická podoba a sazba časopisu. Povšimněte si rozdělení do dvou bloků v textu Podobizna, které se nevyskytuje u dvou vedlejších textů. Také text Hrdinný starodružník Vojtěch Jezbera, věnovaný místnímu legionáři, otištěn na podzim 1948.

několik pozoruhodných chirurgických temat. Když bylo potřeba, posadil se do temné komory a prohlížel očním zrcátkem pozadí oční, aby ukázal, že vojenský lékař musí být nejenom dobrým znalcem úředních předpisů, ale že i vysoké jeho postavení a vysoká hodnota nesmí nikterak vadit v účasti na praktické medicíně. Svoje upřímné česství nikdy neskrýval, s námi vždy česky mluvil a ze srdce rád česky si zazpíval.

Quido Roman Kocian
Podobizna

(Dokončení)

Pane profesore, dnes jste již na nebesích. Na těch nebesích, do nichž jste se tak dlouze a prorocky fenkrát zadíval, když jste otvíral prvou knihu Šatránské kroniky. Dnes vám mohou jen poděkovat za všechnu tu pěťivost, překvapující nadšení a lásku, s níž jste mě zasvěcoval do tajemných hlubin historických pramenů. Dnes jste již na nebesích, Petr vás tam asi rovnou pustil, za vaši životní dobrodejnost, dnes jste již na nebesích a procházíte se tam mezi svatými. Potkáváte tam všechny staré známé, vzácné postavy české kultury od K. H. Máchy, Němcové až po Jiráka, J. Hora, Ant. Dvořáka, Preistra a Aleše, Mařátku, Kyselu, celé české a slovanské kulturní nebe. Pane profesore, budete řídit ten nejkrásnější kosmický archiv, nebeský muzejní archiv, kde budete psát zlatým perem na „pergamino di panus“ do drahocenných listů. Nejvýznamnější univerzitní profesori i s rektory nebeských fakult budou vám celebrovat a cisář Karel IV. bude hrát přítom na loutnu. Slečna Destinová vám zazpívá Mařenku z Prodané nevěsty, nebo Křišťálové písně z Hubičky a Dvořákovy Rusalky. A až potkáte malíře Frantu Charvátka, řekněte mu, že jsme si o něm také povídali. Proč by ne. Přece se pamatujete, jak v roce 1923 stál za Mohejkem, asi tam, kudy utíkali obrnění rytíři, když je žižka po vítězném boji s Gothardem pronásledoval. Stál u většího plátna, vřít jím zachvíval, a maloval „Žně na Hořelidě“. Obraz je součástí sbírek Masarykovy galerie plastik a je jistě

nejlepším dílem Charvátovým. V tomto obraze je zakleta tvůrčí moc a síla, jedné z posledních, navazující na estetickou filosofii vašeho jemně vzácného citění. Rekl jste asi, že víra v krásno prostřednictvím Boha, ať si jej individualista jakkoli představuje, tato víra v krásno je nejvyšší a nejzávratnější ozdoba lidského ducha. Je bělostnou krajkou uhačkovanou z nejmoralnějších nitek lidské duše a usměšlitelého tepu lidského srdce. Tato víra propůjčuje člověku vzlet a schopnost soudití události světského života podle jejich vnější, viditelné i neviditelné, vnitřní podoby a ve vztahu k této kolosální, neochabující, věčné síle. Síle, jež je počátkem dalšího, neobsažitelného, pro smrtelníka tohoto světa dost dobře nepochopitelného, gigantického, živelně nutného prostoru, síle, jež je tvůrkyní těch nejzávažnějších představ, které jen v bezděčné hrůze a ve stadké naději nesmírné spravedlnosti mžičene nazvatí — věčností.

A člověk je bestii stále stejou, s pravčými pudy zla a ožvěnou možností dobra. Síla sčezachování mnohdy nerozlučná s násilím leckdy zastíraným vypočítanou funkcí záměrnosti tvoří z něj druta příbuzného zvířatům, tvora komplikovaného přírodním nádaním myslí, tvárně povznáše se novaností. Člověk dosud nedorostl k demokratické svobodě a je otazníkem, jestli jí kdy bude hoděn. Od pravěké volnosti musel se sešňarovat zákonem, odhmořit se od zvířat a zaslouchit se natolik, aby se mohl chováti lidsky a nazývat se člověkem. Ale pravěké pudy se neustále ozývají jako podzemní sopky. Zátoníá výstavba lidské společnosti je umlele konstruovaný, záměrný boj se zlem a dob-

rem, kofaštníciý boj, jenž sverchovanou rafinovaností lidskou časově se přetváří v mordy dravého živočišného organismu. Dáboský epizismus a zhouby kariérnictví soubodě dějinné epizismu se formuje však etickou i estetickou základnou lidského ducha. Citová deformace je krásná jen v uměleckém díle. Vy jste ji pochopili, slavný nebeský archiváři, a zvířetí jste nad sebou samými! Zvířetí jste nad lidskou rafinovanou živočišností a jejím egoismem! Vzpomínka na vás je krásná, pokorná května tepaná z křišťálu. Mozartova melodie, božská a kouzelná melodie, nečistší, jež před chvílí dohlašla za poosvěřeným oknem. Sbohem, pane profesore!

František Reif

Hrdinný starodružník Vojtěch Jezbera

(Píáno pro Pod Zvěičnou)

Dne 7. července 1946 uspořádala Jednota čs. obce legionářské v Hořicích pietní vzpomínku na starodružníka Vojtěcha Jezberu, padlého dne 17. dubna 1915 v Karpatech. Stalo se tak v jeho rodišti ve Lhotce Svatogothardské u Hořic, kde pěti Památkou odboje Kruhu starodružníků, Ústředního sdružení Čechů a Slováků z Ruska, Jednoty čs. obce legionářské v Hořicích a Výboru pro postavení pomníku padlému hrdinovi, byl dne 8. září 1929 pomník odhalen. Za doby německé poroby odstranil tamní občan J. Tomáš s pomníku bronzový reliéf s poprsím V. Jezbera a pečlivě uschoval pod podlahou ve svém domě; nápisy musely být z rozkazu nacistů rovněž odstraněny. V r. 1946 byl tedy pomník nákladem Stanislava Jezbera obnoven podle původního stavu.

Těžké poměry v naší vlasti za doby Habsburků vyháněly mnoho dobrých vlastenců do ciziny. Mezi nimi byl i Vojtěch Jezbera, narozený dne 3. září 1893 ve mlyně, který patřil jeho otci. Ukončil r. 1909 studium na obchodní škole v Hořicích, odejel v r. 1910 do Kyjeva v Rusku, kde byl se svým bratrem Stanislavem zaměstnán u české firmy bratří Andriů. Svoje volné chvíle věnoval se svým přítelem Kutlvašrem, nyní čs. generálem a jedním z vůdců pražské květnové revoluce 1945, se svým bratrem Stanislavem a jinými druhy sokolskému životu v Kyjevě. Ze sokolských řad vyrostl

jimž tuto poctu doprovázíte a z něhož mám upřímnou radost. Ale každá pocta zavazuje a nutí k přemýšlení, zdali si tuto vůbec zasloužím.

Prožil jsem ve svém rodišti opravdu krásné mládí a vzpomínám vždy na město moje i vaše, na svého dobrého otce i matku, s upřímnou láskou. Již ve třetí třídě obecné školy obkresloval jsem si ze

Karel Vik, český grafik a malíř, rodák bořícký

školního obrazu sv. Václava a pan katecheta mě dobrácky plácnul, abych svěťce nepotvořil. Vzpomínám rád na své učitele kreslení, Mikovce i Kyselů, který tehda bydlel právě ve druhém patře vaší radnice a u něhož bylo vždy plno kouzel. Maloval, kreslil, vypaloval rozžhavenou jehlou do dřeva, a já mu ve všem pomáhal. Vyráběli jsme ozdobné tamburiny, malovali na látky a to byly začátky, v nichž jsem pak se zálibou pokračoval, i když jsem byl již ze školy venku, a kdy večer po práci za stavy v Goldschmidtově tkalcovně doma natahoval jsem na zeď v otcově dílně kusy sametu a bronzem na něj nanášel roztodivné ptactvo z japonských dřevorytů, otištěných v Kořenského cestopise. A když pak jsem byl již praktikantem — to už bylo něco — s platem 30 korun měsíčně v továrně firmy Tuček & Bartoň, tu nemohu zapomenouti na milého pana Josefa

34

Studeného, úředníka Feuersteinovy továrny, který sám se zálibou jako diletant maloval již olejovými barvami na plátně. Ochotně mě naučil jak se takové plátno připraví k malbě, vyrobil jsem si sám z latí malířský stojan i paletu, a podle černé pohlednice denně večer po práci v továrně na dvoře otcova domku vpravdě zatračeně zmaloval jsem upálení Mistra Jana Husa na hranici.

A byl to tento dobrý přítel Josef Studený, který moji matce domlouval, aby mne dala na malířskou akademii, že mě je u továrního komínu škoda. Maminka hubovala, že mě ten strejz Studený jen zbytečně bančí. Ale podnikl jsem ten zápas, octl se opravdu na malířské akademii, a nebyl to zápas malý — a ne vždy úspěšný. Osud mne zavál na Turnovsko, kamž jsem se po studii na akademii odstěhoval z Prahy nadobro v touze pokračovati právě v tom, co mne těšilo nejvíce — v lásce k přírodě.

Ríkal jsem si: v továrně jsi musel poslouchati pana šéfa, v Praze bys musel přísluhovati nějaké té malířské, právě módní klisce. Tak jsem nechtěl za nic na světě prodati svoji svobodu nikomu zbytečně.

Každá pocta zavazuje ke zpytování vlastního svědomí, a já dnes vidím, že jsem pro své rodné město opravdu málo vykonal, když mne osud zavál jinam.

Ku práci na „Praze“, „Českém ráji“, na rozsáhlém díle o Slovensku chtěl bych teď udělati „Čechy a Moravu“. Nevím, jestli to zmožu — to nebude jen pětiletka. Tak se těším, že vaši milou a vzácnou pozornost opravdu ještě svému rodnému městu oplatím a zařadím je více do své práce a doufám pevně, že vás nezklamou.

Děkuji vám srdečně a upřímně.

Marie Rindtová

Zdroj Erbenovy inspirace

K 137. výročí zrození národního genia — (Kytice, měsíčník pro literaturu a umění, 1946)

Každý kraj má svou zvláštní historii. Není-li napsána v kronice, zůstane vtisknuta v charakteru kraje a lidu a mluví ke každému, kdo chdpe tajemství věků, měřítkem věčnosti; i když jsou všechno jen malé marnosti, malé níčky, přece je máme rádi. Milujeme mimlost jako součást své věčnosti, neboť se v ní zrodilo i naše záhadné „já“.

Nejbohatší a nejslavnější dobu prožil Miletin asi za dob, kdy náležel českým vévodům, kteří se v něm i okolí se svým dvorem rádi zdržovali. Dnes si dovedeme těžko představit věvodský dvůr na miletinském hráde,

ten zářivý svět, jehož lesk svítí jen v pohádkách, i lidový život tehdejšího lidu.

Miletin i Miletinek zasáhly velmi často do dějin českých. Nás však zajímá především to, co zůstalo historicky nezměněno v lidu a jeho životních projevech. Mluvíme-li o lidu, máme na zřeteli lid převážně domorodý a venkovský, který zůstal aspoň částečně na přírodě závislý a nezmoudřený sověty ve špatném slova smyslu. Industrialisace sice totiž přispěla k hmotnému blahobytu, ale poselství zde mnoho zůstala důlžna. V tomto lidu zůstane vždycky něco zdeděného, co se nedá ohnout,

35

prozkoumat úsek tohoto významného hospodářského a společenského převratu na základě zevrubného studia archívního, a nese pečet autora nadání a píle. A tak ačkoli po Mendlovi přišli a jistě přijdou ještě další badatelé, kteří tuto fási emancipace našeho sedláka rozmanitě osvětlí, zůstane stejně jako ostatní Mendlova vědecká práce i jeho hořická studie trvalým přínosem naší historické literatury.

St. E. Zich

Labská přehrada přetéká

(Upraveno autorem z článku Svobodných novin z ledna 1948 pro Pod Zvičinou)

Počátkem letního roku se na některých našich řečích chvil povodňů, provázanými značnými pohromami a školami. Právě v polovině ledna byla v Podřábí ošetřena slova: „Labská přehrada přetéká!“ Právě obě tyto slova ošetřily, ústavy a průmyslové podniky níže položené jsou to varování šova a signál okamžitému začátku práce. Olaním, kdy se první vlna převalí přes hráz, uvádějí hráň téžovské přehrady okrášlení národní výloze ve Dvoře Králové n. L., který rychle uvede v činnost všechny úřední ošetřitelé, před stoupaním vody v přehradě již při ravené. Máže to být ve dne nebo v kterokoliv hodině v noci. Všichni hašičské sbory, samaritáni oddíly, záchranné sbory, SNB, vyjímečně i vojenská pohotovost, jsou připraveny činnosti živou spoluprací, jejich majtky a pokud je v lidských možnostech usměrňovat dráhu proud rozvodného toku naší největší české řeky.

Kdy nastane stav, že Labská přehrada v Tešově u Dvora Králové n. L. po celá desetiletí jektí přehradu v Československu a křivě v celém Rakousko-Uhersku, počíná pletkati?

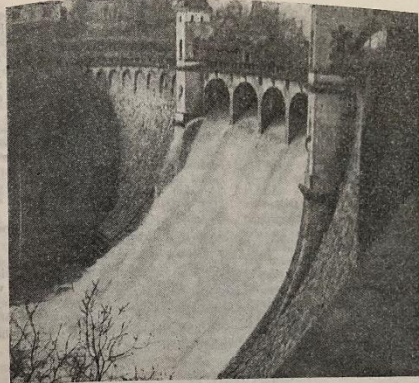
Labská přehrada v Tešově zadržuje přes 9.000.000 krychlových metrů vody do výše 45 m nad řečiště. Výše položená státního může udržet pouze 3,5 mil. krychlových metrů vody. Náklad na vybudování tešovské přehrady byl v roce 1914 a vypočten na 4 a půl mil. tehdejších rakouských korun, čili vink 4,8 mil. Kč. S dostavbou mohutné elektrárny, s vybudováním bíchů ochranných hrázími proti prosakování a jinými dbudováními a úpravami prováděnými dodatek, reprezentuje hodnotu dnešních 240 milionů Kč. Projektantem přehrady byl zemský

úřad v Praze, budovatelem přehrady i elektrárny firma J. V. Veřík v Praze. Vytvození bíchů za přehradou provedla firma inž. B. Blada v Praze.

Mohutná tato hráň je vysoká 40 m (asi jako dvě třetiny poříšské rozhledny), v základech je zdvího široká 37 m a v koruně je přehrada dlouhá 220 m a široká 7,2 m. Po její koruně vede veřejná silnice, spojující všechny obce na levém břehu Labe s obcemi na pravém břehu, které by jinak měly spojení při několika-kilometrové zajiště.

Při pomniškovky h událostech, právě před deseti lety, Němci přehradu zabraňují s několika desetimetrovým pádem pozemku před ní a prohlášovali mezi sebou: „To je kráva, v které je vodní síla a která dojí elektřinu!“ Tak se octla přehrada „za hranicemi“ v Sudech. Když se dostavili škonámečtí odborníci, řečli do slova ordnérum: „Hlupáci! Je to kráva, ale kterou vy budete mít, jen kranití (údržba, sáče opravy, provoz), a Češi ji budou dole jen dojíti, neboť jen jim bude sloužit! Přehrada na sebe a za sebou vyzaduje obrvské finanční naklady a páso jen škody, kdežto před sebou koná ochranou službu a zásobuje elektrinou jen jejich české státní území (nezapomněme: tehdejší „drachou“ republiku).“

Když si Češi opatřili jiný zdroj elektriny, tak vám ta kráva zůstane jen ke krmení!“ A tak jednoho říjnového rána 1938 přehrada oslela a nikdo se k ní nechtěl, jako k pohoršnému dítěti. Češi ji považovali za zbranu, Němci ji těse v noci opustili. Po několika dnech se jí Češi ujali a pozorovali, jak Němci „hodí“ přehradu přes hranice“, t. j. jak vytvářejí lehká domněle říšské hranice opět pouze několik desítek metrů těsně za přehradou, avšak úzkostlivě se vyhýbající

Labská přehrada v Tešově přetéká (snímek R. Hak, Dvůr Králové n. L.)

kdejakému i podradnému zařízení nebo příslušenství k přehradě. Snad se láh, aby je ta „kráva“ za jejich chytrost nekopla.

Úkol nádrže je především ochranný, zadržování škodlivých velkých vod z Krkonoš („s hor“) a vypuštěním pouze množství, které se dale pod nádrží z bíchů vylévá, totiž go krychlových metrů za vteřinu, chrání území, jehož středisky jsou města Dvůr Králové n. L., Jaroměř a Josefov, před katastrofálními povodněmi. Nedá se však zabránit, aby „s hor“, s krkonošských velkánů i údol, po velkých dřívě neb, pa nahnem táni horského sněhu nevznikly také přivaly vod, že je nezadržá ani první přehrada na Labi u Hosinného, ani přehrada v Tešově, a pak nastane přetékání tešovské přehrady a tím i přeplnění bíchů řečiště, obrovské záplavy, povodně.

Za dobu svého trvání se tešovská přehrada osvědčila již čtyřikrát; po každé zadržela téměř 10.000.000 krychlových metrů vody a pustila přes sebe jen skutečně nezadržitelné přivaly velikých vln v dy, čili přetéká. Přetékání hráze se nebylo přes korunu (vrchol) a tím přes silnici po

hráň vedoucí k níže odpadovému tunelu, které v polu pási jsou sice již na vrcholu přehrady, avšak těsně pod vonkou silnicí. Proto i když nastane přetékání, je provoz na silnici, vedoucí po vrcholu přehrady, nerušen.

Labské řečiště pod přehradou může pojmouti a odvésti bez škod a záplav go krychl. metrů vody v Tešově je zadržet schopnost nádrže z Tešově je zadržet a nepustit dále t.k 330 m³ za vteřinu a napustit nádrže z Tešově je zadržet. Jakmile přival vod je větší než 330 m³ za vteřinu, začnou přebytnou vodu přetékáji dva obtokové tunely, každý o kapacitě 45 m³ za vteřinu. Tyto tunely obklopují celou nádrži, každý z jed obo bíchů má nádrže a vedou samostatně vodu přes tunel, nikoliv ve zdví nádrže. Přebytnou vodu převzatou z nádrží, vypouštějí do řečiště Labe dříve před nádrží. Tato řečiště Labe dříve před nádrží a urvanou hráze, kdyby se náusem zena a urvaných stromů a pod, uspaly všechny odtoky v hrázi. Přehrada si však ještě „uschovává“ přebytnou vodu. Po jímek „uschovává“ přebytnou vodu v tunelech totiž jímají dle přebytků vody t. zv. přeplňovací řady. Jsou opět dvě, každá daleko za hrázi. Jsou to jaksi

Jaroslav Šulc — 1947: Miletiňská věž a škola z dob mládí K. J. Erbena, před požárem r. 1846 (lavírovaná perokresba)

chodiško k novým tvárným a výrazným možnostem. Tato zvýšená pozornost ke všemu lidovému projevuje se — zhruba řešeno — ze dvou příčin: buď se přepěstěné písemnictví vzdálilo již příliš obecného čtenářského zájmu a nemá možnosti se dále tímto směrem vyvíjet, nebo se k lidu a k jeho hmotné a slovesné kultuře obrací pozornost umělého básníka na samých počátcích tvůrčího vzrůstu. Navazuje na ně nové údobí umělého písemnictví, jelikož souvislý vývoj byl dočasně přetržen a básník hledá, oč by se opřel, z čeho by mohl vyjít.

Ta druhá příčina se projevila velmi výrazně za naší romantiky, když se kladly

základy k novému rozvoji novočeské poesie. František Ladislav Čelakovský a Karel Jaromír Erben, básníci vyšší z lidu, založili na dokonalé znalosti duše lidu, lidových zvyků, písní a pověstí svoji slávu velikých národních básníků a ukazovali cestu pokolením příštím. Ale oba tyto básniční koryfeje jsou zároveň příkladem, že toto přilnutí k lidovosti nelze vynutit, že musí být spontánní a dobrovolné, že musí vycházet z tvůrčí osobnosti, z jejich zálib a povahových sklonů. Nade vše pak postavili vysoký a nepodplatný umělecký zákon: toto východiško nesmí být pouhou nápodobou, která by lidové formy a jejich náplň opisovala a rozměľňovala, nýbrž mu-

30) 10/1947-48 – Seznam autorů přispívajících do ročníku. Povšimněte si osob, jejichž práce byla v časopise užita, aniž by samy byly členy redakce (Šafránek, Vrchlický, Erben apod.)

Grafické přílohy

Karel Vik: Český betlem (původní šestibarevný dřevoryt). Frontispice.
Rudolf Švajdler: Ilustrace ke Svatebním košilím K. J. Erbena (akvarel).
příloha k číslu 3.
Karel Vik: P. f. 1916 (původní dřevoryt). Příloha k číslu 4.
Quido Roman Kocian: Ježíš Kristus v hořickém děkanském kostele (kresba
sibiřským uhlem). Příloha k číslu 5.

Oprava chyb

Na str. 66: konec 16. řádku místo ... magnetické ... budiž:
m a g m a t i c k é h o r n i n y ...
v 25. řádku místo „30 m“ budiž: ... až 300 m ...
v 26. řádku místo ... desítek let ... budiž:
desítek m i l i o n ů l e t ...
Na str. 141: V poznámce pod čarou má býti 1. řádek takto:
*) Zjistil jsem ve sbírce listin panského ...

Autoři části textové i obrázkové

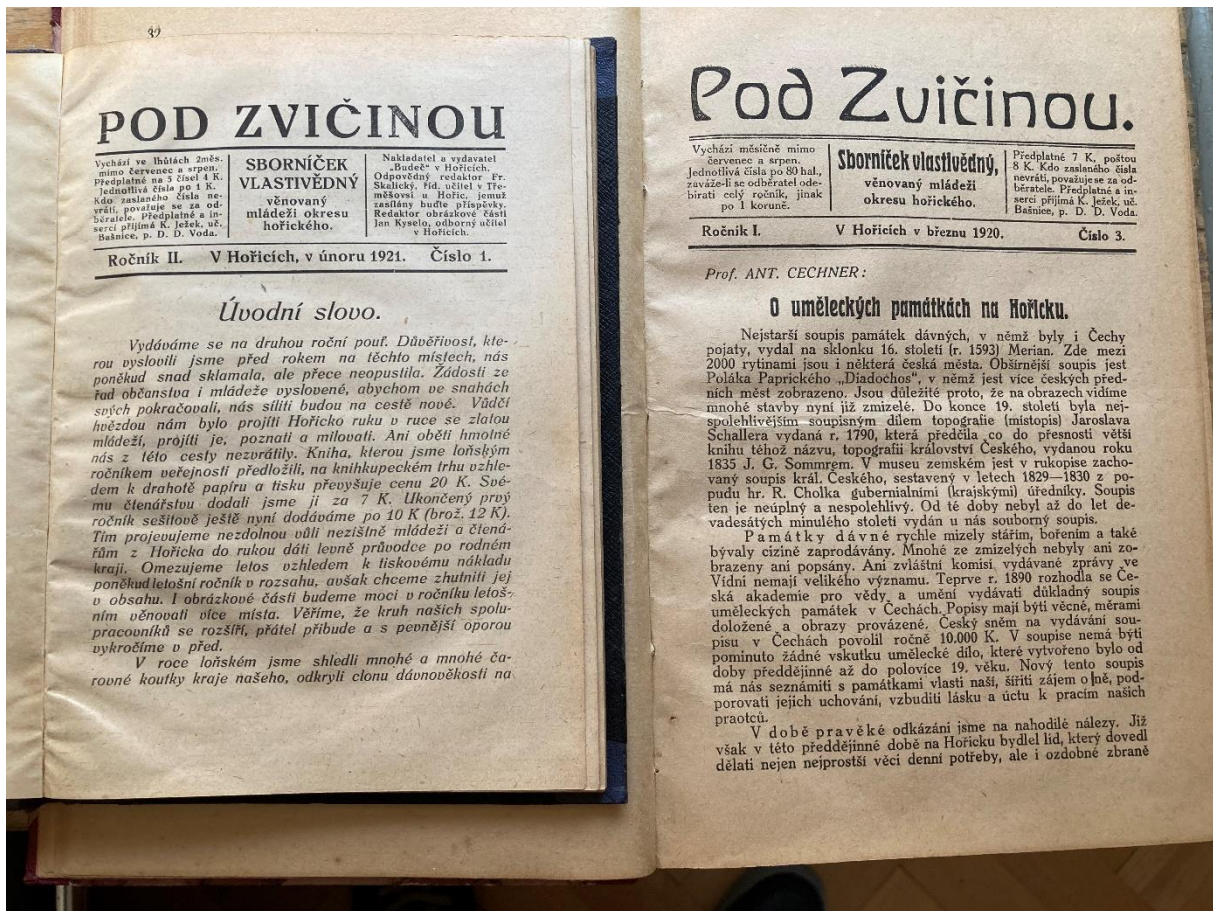
Bohuslav Brejník, Antonín Břicháček, Jaroslav Čech, † Věnceslav Černý, Karel Dlabola, † Karel Jaromír Erben, Hermína Fleknová, Antonín Grund, František Horák, † František Charvát, Rudolf Chlubna, Josef Jedlička, Karel Ježek, Alois Jilemnický, Štěpánka Jirasová - Bičišťová, C. M. Jurenka, Jan Klepl, Zdeněk Klůz, Quido Roman Kocian, František Koubek, † Václav Kout, Pavel Krejčí st., Kronus, † Jan Kyselo, † Václav Kudrnáč, Jan Kulhánek, Josef Langr, † K. Liebscher, † Věnceslava Lužická, † Petr Maixner, Leont. Mašíňová, Magdalena Matoušková, Eleonora Mendlová, † Jan Neruda, † Karel Václav Rais, Helena Rudlová, Josef Smolík, Primus Sobotka, František Střnad, Oldřich Studený, Josef Svátek, † František Šafránek, † J. V. Šimák, Tauchman, Bohuslav Tůma, B. S. Urban, Miloslav Vávra, Páveš Tauchman, Bohuslav Tůma, B. S. Urban, Miloslav Vávra, Páveš Vejs, Karel Vik, Jaroslav Vodrážka, † Jaroslav Vrchlický, St. E. Zich, Edvard Zwiefelhofer.

Vytiskla knihtiskárna Františka Erberta v Hořicích, korektury provedl A. Jilemnický.

Redigoval Alois Jilemnický.

31) Srovnání velikost formátů a podoby časopisu.

- Rozdíl mezi standardní velikostí časopisu v první generaci (napravo) a zmenšeného ročníku z důvodů nedostatku papíru ve II. a III. ročníku (nalevo)
- Rozdíl mezi starou (vlevo) a novou (vpravo) podobou třetí generace mezi čísly 2 a 3/2003, kdy tato změna proběhla
- Srovnání velikosti zmenšené první generace a současné velikosti
- Srovnání velikosti standardní první generace a současné velikosti

POD ZVIČINOU

Vychází ve lhůtách žních, mimo července a srpna. Předplatné na 3 čísel 4 K. Jednotlivá čísla po 1 K. Kdo zaslaného čísla nevrátí, považuje se za odběratele. Předplatné a inzerce přijímá K. Ješek, uč. Bašnice, p. D. D. Voda.

SBORNÍČEK VLASTIVĚDNÝ
věnovaný mládeži okresu hoříckého.

Nakladatel a vydávatel „Budec“ v Hořicích. Odpovědný redaktor Fr. Skalický, říd. úředník v Třemškově u Hořic, jenž zaslaný bude příspěvků. Redaktor obrázkové části Jan Kyselo, odborný úředník v Hořicích.

Ročník II. V Hořicích, v únoru 1921. Číslo 1.

Úvodní slovo.

Vydáváme se na druhou roční pouť. Důvěřivost, kterou vysloužili jsme před rokem na těchto místech, nás poněkud snad sklámala, ale přece neopustila. Žádosti ze řad občanstva i mládeže vyslovené, abychom ve snahách svých pokračovali, nás silně budou na cestě nové. Vůdčí hvězdou nám bylo projít Hořícko ruku v ruce se zlatou mládeží, projít je, poznati a milovati. Ani oběti hmotné nás z této cesty nezvrátily. Kniha, kterou jsme loňským ročníkem veřejnosti předložili, na knihkupeckém trhu vzhledem k drahotě papíru a tisku převyšuje cenu 20 K. Svěmu čtenářstvu dodali jsme ji za 7 K. Ukončený projev ročník sešitově ještě nyní dodáváme po 10 K (brož. 12 K). Tím projevujeme nezdolnou vůli nezříšné mládeži a čtenářům z Hořícka do rukou dáti levně průvodce po rodném kraji. Omezujeme letos vzhledem k tiskovému nákladu poněkud letošní ročník v rozsahu, avšak chceme zhutniti jej v obsahu. I obrázkové části budeme moci v ročníku letošním věnovati více místa. Věříme, že kruh našich spolupracovníků se rozšíří, přátel přibude a s pevnější oporou vykořistíme v před.

V roce loňském jsme shledli mnohé a mnohé čarovné koutky kraje našeho, odkryli clonu dávnověkosti na

Pod Zvičinou.

Vychází měsíčně mimo července a srpna. Jednotlivá čísla po 80 hal., zavázali se odběratel odbírat celý ročník, jinak po 1 koruně.

Sborníček vlastivědný,
věnovaný mládeži okresu hoříckého.

Předplatné 7 K, poštou 8 K. Kdo zaslaného čísla nevrátí, považuje se za odběratele. Předplatné a inzerce přijímá K. Ješek, uč. Bašnice, p. D. D. Voda.

Ročník I. V Hořicích v březnu 1920.

Číslo 3.

Prof. ANT. CECHNER:

O uměleckých památkách na Hořícku.

Nejstarší soupis památek dávných, v němž byly i Čechy pojaty, vydal na sídelku 16. století (r. 1593) Merian. Zde mezi 2000 rytinami jsou i některá česká města. Obširnější soupis jest Polákta Pappického „Diadochos“, v němž jest více českých předních měst zobrazeno. Jsou důležité proto, že na obrazech vidíme mnohé stavby nyní již zmizelé. Do konce 19. století byla nejspolehlivějším soupisným dílem topografie (mistopis) Jaroslava Schallera vydaná r. 1790, která předčila co do přesnosti větší knihu téhož názvu, topografii království Českého, vydanou roku 1835 J. G. Sommerem. V museu zemském jest v rukopise zachovaný soupis král. Českého, sestavený v letech 1829–1830 z popudů hr. R. Cholka gubernálními (krajskými) úředníky. Soupis ten je neúplný a nespolehlivý. Od té doby nebyl až do let devadesátých minulého století vydán u nás souborný soupis.

Památky dávné rychle mizely stářím, bořeními a také bývaly cizinec zaprodávány. Mnohé ze zmizelých nebyly ani zobrazeny ani popsány. Ani zvláštní komisi vydávané zprávy ve Vídni nemají velkého významu. Teprve r. 1890 rozhodla se Česká akademie pro vědy a umění vydávati důkladný soupis uměleckých památek v Čechách. Popisy mají býti věcné, měrami doložené a obrázy provázené. Český sněm na vydávání soupisu v Čechách povolil ročně 10.000 K. V soupise nemá býti pomínuto žádné vskutku umělecké dílo, které vytvořeno bylo od doby předdějinné až do polovice 19. věku. Nový tento soupis má nás seznámiti s památkami vlastní naší, šířiti zájem o ně, podporovati jejich uchování, vzbuditi lásku a úctu k pracím našich praotců.

V době pravěké odkázání jsme na nahodilé nálezy. Jiz však v této předdějinné době na Hořícku bydlel lid, který dovedl dělati nejen nejprostší věci denní potřeby, ale i ozdobné zbraně

Pod Zvičínou.

Vychází měsíčně mimo
srpenec a srpen.
Jednotlivé čísla po 20 hal.
Zavázání se odbíratel ode-
bíratelí ošl ročník, jinak
po 1 kovaně.

**Sborníček vlastivědný,
věnovaný mládeži
okresu hořického.**

Předplatné 7 K, poštou
8 K. Kdo zaslaného čísla
neobdrží, považuje se za od-
bíratel. Předplatní a in-
teraci přijímá K. Jílek, ul.
Bělnov, p. D. L. Voda.

Ročník I. V Hořicích v březnu 1920. Číslo 3.

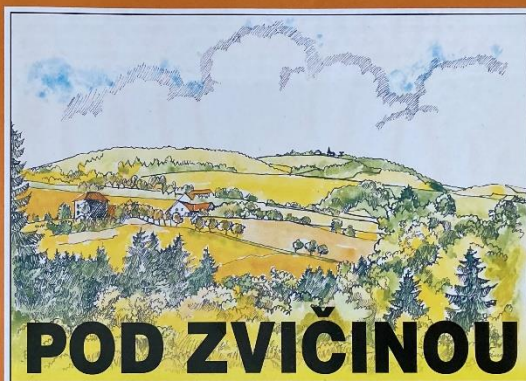
Prof. ANT. CECHNER:

O uměleckých památkách na Hořicku.

Nejstarší soupis památek dávných, v němž byly i Čechy
pojaty, vydal na sklonku 16. století (r. 1593) Merian. Zde mezi
2000 rytinami jsou i některá česká města. Obsirnější soupis jest
Poláka Paprického „Diadochos“, v němž jest více českých před-
ních měst zobrazeno. Jsou důležitě proto, že na obrazech vidíme
mnohé stavby nyní již zmizelé. Do konce 19. století byla nej-
spolehlivějším soupisným dílem topografie (mistopis) Jaroslava
Schallera vydaná r. 1790, která předčila co do přesnosti větší
knihu téhož názvu, topografii království Českého, vydanou roku
1835 J. G. Sommerem. V museu zemském jest v rukopise zacho-
vaný soupis král. Českého, sestavený v letech 1829—1830 z po-
padu hr. R. Cholka guberniálními (krajskými) úředníky. Soupis
ten je neúplný a nespolehlivý. Od té doby nebyl až do let de-
vadesátých minulého století vydán u nás souborný soupis.

Památky dávné rychle mizely starím, bořením a také
bývaly cizně zaprodávány. Mnohé ze zmizelých nebyly ani zo-
brazeny ani popsány. Ani zvláštní komisi vydávající zprávy ve
Vidni nemají velkého významu. Teprve r. 1890 rozhodla se Če-
ská akademie pro vědy a umění vydávati důkladný soupis
uměleckých památek v Čechách. Popisy mají býti věcně, měrami
doložené, a obrázky provázené. Český sněm na vydávání sou-
pisu v Čechách povolil ročně 10.000 K. V soupise nemá býti
pomínuto žádné vsí, které umělecké dílo, které vytvořeno bylo od
doby předděinné až do polovice 19. věku. Nový tento soupis
má nás seznámiti s památkami vlasti naší, šířiti zájem o ně, pod-
porovati jejich uchování, vzbuditi lásku a úctu k pracím našich
praotců.

V době pravěké odklání jíme na nahodilě nálezy. Již
však v této předděinné době na Hořicku bydlel lid, který dovedl
dělati nejen nejpřesnější věci denní potřeby, ale i ozdobné zbraně

Založeno 1920
Ročník XXI.

č. 3/2003

Vlastivědná čítanka
Cena 10 Kč

Z OBSAHU ROZŠÍŘENÉHO ČÍSLA

- Úsměv – báseň Aloise Hlavatého
- Bohuslav Brejtník – 100 let od narození hořického kronikáře
- Václav Weinzettl na hořické výstavě
- První pomník Bedřicha Smetany a založení Smetanových sedů v Hořicích
- Výlet za humna – školní výlety před 120 lety
- Osudy hořických židů za 2. světové války
- Šafránkový obrázky ze starých Hořic – selská svatba
- Cesta Jindry Kopecké z Vilantic pro smrt do fjordu
- Lidové stavby v kresbě Oskara Teimera VIII.
- Pohled do doby, kdy se na Hořicku pěstovala čekanka
- Letectví v Hořicích v Podkrkonoší
- Zvony v kraji pod Zvičínou
- Historický vývoj Zdobína
- Úspěchy studentů Gymnázia a SOŠ Hořice
- Kulturní a turistické aktuality

32) Srovnání grafických rozdílů v rámci počátků první generace. Povšimněte si rozdílných fontů, stylů ilustrací a fotografií a zejména umístění a podoby obsahu

VLASTIVĚDNÁ ČITANKA Ročník XIII. / 1995

POD ZVIČINOU

Helena Rudlová
Velkonoce
(z knihy "Krok a krok celý rok")

Mamíčko zlatá, otevřte vrata, viděl jsem ze zářadky, jedno k nám, jednou velké svátky! Fibery konfiturám vláti z láhvy, loči si švihá proučkem živý, zelené vrby jim v lukách vláji, trny vsítit podél cest rozkvétají.

A co to? Co vezou v pestrém šátku? V osakách kufárko na kufárku, housáka, kachlička, holoubčička - ach, mámo, otevřte aspoň vrátka! - a teď, jak přijely před lesíček, pustily párek žehliček!

Už jedou, už jedou ku dědíně, už běží naproti hospodyně

a jak je dostihly - ach to bytel! - kozičko s vozu k nim seskočilo, drábě a za nimi - mámo zlatá! - ach běže, běže těš pro jehlátka!

Už jedou, jednou blíž, už jsou tady, už stojí před zátkou a zahrady! Co jen jim, mámo, co jim dáme? Čím pak jen, čím je přivítáme!

Matenka s tou přepárou a litem, my vezmeme pomlázky s našim Vitem, vy také, mámo, pojďte s námi, vezmeme manase s kvozinami a já pak - počkejte, však to svedu! - po vsi je povedu na koledu!

4-ke.

Přetiskeno z čas. Pod zvičinou, roč. II., březen 1948, č. 7.

Z obsahu

H. Rudlová Velkonoce E. Hejlová Velkonoce J. Pokorný Zvěst velikonoc	A. Hlavatý Balada o K. J. Erbenovi Dr. J. Tomiček Lužičtí Srbové v Českém státě	L. Svoboda, prof. Naturalismus v našem regionu P. Minař Geologické zajímavosti okolí Dvora Králové
--	--	---

Založeno 1920 Vlastivědná čítanka Ročník XIV. č. 1/1996 Cena 5 Kč

POD ZVIČINOU

Hlas Vánoce

Planoucí svíčky, vůně jehličí. Planoucí oči, úsměv na líci, pohoda v duši, teplo domova. Když pár ten kdo si uchová z dob mládí pro dny, až mu zšedne vlas, s radostí v oku bude vítat čas, čas Vánoce.

V pohodě Vánoce taje zimní jíní. Betlémská hořázka jsem tlumí stíny záblí a bolu, vláde kolem nás. "Máje se rádi" z kým vošé hlas. "Klid a mír všem, kdož dobrou vůli mají, by slova Vánoce nebyla jen básí." Na cestách k zítřku doprovázej nás, dech Vánoce. Vánoce čas!

Každá ta svíčka, světlem života. Světlá se v stínech noci mihotá, nocí nás vede k oštetim kostela. Tam - píseň vánoce právě vyzněla, za zvuku varhan při mši vánoční. Do lasic sedá v době půlnoční dech Vánoce.

Vánoce 1995 Alois Hlavatý

Z OBSAHU:

PhDr. Jindřicha Tomičková Významná výročí Josef Pokorný Betlémská hvězda PhDr. Jindřicha Tomičková Národopisná výstava 1895	Ing. Pavel Urban Hořický muzikant Jiřka Vysloužil Vycházka s básníkem Dr. Josef Lindauer Školství 1857	Marie Rumlouš Historie hořického kostela Kulturní a turistické aktuality
---	--	---

VLASTIVĚDNÁ ČITANKA Ročník XII. 2/1994

POD ZVIČINOU

Cena 3 Kč

Z OBSAHU

Osbah:

1. B. Tama - umělec svého kraje
2. Mistr Jan Hus
3. Verdecká škola
4. Letci z Hořicka ve II. období (pokračování)
5. Živátní osudy ve Hlásatě
6. Včelářství na Hořicku (pokračování)

Umělec svého kraje

Narodil se 26. 6. 1909 v domě (Sladkých) - Charvát. Snad náhoda, snad osud, ale také - a to určité - inspiace k budoucímu životnímu zaměření. František Charvát (ak. malíř) ho svými obrazy opravdu inspiroval. Absolvoval keramickou školu v Bechyni. Zaměřil se však především na tvorbu malířskou. Je nyní pododkonní, že v tomto oboru dosáhl velkého mistrovství. Jeho krajinomalby jsou opravdu skvělé (viz. obrazy v Čs. spojitě v Hořicích v P.). Nyní se však orientuje především na květin. Maluje, ale to vůbec není přehnané, slunečnice. A květiny všechny. Byl výtvarníkem divadla v Hradci Králové a v Trutnově a propagačním pracovníkem Mlýstev v Hořicích. Po revoluci 1945 byl členem výboru výtvarných umělců v Hradci Králové. Vždy se angažoval ve prospěch poetického a pokrokového umění. Chlěl a chce dělat lidem radost, vzbudit citové zájmy a pěknou pohodu. Oprova v záležitostech umění mu vždy byla jeho manželka.

se kterou žije již 51 let. Raduje se ze dvou dcer, čtyř vnoučat a tří pravnuků. Jakkoliv prožil těžký úraz, opěvňuje nesmírnou aktivitou. Chce být sochařem, ale myslí, že malířství je jeho doménou. On prostě umí. Má nesmírný cit pro vyjádření zážitků. Mistr Bohuslav Tama, skautský Hořický, se dočítá v Echo dneš 85. let. Redakce mu přeje pevné zdraví do další tvůrčí činnosti.

Ladislav Svoboda, prof. (redaktor)

VLASTIVĚDNÁ ČITANKA Ročník XII. 3.-4./1994

POD ZVIČINOU

CENA 5 Kč

Vánočním stromečkem

Všichni známe ten nádherný slavnostní pocit, kdy se po období příprav a šimpu sedláte rodina kolem zářícího stromečku. Je to pocit sváteční, tajemný, veskný i radostný. Přivítáme oč a s vlnit jehličí radostně tu nezapomenutelnou atmosféru vánoce, která nás alespoň na chvíli vrací do šťastného světa dětství. Vánoční stromeček je dnes jedním z nejoblíbenějších symbolů vánoce a štěstí, bez něhož si tyto nejkrásnější svátky již ani neumíme představit. Vime však, jaký je jeho původ?

Již v dávných dobách bývalo zvykem zdobit o vánočních svátcích přibýtky i chlévy chvojím z jehličnatých stromů. Také koledníci přinášeli o Štědrém večeru, na Štěpana a na Nový rok do všech domů zelené větvičky zvané "hláti". Hospodáři je připevňovali na plot či na sloupek před okny. Pastyři davali o Štědrém večeru bílé ovčáky a včelářské tiso nebo smrk. Tímto prutem se nejen trestaly neposlušné děti, ale z jara se s nimi šel hádat dobytek při prvním vyházení na pastvu a také housata. Tato vánoční zeleň měla v lidových předstávách přinášet ochranu a štěstí.

Ač by se zdálo, že zvyk zdobit o vánočních stromečkem má původ v těchto prastarých lidových obyčejích, není tomu tak. Jak prokázalo moderní vědecké bádání, pochází tento zvyk z městanského prostředí v oblasti Německa. S první zprávou o osvětleném vánočním stromku uvnitř domu se setkáváme v Bremské kronice, v níž se uvádí, že v roce 1570 byla v

Z OBSAHU

O VÁNOČNÍM STROMEČKU
VRACEJÍ ZDRAVÍ
ČESKO-LUŽICKÉ VZTAHY NA ÚSVITĚ DĚJIN
LETCI Z HOŘICKA VE II. OBDOJÍ
FEJETON
PODKRKOŇSKÁ VÝSTAVA 1934
F. L. VĚK A HOŘICE
VČELÁŘSTVÍ NA HOŘICKU
DOROZUMÍVÁNÍ A KOMUNIKACE

covat, ovšem jen když chtějí. A já věřím, že tu snahu máte. Vykročme s vírou v lepší zítřek, především pro naše děti.

Nadace Hlavatého: Čestný občan Miletína pan Alois Hlavatý daroval svému rodišti 50 000 Kčs se souhlasem, aby tyto peníze byly použity na opravu kulturních památek.

kazem ze svého účtu, či prostě složením u paní Borůvkové na Obecním úřadě.

Obecní úřad v Miletíně

* * *

MLÁDEŽNICKÝ KOUTEK

Úvahy o životě

Já žiji. Nesmějte se mi, vždyť je to tak důležité uvědomit si své bytí. Život je jistě něco překrásného. Mládí neví, co vše může od života čekat. Je bez zkušeností, ale má v sobě čistou duši plnou romantiky a krásných nadějí (možná i vzpomínek).

Jenomže tahle něžnost a čistota, která je jako bílá chudobka rozkvétající na jaře, se ocitá ve špinavosti, přetvářce a zlobě světa - a její křehká slabost může způsobit pád na zem, do bahna, od kterého se zamaže, protože se jí nedostane věcí potřebných - lásky, čistoty, krásy.

Proč jen je svět tak špinavý a krutý? Proč je tolik zla na světě? Není pravda, že je špatný svět. Já, ty, oni - všichni si závidíme majetek, pomlouváme se navzájem a přetvářka je naší častou maskou. Myslíme si, že je to tak normální, že jsou všichni takoví, že to je definice mezilidských vzta-

hů. Ale většina z nás cítí, že něco není v pořádku. Chtěli bychom být šťastní, ale něco nás dusí. Co je to? Ještě stále máme co jíst a do čeho se oblékat. Tak co nám hlodá v mysli, duši, na co to neustále myslíme?

Vždyť nám prý nic nechybí!!

Chybí nám láska - láska k bližnímu! Musíme začít u sebe a pak podat ruku bratrům a sestrám.

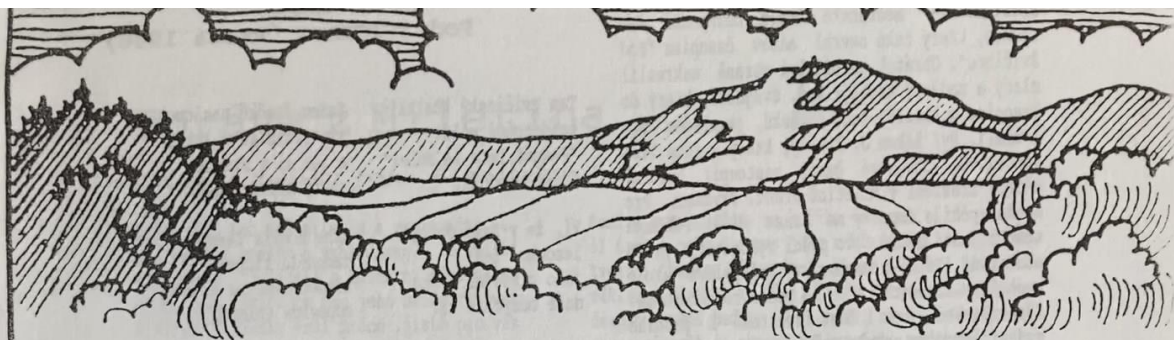
Musíme se prokousat tím, že mezilidské vztahy nejsou zrovna nejkrásnější (a to dokonce ani mezi blízkými). Chtěli bychom to změnit, ale nejdříve se z toho potřebujeme sami dostat ven.

Své štěstí pak s radostí rozdělíme mezi ostatní, i když jich je na světě mnoho.

Monika Dubcová

IV. B Gymnázium Hořice

* * * * *

VLASTIVĚDNÁ ČÍTANKA

ROČNÍK XI. 1/1993

POD ZVIČINOU

Cena 3 Kčs

Četba šťastných dnů

Je tomu již hezká řádka let, co hoříčtí učitelé Jan Kyselo, František Skalický a ostatní, přišli na myšlenku vydávat vlastivědný sborníček mládeže hoříčského okresu. Dali mu prostě a zároveň kouzelné jméno "Pod Zvičinou", vypůjčené z půvabné knížky pro mládež, krajana bělohorského, Karla Václava Raise. První obálku navrhl nezapomenutelný Rudolf Švajler, tehdy žák měšťanské školy v Hořicích, později grafik a nadaný žák umělecko-průmyslové školy v Praze. Lásku k vlasti byla řídicí snahou našich nezapomenutelných učitelů té poválečné doby - dát nahlédnout naší mládeži a našim občanům do krásné historie našeho kraje pod Zvičinou. Ale obyvatelé této krajiny jsou známi všude, hlavně mimo domov, svou vřelou náklonností k rodnému kraji. Tak milovali své rodiště K. Jaromír Erben, K. V. Rais, V. Lužická, J. L. Jander, bratři Durdíkovi, Petr Meixner, věhlasný lékař a chirurg Jan Levit a mnoho jiných osobností. Milovali svůj domov a dali mládeži i občanům našeho kraje nezapomenutelné vzpomínky. Vydavatelé obnoveného sborníčku, který byl v roce 1949 zakázán tehdejší stalinsko-komunistickou mocí, pociťující povinnost i vůči svým předchůdcům. Jsme odhodláni jít ve vlastivědném průzkumu do hloubi a objevovat život našeho kraje pod Zvičinou v celé jeho šíři. Do této oblasti patří občané měst a obcí Dvora Králové, Trutnova, Hostinného, Nové Paky, Pecky, Bělohradu, Milena a Hořic i Jičina.

Po druhé světové válce bylo vydávání časopisu "Pod Zvičinou" přeneseno opět do Hořic a jeho redigování se od rok 1945 ujal prof. Alois Jilemnický. Jediným žijícím redaktorem po první světové válce, je 90ti letý učitel František Havelka z Dobré Vody u Hořic, těšící se dobrému zdraví, k němuž přejeme jemu a jeho paní mnoho dalších krásných let. Věříme, že se náš záměr podaří a obnovený vlastivědný sborníček "Pod Zvičinou" přinese radost a poučení všem, kdo mají tento krásný koutek Čech rádi.

Redakce

V Z P O M Í N K A

Vzpomínka na první vydání jednotlivých ročníků vlastivědného sborníku "Pod Zvičinou" od roku 1920 do roku 1927. Nakladatelem a vydavatelem byla učitelská jednota "Budeč" v Hořicích. Roku 1923, jako začínající učitel, jsem byl určen na obecnou školu na Habru v Hořicích. Poněvadž sborník byl vydáván již od roku 1920, pracoval v té době v administrativě a v pokladně, odborný učitel Karel Ježek. Po odstoupení z této práce jsem na požádání tehdy okresního inspektora F. Hakena nastoupil na místo K. Ježka. Prvním redaktorem časopisu byl František Skalický, řídicí učitel v Třebnouševsi a odtud byla řízena veškerá redakční činnost.

Vydavatel: "Klub pro kulturu a výtvarné umění" obcí Hořice
v. P., Dvůr Králové n. L., Trutnov, Nová Paka,
Miletín, Hostinné, Bělohrad.

Tiskne: Tiba Dvůr Králové n. L. za účasti Krkonošských papíren
Hostinné, kteří se podílejí na sponsorství časopisu.

Vedení: Velký kruh redaktorů, kteří řídí redakci společně.
Prof. Jan Tomíček, prof. Lad. Svoboda, ředitelka
městského musea ve Dvoře Králové Jana Holejšovská,
Otto Hampl, hořické museum - řed. Bukač Václav,
univ. prof. Kotyk Jiří, Elen Jilemnická a Jilemnický
Ivan, Eichinger Jar., sochař M. Moravec, sochař Adamec,
Ing. Vacek, Hejlová Evženie, Havelka Fr.
Spolupráci slíbili další lidé našeho kraje.

sdělení. To je, jako byste měl dlouhé kšandy a kalhoty někde dole."
 Nám „nejlepším“ připomínal: „Já vám tu čtyřku dám, ale, prosím vás, nechoďte do úctárny.“ Někteří poslechli, jiní ne. Ovšem páně profesorova čtyřka měla větší váhu, nežli chvalitebné na jiných školách. Také v jiných třídách, kde pan profesor neučil nám ho záviděli. Říkali: „Jak máte Jilemnického, tak tomu aspoň rozumíte.“ Protože jsme si psali poučky a vše se snažil logicky vysvětlit. A přece nebyl málo přísný.

Snad i někdo propadl. Sama jsem se musela jednou podrobit postupové zkoušce, což znamená známku čtyři mínus. Nabítovala jsem si teoretické poučky. „To umíte výborně“, pronesl, „ale kdybyste to měla zaúčtovat, to nevíte. Pane kolego Vymetale, přisedíc, dejte jí příklad.“

U pana profesora Vymetala jsem měla v angličtině více jedniček, nežli dvojek. V duchu jsem zajásala. Ale, co čert nechtěl? Zahlaholil: „Zaúčtujte příjem šanonů!“ Na základě všech logických náležitostí pana prof. Jilemnického mi svitlo účtování. Jen jsem tehdy nevěděla, že šanoný jsou pořadače. „Šanoný - šamání - pomozte mi svým kouzlem!“ Prošla jsem do dalšího ročníku. Ó ten zázrak šamanů! Nebo kouzlo výuky pana profesora Jilemnického?

Je zajímavé, že každý zaměstnavatel byl rád, jestliže mohl přijmout absolventa z obchodní akademie v Hořicích. Všichni tehdejší ředitelé i profesori byli osobnostmi. Tradice přechází věky a má svou důstojnost.

Závěrem publikace „Padesát let hořického obchodního školství (1898-1948)“

A. Jilemnický:

„... klestili jsme si cestu do komplexu obchodních věd...“

...a pak nás zaujala hudba pod vedením pana profesora Eduarda Zwiefelhofera. Měli jsme svůj Orchestr.“

To hudba ještě zní,
 kdo po ní kráčí,
 toho probudí.

E. Hejlová

PRAVDA MUSÍ ZVÍTĚZIT!

Rada městského úřadu schválila přejmenování ulice na ulici prof. Jilemnického, a pak toto rozhodnutí zamítla. Ptáme se proč? Víme že městský úřad dostal sprostý anonym, ve kterém je prof. Jilemnický obviňován z kolaborace s Němci a že o tom mohou podat písemný důkaz. Dále je obviňován ze spolupráce s komunisty a mnoho jiných pomluv na jeho adresu. Dopis plný lží, prý napsali tzv. rodáci, kteří žijí v Praze a nečitelné podpisy měly tomu dáti váhu. Po delším zkoumání i grafologů celý tento případ je den ode dne jasnější. Žádní Pražáci, ale skupina sprostých lidí z Hořicka. Brzy je odhalíme. Nelze neomezeně vládnout, a proto žádám městský

úřad, aby tento anonym uveřejnil v Občasníku. Jen to bych chtěl říci že záslužná práce prof. Jilemnického je u všech kulturních lidí dobře známá. Stydme se za to, že podléháme podvodníkům, anebo právě o to jde???

O. Hampl

Lužičtí Srbové včera a dnes

Každý z nás zná pojem Lužičtí Srbové. Víme, že jsou to nějaké zbytky slovanského obyvatelstva v sousedním Německu, ale to je tako často, bohužel, všechno. Kdo z nás navštívil Lužici? Málokdo. A pokud ano, tak pravděpodobně pouze projel města Budyšin (Bautzen) nebo v Dolní Lužici Chotěbuz (Cottbus) a Spreewald (Blota). A přesto ze všech slovanských národů jsou nám Lužičtí Srbové po Slovácích nejbližší. Díky pravopisu jsou nám dokonce bližší než Poláci (kteří užívají spřežkový pravopis). Jsou nám však velice blízcí i historicky, neboť území Lužice patřilo v nejdelším období k českému státu. Lužičtí Srbové mohou být pro nás i příkladem statečnosti a houževnatosti malíčkého národa, který vydržel v německém obklíčení, vystaven často programovému poněmčování stovky let a zachoval si svůj jazyk, kulturu a tradice do dneška. Proto si zaslouží Lužice a její slovanští obyvatelé naši pozornosti.

Od 14. století je znám pojem Horní a Dolní Lužice. Dolní Lužice je oblast kolem středního toku Sprévy v okolí města Chotěbuz (Cottbus). Toto je nížinatý kraj lužních lesů a říčních ramen Sprévy, kde je označení Lužice původní, a to buď ze slova luh (louka) nebo luža (louže). Zde také se v nejstarších pramenech uvádí kmen Lužičanů (v 10. století).

K českým hranicím blíže (tedy na jihu) leží Lužice Horní, oblast kolem města Budyšina (Bautzen) při horní Správě. Toto území se však původně dle kmene Milčanů nazývalo Milčansko a teprve od 14. století se užívá výše zmíněný název. Slovo „horní“ vyjadřuje nadmořskou výšku, která směrem od jihu k severu klesá.

Do 10. století byly obě oblasti ryze slovanské, potom začínají od jihozápadu pronikat němečtí feudálové, např. známý markrabě Gero, a je založena Míšeň, která začíná ovládat celou oblast. Kratší dobu patří část území střídavě Polsku, Českému státu a německým feudálům.

Za vlády Jana Lucemburského byla k nám připojena většina Horní Lužice a v době Karla IV. byla k České Koruně roku 1370 připojena i Dolní Lužice. Tak se staly obě Lužice součástí Zemí Koruny české a tento celek spolu se Slezskem, Moravou a Čechami měl být nedělitelný. Lužici začal spravovat zemský správce řečený „fojt“.

I když byly Lužice připojeny k českému státu, proces germanizace se tím nezastavil. Srbům bylo například zakázáno vstupovat do řemeslnických cechů a řad měšťanstva. V listech uřednických byla formule, že dotyčný „uředník jest z dobrého německého rodu a nikoliv národnosti srbské“.

38) 2/1997 – První uvedení soutěžní rubriky Hledání ztraceného času. Pod ní rubrika Významná výročí

HLEDÁNÍ ZTRACENÉHO ČASU HOŘICE PŘED STO LETY

Vážení čtenáři,

připravili jsme pro Vás soutěž v poznávání Vám jistě známých hořických ulic a domů. Problém je jen v tom, že se jedná o hořická zákoutí před více než sto lety. Správná odpověď a jména úspěšných řešitelů, kteří nám napíší na adresu Gymnázia v Hořicích či Městského muzea v Hořicích, budou uvedena v příštím čísle.

První fotografie představuje známou hořickou ulici mezi náměstím a gymnáziem. Jedna z budov na obrázku stojí v nezměněné podobě dodnes.

Redakce

VÝZNAMNÁ VÝROČÍ

ALOIS TADEÁŠ HANL

(7. 11. 1764 Křesetice u Kutné Hory - 29. 4. 1847 Hořice)

Hořický čestný děkan a vikář Alois Tadeáš Hanl, od jehož smrti uplyne v měsíci dubnu právě 150 let, náleží ke generaci kněží - buditelů, kteří pomáhali na českém venkově šířit myšlenky národního obrození i vzdělanosti vůbec. Jeho život byl již od útlého mládí ovlivněn působením jezuitů. V Jezuitské koleji v Kutné Hoře působil jeho otec jako kastelán, od jezuitů se mu dostalo i prvního vzdělání. Následova-

lo studium na jihlavském gymnáziu a na pražské teologické fakultě. V r. 1789 byl v Hradci Králové vysvěcen na kněze a rok poté vyučoval na hradecké hlavní škole. Když byl v r. 1790 ustanoven jako 2. kaplan na hořickou faru, jistě netušil, že se mu Hořice stanou domovem i působištem po celý zbytek života, domovem dobrým i zlým. Mladý kněz přichází do města plný nových myšlenek, plánů a ideálů, miluje knihy a vzdělanost chce pomoci šířit i v tomto podhorském kraji. Po 13 letech kaplanování je konečně 8. září 1803 ustanoven farářem, v r. 1817 je jmenován

čestným děkanem, brzy nato biskupským tajemníkem a konečně vikářem. Již jako kaplan rozeznal neobyčejné nadání synka hořického perníkáře Josefa Jandery a sám jej připravil ke studiu na hradeckém gymnáziu, ba dokonce zajistil chudému chlapci stravu a ubytování u svých příbuzných v Hradci Králové. Tím chudým studentem nebyl samozřejmě nikdo jiný než pozdější známý matematik, univerzitní profesor a rektor Josef Ladislav Jandera, jenž na svého dobrodince i na rodné město nezapomněl. Hanl se stal jakýmsi Janderovým hořickým zpravodajem (pozn.

manzele vojtskovi z Krakovan nad Jizerou
- užitková keramika

Vydavatel : Gymnázium Hořice, Husova 1414, tf./fx. 0435/3821

Bankovní spojení: 384700267/0100 - KB Hořice

Šéfredaktor : PhDr. Jan Tomiček, zástupce šéfredaktora: PaedDr. Josef Lindauer

Ilustrace : Oskar Teimer, v článku O Lískovicích - Vladimír Šťovíček

str. 1 : Motiv Zvičiny, str. 32: Oskar Teimer - Černínské domky. Povoleno OKÚ Jičín dne 27. 11. 1995
pod č. 11/R - 65. Tiskne FITOS spol. s r. o. Stará Paka.

Na přípravě tohoto čísla se podíleli: František Havelka, ing. Karel Krátký, Josef Pokorný, PaedDr. Tamara Baudišová, Mgr. Jitka Sebek -Ulrichová, Mgr. Jiří Štěpánek, PhDr. Oldřiška Tomíčková, Michal Kuchta

a studenti gymnázia - *technické a grafické zpracování*: Martin Černý, Michal Bělina, Pavel Zamoužil;
přepis textů: Petr Baše, Marian Heger, Lukáš Bis, Jaroslav Čihák, Josef Hátle, František Kolátor, Čeněk Sirotek, Pavel Patera, Petr Tomášek, Jan Poslt, Ondra Kulhánek.

Finančně vydání tohoto čísla podpořili : Květiny - Marie Macháčková, Hodiny & Klenoty - Eduard Šolc, Alfa - Josef Svoboda, Drogerie - Jana Nováková, Keramika - Hana Bartošová, Optika - Hana Janovská, Nos - Eva Nosková, Lékárna U Mouřenína - PharmDr. Jiří Fleigerle, Strix - ing. Luděk Dlouhý, Lesní společnost Hořice a. s., Koloniál - Renata Kořínková, Europa Travel s.r.o., Švec - Petr Hančil, Klenoty-Hodiny - Renata Hatašová, Prádlo - Ponožky - Zdena Patermanová, Jaroslav Kerel, ing. Pavel Erban, Městský úřad Lázně Bělohrad, Obecní úřad Pecka, Obecní úřad Sukorady, Obecní úřad Milovice, Obecní úřad Ostroměř, Obecní úřad Velký Vřešťov.

Nejvíce přispěly : Městský úřad Hořice, Obecní úřad Holovousy.

a jeden z Lázní Bělohradu), ale i z Liberce, Vrchlabu, Hradce Králové, Nymburka, Lanškrouna, České Třebové apod. Mezi účastníky zimního táboreni byli jak začátečníci, tak i taci, kteří v zimě ve stanu či „pod širákem“ strávili již celý rok. V sobotu se většina účastníků vydala pěšky či na běžkách do blízkého i vzdálenějšího okolí za zapomenutými památkami, jakými jsou např. smírčí kříže.

PhDr. Jan Tomíček

MLADÁ GENERACE HLEDA SVOJI CESTU

Před rokem proběhla v gymnáziu anketa, v níž studenti měli možnost vyjádřit své postoje k Bibli, k osobě Ježíšově a k významu víry v Boha. Účast byla pěkná. Na 160 studentů se vyjádřilo k anketním otázkám. K dobré účasti jistě přispěla okolnost, že studenti nemuseli anketní listiky odesílat, mohli je prostě předat sběratelům. To je asi vysvětlení, proč se nevydala stejná anketa v tomto časopise, kde se ozvali jenom tři účastníci. Nikoho jistě nepřekvapuje, že studenti nemohli vyjadřovat postoje křesťanské vírouky. Kdo jim ostatně k takovým postojům pomáhal?! Domnívám se, že ani bohoslužby křesťanských církví, jak je znám, nejsou místem, kde by se dnešní mladí lidé cítili osloveni poselstvím evangelia. Mladí lidé jsou dnes zavaleni množstvím informací, v nichž se těžko orientují. Mají své otázky a problémy, na které jim kázané slovo neodpovídá. V bohoslužbě se cítí jako pasivní posluchači. Křesťanské písně, které slyší, vyjadřují zkušenost, kterou ještě nemají, a proto je neoslovují. Modlitby jsou výrazem osobního vztahu k Bohu a ten teprve hledají. Nemluví už o liturgii. Do té se odráží celé poselství Bible a tu znají málo nebo vůbec. Domnívám se, že pro hledající je liturgie spíš překážkou než pomocí. Hovořil jsem o těch otázkách s laickými pracovníky a rozhodli jsme, že jednou měsíčně zařadíme program bez bohoslužebného rámce s prostorem pro eventuelní rozhovor. Zvolili jsme k tomu třetí úterý v měsíci, kdy se schází v evangelické modlitebně malá skupina k biblické hodině. Ukončíme ji krátce před osmáctou hodinou a od 18 hodin začínáme „druhý program“ – cyklus o dějinách Izraele. Materiál z dostupné literatury je již připraven. Izrael je po dobu dvou tisíciletí etnickou skupinou téměř všech evropských národů. Poznat její dějiny souvisí dnes i s bojem proti antisemitismu, který stále žije pod povrchem evropské společnosti. Téma o Izraeli ovšem úzce též souvisí s Bibli a křesťanstvím, neboť obě vyrostlo na půdě Izraele. Téma dává dosti podnětů i k rozhovoru. Jak bude tato příležitost využita, ukáže zkušenost.

Josef Pokorný

BLAHOPŘÁNÍ

Letos v únoru oslavil pan profesor **PhDr. Miroslav Holub** významné životní jubileum. Dlouhá léta učil na Gymnáziu v Horicích. Připojujeme se ke všem gratulantům se skromnou kytičkou přání všeho dobrého, pevného zdraví, životní pohody a štěstí. Vážíme si ho jako odborníka (je velký znalec historie, zeměpisu a literatury), jako kolegy, od něhož jsme se učili pedagogickému mistrovství, někteří jako svého bývalého učitele, který patřil k nejoblíbenějším, vážíme si ho jako člověka s obdivuhodnou životní jiskrou a krásnou duší. Sami můžete posoudit jeho smysl pro humor a hlubokou lidskost.

s jakou přistupuje ke každému člověku. Poskytl totiž rozhovor nejmladšímu „novináři“ na horické gymnázium – jedenáctiletému

Pod Zvičinou

primánovi Zdeňku Josefovi. A nemadiktoval mu nějaký akademický životopis, ale vyprávěl mu zážitky, které jsou klukovské duši blízké. Zdeňkův text jsme neupravovali, aby vyniklo záračné souznění dvou chlapečských srdcí, která k sobě našla cestu, ač jedno tuže 11 a druhé 75 let.

Redakce

Dne 4. 2. 1924 se narodil pan Miroslav Holub PhDr., takže v tomto roce oslavil své 75. narozeniny.

Vyrostl v Ostroměři a zde šel také do první třídy, kam se hodně těšil. Od rodičů dostal tašku s tygrem, na kterou byl velmi pyšný. Jeho učitelem se stal pan Rakous. Tento učitel se celé třídy velmi věnoval a chodil s nimi na procházky ke sv. Anně na Chlumech. Jeho největším zážitkem ze základní školy se staly narozeniny T. G. Masaryka, které všichni slavili 6. března a tento den celá třída volala „Buď zdrav!“ aby to tatíček slyšel až v Láněch. Dalším jeho zážitkem se staly dvě jitrnice ze zabračky, které schoval pro svého učitele. Když skončil masopust, tak si vzal schované jitrnice a odnesl je, aby ho nikdo neviděl, protože věděl, že pan učitel si umí uvařit pouze čaj a ohřát párek. Ale pan řidič je nechtěl a vrátil je, což pana Holuba, tenkrát žáka, velice mrzelo.

Ve druhé třídě si děti měly přinést nářadí na pracovní vyučování, pan Miroslav si přinesl hrábě s dlouhou násadou. Tyto hrábě se staly dalším zážitkem, když při práci s nimi nechtěně praštil svého učitele. Pan učitel se otočil a řekl: „Děkuji“. Na toto poděkování jsem nedokázal odpovědět, a tak ze mně vypadlo pouze „Promiňte!“

Pan Holub se nám svěřil, že jako malý chtěl být učitelem, ale také prezidentem. Když chodil do primy na jičínském gymnáziu, začal se také učit hrát na housle. Jeho učitel houslí si zval žáky ne na určitou hodinu, ale slovy: „Přijď ve středu odpoledne.“ A tak se před jeho dveřmi sešlo ve středu mnoho žáků. Naštěstí bydlel pan učitel vedle fotbalového hřiště, a tak jeden šel vždy hrát na housle a ostatní odběhli hrát - fotbal. Vzájemně se vyvolávali, kdo další má nastoupit do houslí. Učření, zpočátku a špinaví předváděli stupnice. „Ještě že byl hmatník černý“, dodává pan Holub. Když se blížila maturita, což bylo v roce 1943, celá jejich třída byla totálně nasazená. Museli jít vyrábět motory do letadel pro Hitlera. Byla to pro ně velmi těžká práce a každý den pracovali 12 hodin. Po této dvoleté dřině dostali všichni maturitní vysvědčení, tzv. válečnou maturitu. Pak si podal přihlášku na vysokou školu, kde bylo dalších 3000 uchazečů. Ptes tento velký zájem byl přijat, úspěšně vystudoval a opravdový učitel. První jeho učitelé kroky vedly do Jablun-

kova, kde učil jeden rok (To byla poslední obec s českým vyučovacím jazykem. Dál už byly jen školy polské nebo slovenské, protože Jablunkov leží v česko-polském pruhu). Poté se dostal jako učitel na hořické gymnázium. V této době byly na gymnáziu pouze tři třídy. Pan Miroslav dostal na starost kabinet, kterým byla bývalá koupelna a zde mu ve vaně ležely mapy. Pan Miroslav se tedy stal vystytným učitelem, ale také napsal knihu, která se jmenuje „Cestopisná kuchařka“. V této chytaně knize však nejsou recepty, ale zajímavě je popsáno, co lidé v různých zemích jedí. Pan profesor Holub učil hlavně zeměpis a dějepis. Mimo tyto předměty však také vyučoval např. psychologii, logiku, geologii, německý jazyk, latinu, český jazyk, filozofii a výtvarnou, tělesnou a brannou výchovu, dokonce také vaření. Během svého života také hodně cestoval po Evropě. Nejvíce se mu líbilo v Olympii a v Delfích, které se nacházejí v Řecku. Pan Holub je v Ostroměři známý tím, že celých 42 let psal kroniku obce Ostroměř. V roce 1984 odešel do důchodu, ale i v důchodovém věku chodil vypomáhat do Gymnázia v Horicích a na ZS v Ostroměři. Své poslední školní zvonění slyšel právě zde.

Zdeňek Josef, prima Gymnázia Hořice (stenografovala V. Podušková)

FOND LADISLAVY A JOSEFA LUŇÁKOVÝCH

Poděkování
Představte si, že by u vás někdo, koho jste znali před pětadvaceti lety, zatukal na dveře, věnoval vám veliký balík plný krásných dáreků, ještě by zdvořile poděkoval, že jste jeho dar přijali, a skromně by se rozloučil. Neuvěřitelné, což? Nehleďte v tom záhadu sci-fi ani

tajemství biblického podoběnství, tato událost se skutečně stala. Kde? Na Gymnáziu Hořice. Náš bývalý absolvent Jan Luňák se svým bratrem Michalem věnovali do Zákovské knihovny naší školy knihy z pozůstalosti jejich matky Ladislavy Luňákové.

Pokud platí příslovi „Rekni mi, co čteš, a já ti povím, jaký jsi.“, byla paní Luňáková žena s vytrhbeným vkusem, náročná čtenářka a člověk se smyslem pro systém. Její vzorně uspořádaná knihovna obsahuje kvalitní knihy klasické i moderní literatury, cestopisy, slovníky, ale i

Pod Zvičinou

učil na reálce, pilot psal články do Slovníku nauceho, překládal starořecké básně a připravil pro Matici českou „Příspěvek k historii českých samohrásk“. Stále více však pocítoval, že ke své práci potřebuje mít informace, které na telo- malém místě neměl k dispozici. Toužil po návratu do Prahy, a proto když se tam v roce 1869 uvolnilo místo, byl jen splněnkám okamžitě je přijal. Na pražskou reálku se tak vrátil již potřetí. Uplynul rok a on tam byl jmenován definitivně profesorem a proto se jeho žena s dcermi Bohuslavem a Marií mohla k němu do Prahy přistěhovat. Rodinné zá- zemi mu umožnilo další studium a za další dva roky dosáhnout dok- tonární filosofie. Zanechalou byl jmenován mimořádným profesorem na pražské universitě a v roce 1881 jejím řádným profesorem slovan- ských jazyků a literatur.

Úbislavice čp. 18, pamětní deska prof. Gebauera

Kromě výchovy svých žáků na uni- versitě se profesor Gebauer věnoval až do své smrti přípravě vydání dvou svých obsáhlých vědeckých prací, nazvaných „Historická mlu-vice jazyka českého“ a „Staročeský slovník“. Pro tato díla však marně hledal nakladatele. Pouze jediný dal přišel za podmínek, že Gebauer nejdříve připraví a on vydá školní mluvnici pro střední školy, z jejíhož zisku by mohl potom uhradit tisk pro něj nevýnosných knih. Několik generací se potom s gramatikou seznamovalo prostřednictvím těchto učebnic. Profesor Gebauer tím však ztratil mnoho času, který mu nako- nec scházel k dokončení vlastní vědecké práce.

Úbislavice, dům čp. 18

Letos v květnu uplynulo celé století od umrti prof. Gebauera, a proto jsem se vydal do Úbislavice a Mlá- zovic, abych vyfotografoval to, co zde tohoto muže připomíná. Při- znám se, že to nebyl jediný důvod. Chátl jsem znovu navštívit místa, kde kdysi moje maminka na obec- ných školách učila. Někde to byl pouze zástup na několik měsíců - Pecka, Ostroměť, Mlážovice, Chroustov, Úbislavice, jinde se pobyt protáhl na řadu let - Milettin, Bukovina u Studence a nakonec Hořice.

Přijel jsem do Úbislavice a našel chalupu čp. 18, kde se Jan Gebauer narodil. Pochopitelně, místo původ- ní roubené chalupy je zde již zděné stavení postavené v roce 1912. Na něm byla v červnu roku 1918, tedy ještě za Rakouska-Uherska, slavnostně odhalena velká bronzová deska s nápisem:

Zde se narodil 8. 10. 1838 Jan Gebauer, profesor české university, tvůrce Historické mluvnice jazyka českého

Současní majitelé nyní domek opravují, a proto pamětní desku ze-

šitové stěny dočasně sundali. Mi- to, kde byla umístěna, je přesto dosud dobře patrné. Jsem rád, že mi bylo umožněno, abych si zminěnou desku o rozměru 76 x 144 cm vy- fotografoval.

Zpět z Hořic do Prahy jsem ten- krát nejel přes Poděbrady jako ob- vykle, ale namířil jsem si to umyl- ně přes Pardubice. Tam jsem prošel známou Zelenou branou na Per- štýnské náměstí a vyfotografoval Wernerův dům i s příslušnou Baro- tomějskou uličkou. V prvním po- schodi domu je mezi okny velká bronzová pamětní deska. Odhalena byla v roce 1938 a je věnována nejen prof. Gebauerovi, ale i jeho dceři Marii, která zemřela deset let před instalací pamětní desky.

V tomto domě zvaném Wernerovský bydlil v letech 1865 - 1869 profesor dějepis real škol, slovníky jazykozpytec PhDr. Jan Gebauer.

Zde se jemu a jeho choti Julii, roze- né Wernerové narodila roku 1869 dcera Marie Gebauerová, Česká spisovatelka.

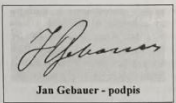
Tato deska byla odhalena při stin výročí narození prof. Dr. J. Gebauera léta MCMXXXVIII.

A co ostatní děti manželů Gebau- rovy? Nejdříve zemřela dcera Julie na součoutiny stejně jako její matka. Nejmladší dva synové ze- mřeli brzy po svém otci. Jan vystu- doval filosofickou fakultu, ale vě-

Pardubice, Wernerův dům na náměstí s pamětní deskou

svých čtyřia dvacet let, v roce 1908, zemřel na tyfus. Nejmladšího Jiřího vychovala jeho nejstarší sestra Marie, protože matka zemřela, když jemu byly tři roky. Život však měl velmi krátký - zemřel za 1. světové války v italském zajetí. Nejstarší syn Bohuslav vystudoval práva, a než se stal vrchním radou, působil jako soudní úředník v No- vém Bydžově. Tehdy, ještě před smrtí svého otce, vydal knížku „Východočeské otrokářství“ o po- tulných harfenících z Nechanic. Žil potom i s rodinou v Praze na Vino- hradech, kde v roce 1950 ve věku dvaosmdesáti let zemřel. Všechny

Jan Gebauer - podpis

trí dcery, Marie, Ludmila i Helena, byly učitelkami. Marie, již zmíněná spisovatelka, zůstala svobodná. Ludmila se v roce 1907 provdala za JUDr. Josefa Schieszla, tehdy se- kretáře pražské advokátní komory, který v období 1920 až 1938 byl přednostou odboru Kanceláře presi- denta republiky. Nejmladší dcera

Helena se provdala za hudebníka Františka Listu a žila v Praze - Ho- lešovickách.

Možná, že při předchozím vývětu Gebauerů jste doufali, že se zároveň dočtete něco překvapivého o zná- mém sochaři Kurti Gebauerovi, nyní profesoru Vysoké školy umě- leckopřemyslové v Praze a jeho třech synech. Zklamám vás, protože to by bylo vyprávění zcela jiné a na předchozí nenavazující. V naší re- publice totiž příjmení Gebauer pou- žívato údajně v loňském roce 636 mužů!

Ing. Milan Brejtník

FRANTIŠEK LADISLAV RIEGER A HOŘICE

100. výročí odhalení unikátního Riegrova obelisku

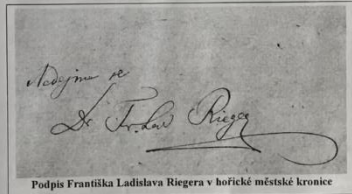
V neděli 8. září 1907 se staly Hořice dějištěm mimořádné významné slavnosti, při níž byl na vrchu Gotardi nad městem odhalen unikátní Riegrov obelisk a tím oficiálně ukončena činnost Vystavního výboru i celé Vystavy českého severovýchodu z r. 1903. Hořice se díky svým uměleckým a vlasteneckým tradicím mohou pyšnit celou řadou prvních pomníků našim národním velikánům a jed- ním z nich je i Riegrov obelisk. Jimž hořičtí občané učili památku mluvaného vůdce českého národa již krátce po jeho smrti.

František Ladislav Rieger (1818 - 1903), rodák z podkronoských Seml, patřil k předním představi- telům českého politického a vlaste- neckého života ve 2. polovině

19. století. Vystudoval práva na pražské a vídeňské universitě a celý svůj další život zasvětil službě ná- rodu. Ve 40. letech patřil k Rie- grovým nejvýznamnějším aktivitám práce v Jednotě pro povzbuzení průmyslu v Čechách. V revolučním období let 1848 - 49 pak stával vedle Františka Palackého a Karla Havlíčka v čele české liberální po- litiky, stal se členem Národního výboru a později i poslancem říš- ského sněmu. V r. 1853 se oženil s Marií, dcerou Františka Patcké- ho, což přispělo k dalšímu sblížení obou politiků. V 60. letech byla pod Riegrovým vedením připravena k tisku první česká encyklopedie - Riegrov slovník naučný, a v téže době se zasloužil o povolení pr- neckého života ve 2. polovině

Národních listů. Na rozdíl od pře- vážně většiny obrozenců netrpěl Rieger existenčními problémy nejen díky výnosům z rodného semiské- ho mlýna, ale i z velkostatků v Mal- či, který koupil v r. 1862. Pro celá tři další desetiletí stál Rieger spolu s Františkem Palackým (+1876) v čele české národní politiky a je- jich jména se stala symbolem ná- rodního snažení. Od konce 80. let však postupně vliv Riegrovy kon- zervativní staročeské strany klesl a vzdaluge se myšleni především mladší generace, zasazené dem- okracickými a socialistickými myš- lenkami. Po ztroskotání pokusu o česko-německé vyrovnání, tzv. punktační, v r. 1891 Rieger z politic- kého života odchází. Přesto se až do konce života těšil všeobecné úctě a vážnosti.

Podíváme se však nyní blíže na vzhah Dr. Fr. L. Riegrova k městu Hořice. Je všeobecně známo, že Rieger v 70. letech 19. století zastu- poval jako poslanec hořický okres v říšské radě. Méně známé je však to, že jeho rodinu vázaly k tomuto městu i jiné vztahy osobní - přátel- ství jeho ženy Marie s hořickou rodačkou Annou Srbovou (1832 - 1920), známou v literárním světě pod jménem Věnceslava Lužická. Anna Srbová, rozená Kubátová, pocházela ze staré hořické mě-
-7-

Podpis Františka Ladislava Riegrova v hořické městské kronice

Američtí vojáci byli vítáni hořickými trubkami

11.50 Americké tanky se vracely zpátky do Velichov. 18.50 Od Ostromě jedou na Jičín 2 osobní auta s anglickými a německými důstojníky s bílými praporečky.

19.00 Pošta zachytila telefonický příkaz, aby všichni nemocní vojáci z lazarety se shromáždili před budovou Blücherových kasáren se zbraní a připravili se na hromadný odchod.

19.35 V chudobinci složili Němci 10 aut munice a zanechali tam tank, který byl zajištěn št. strážmistrem Fariškem.

21.15 V Ostromě byl dán do pohybu zamořovací vlak. V projížďkách aut byl zajat jeden generál.

plukovník a angličtí zajatci, kteří tam byli jako rukojmí.

Hořice. Ten den se bojovalo také u Kačírku. Velitel úsku por. Alois Šandera lčil události takto: „V dopoledních hodinách byl naší motocyklovou hlídkou hlášen pohyb německé kolony asi 60 obrněných vozů směrem od Vřeštova. Zanedlouho se kolona přiblížila ke křižovatce u Kačírku. Posádka prvních tří vozů byla naší palbou pobita. Ostatní Němci vystoupili z aut v zádech u lesa a zahájili manévry proti mým jednotkám. Situace té chvíle nebyla pro nás zrovna příznivá. Neměli jsme dostatek munice pro delší boj. Na 400 zkušených

plukovník a angličtí zajatci, kteří tam byli jako rukojmí.

německých vojáků obkličilo dvůr Jenkov a zahájilo nepřesný boj kulomety proti našemu oddílu, číselnému sotva 65 mužů. V kritické době jsme dostali od občanů z Bohánky 2 těžké kulometry. Jeden z nich se nám podarilo dát do chodu a zahájil palbu na postupující Němce. Boj trval až do soumraku, kdy nepřítel byl konečně donucen k ústupu směrem na Miletín. Bilance boje: 15 vozidel vyřazeno z boje, ukořistěno 9 kulometů, několik desítek pušek, automatických pistolí, pancéřových pěstí a značné množství nábojů. Vlastní mrtvé pohřbili Němci v blízkém lese, raněné odvezli. Naše ztráty: 4 mrtví, 5 těžce raněných, z nich jeden zemřel po převozu do nemocnice. Jako velitel družstev bojovně čel. asp. Josef Šulc, por. Zikmund št. rtm. Hromádka, čel. Stanislav Falus a Vít Vráný.

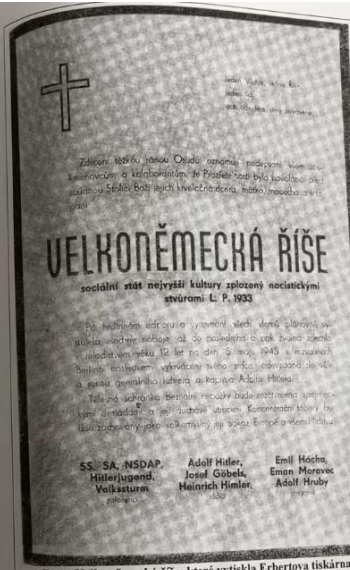
Středa 9. května

Hořice. Ráno se stále ještě bojovalo u Kačírku. Kolem 7. hodiny došlo opět k boji s kolonou 20 vozů. Celá kolona se po krátkém boji vzdala i s velkým důstojníkem arm. gen. pancéřových vojsk Siegfriedem Henrici, který byl třikrát raněn a později dopraven do hořické nemocnice. Zajata posádka byla internována na sokolském stadionu. Dodatečně bylo zajato ještě několik desítek německých vojáků na vojských autech a očištěn byl les pod Doubravou a Bohánkou od rozprchnuvších se německých vojáků.

Svou činnost zahájil ORNV v čele s Josefem Truhlářem. Odpoledne projela městem silná pancéřová jednotka a německá motorizovaná pěchota v síle asi jednoho pluku. Velitel jednotky se nechtěl vzdát a složit zbraně. Pancéřový svaz byl v lesích u Mýštví zničen sovětskými partyzány a příslušníky Pěti. Došla také zpráva, že motorizovaná jednotka Rudé armády dosáhly Hronova a postupují směrem na Turnov. Byla nařízena mobilizace a ještě během dne nastoupilo do strážního oddílu 105 mužů. O 9. hodině projelo Hořicemi na Miletín 6 amerických tanků. Pokra-

Příjezd Rudé armády do Hořic

Parte Velkoněmecké říše, které vytiskla Erbertova tiskárna

žovalo se v soustředování zajatců, zbraní a vojského materiálu. Němcům byl znemožněn ústup před Rudou armádou do amerického zajetí.

Čtvrtek 10. května

V Ostromě se vzdávají osádky ojedinelých aut.

Hořice. Kolem 9. hodiny přišlo hlášení, že sovětské jednotky dosáhly Dvora Králové. Stále ještě pokračovalo soustředování zajatců, ten den jich bylo 400.

V 16. hodin přijela na hořické náměstí 2 osobní auta se sovětskými důstojníky. Zakrátko dorazila menší cyklistická jednotka a poté přijel motorizovaný oddíl a štáb velitele

leningradské divize plk. Rudé armády Zinovéva. Byl přivítán na hořické radnici členy RNV. Na radnici byly umístěny obrazy prezidenta Beneše a generalissima Stalina. Také byly spuštěny vlajky, které byly cťou války zadány v domě Františka Málka. Ojedněle byly ještě svádné přestřelky s probíhajcími Němci.

O 21. hodině zasedla 1. schůze MNV. Úspěšným vyjednáváním Aloise Tůmy bylo z kořisti Rudé armády získáno 500g mouky.

Hořice byly definitivně osvobozeny.

Miletín uvítal čelo Rudé armády generála Jestrebova.

Sobota 12. května
Ostromě uvítala gen. por. Novojzelského.

Neděle 13. května
Ostromě se loučí s ruskými partyzány, jejichž velitelem byl Petr Sosulin.

V Mlázovcích je slavné vítání Rudé armády.

Pondělí 14. května
V Lukavci byl smrtelně zraněn Rudolf Jandera, krejčí, který 21. května zemřel v hořické nemocnici.

IV. Vyznamenání

Většina z vyše zmínovaných i mnoh jiných se nakonec dočkala zasluženého uznání, jak ukazuje tento sloupec z Hořických novin:

Vyznamenání příslušníkům domácího odboje na Hořicku

V uznání vynikajících zásluh a osvobození Československé republiky byli 28. září večer v hořické Koruně zástupcem ministra národního odboje vyznamenáni tito příslušníci domácího odboje:

In memoriam:
Antonín Pospíšil, Josef Ličár, Antonín Suchánek, František Studený, Emil Plecháč, František Šulc, Antonín Škála, Josef Tauchman, Karel Španěl, Jaroslav Jungling, Miroslav Malý, Jiří Mlýný, Karel Hlaváček, Miroslav Peršín, František Karla, Josef Hojny, Jaroslav Fejt, František Komárek, Jaroslav Rouha, Otto Šubr, Karel Tázler, Václav Novotný, František Štafla, Josef Šubr, Velich, Knourek

Čs. válečným křížem 1939:
Květoslav Douřb, Petr Janků z Ostromě, Josef Kotásko z Chomutic, Karel Kráský z Hořic, František Porých z Lukavce, Karel Pospíšil z Hořic, Karel Škrbek z Jeric, František Slezák z Hořic, František Šteubel z Chloumku u Holovone, Josef Truhlář z Hořic, Alois Tůma z Hořic, František Vodicka z Prahy,

43) 3/2007 – Zapojení studentských prací do obsahu časopisu. Níže úspěchy studentů
hoříckého gymnázia

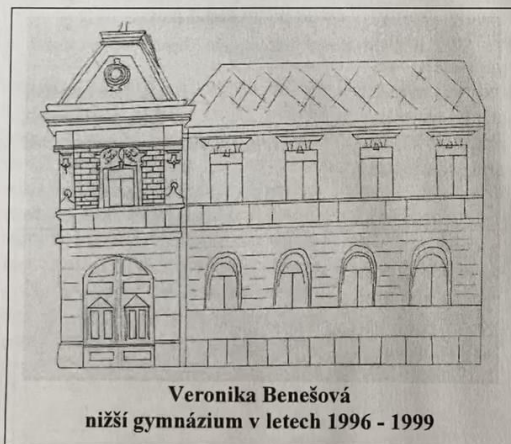
ZAJÍMAVÉ BUDOVY V KRESBÁCH STUDENTŮ

V 90. letech minulého století dostali žáci v hodinách výtvarné výchovy Oskara Teimera neobvyklý úkol - vybrat si ve svém okolí stavebně zajímavý objekt a pokusit se ho vlastní rukou zpodobnit. S výsledky tohoto snažení se budete moci seznámit v několika následujících číslech Pod Zvičinou. Tentokrát jsme pro vás vybrali dvě kresby domu čp. 738 v Husově ulici. Dům byl postaven v r. 1896 Václavem Šimonem a v r. 1903 se jako majitelé uvádějí Václav a Marie Šimonovi. V období před 1. světovou válkou objekt zakoupilo Podkrkonošské perlařské družstvo, jak je vidět na historickém snímku. Výroba skleněných foukaných perel tehdy na Podzvičínku dosáhla svého vrcholu. Po r. 1918 však nastává úpadek především v důsledku ztráty zahraničního trhu. Družstvo se rozpadá a objekt získává nového vlastníka. V r. 1927 se jako majitelka uvádí Irena Mauthnerová. Dvoupodlažní objekt v historizujícím slohu ukončuje uliční řadu od Husova pomníku k sochařské škole. Nároží je zvládnutě mírně převýšenou hmotou, která je ukončena jehlancovou střechou francouzského typu s kulatými vikýřovými okenními otvory. Fasáda nároží v prvním patře z pohledových cihel (vazáková vazba) je rozčleněna třemi lizénami zdobenými jednoduchými festony (vždy v horní a dolní části). V prvním patře nároží je vjezd se segmentovým nadpražím. Fasáda v přízemí je tvořena pásovou bosáží, jež je pravidelně přerušena řadou obloukových oken. Mezi přízemím a patrem probíhá jednoduchá římsa procházející po celém obvodu stavby. Druhá římsa kopíruje spodní okraj oken v prvním patře. V prvním patře se nacházejí okna obdélníkového tvaru s ostěním v horní části prolomeným klenákem, s plochou nadokenní římsou na konzolách, v nároží se segmentovým bohatě zdobeným frontonem.

Dům čp. 738 v Husově ulici v Hořicích

Jana Cermanová a Oldřiška Tomíčková

Veronika Benešová
nižší gymnázium v letech 1996 - 1999

Radka Nováková
nižší gymnázium v letech 1996 - 1999

ÚSPĚCHY STUDENTŮ GYMNÁZIA A STŘEDNÍ ODBORNÉ ŠKOLY HOŘICE

- Michaela Rolfová (4.A)** – olympiáda v německém jazyce – 1. místo v okresním kole, 2. místo v krajském kole
Ondřej Rožec (4.A) – fyzikální olympiáda (kat. F) - 1. místo v okresním kole, 9. místo v krajském kole – úspěšný řešitel
Kateřina Hnyková (8.A) – olympiáda z ruského jazyka – účast v krajském kole
Michal Bílek (1.B) - olympiáda z ruského jazyka – účast v krajském kole

44) 3/2007 - Rubriky Kulturní aktivity (titulek na předchozí straně, zde nepřítomné) a Turistické akce. Níže informace o vydavateli

Rozhledna KČT:
otevřeno o víkendech a svátcích
od 9 do 18 hodin

**REGIONÁLNÍ MUZEUM A GALERIE
JIČÍN:**

Galerie:
Ukaž, co umíš
výstava prací designéra Svatopluka Krále připravená ve spolupráci s Národním technickým muzeem v Praze a Truhlářstvím Františka Kolínského
do 16. 9. 2007

Výstavní chodba:
Čokoláda
výstava uspořádaná ve spolupráci s Krkonošským muzeem v Jilemnici
červenec - září 2007

**PODKRKONOŠSKÉ MUZEUM
NOVÁ PAKA:**
Dřevěné hračky

Muzejní noc spojená s vernisáží
proběhne 22. 6., výstava potrvá do
2. 9. 2007.

**RAISŮV PAMÁTNÍK LÁZNĚ
BĚLOHRAD:**
Jan Kubela - obrazy, kresby, grafika
do 24. 6. 2007

TURISTICKÉ AKCE

**Křížem krázem pěšky i na
kole panstvím hraběte Šporka**

Termín: 21. 7. 2007

Trasy: pěší - 9 km,
cyklo - 30 a 50 km

Start: Kuks, parkoviště 13 hod.
Informace: Karel Raich, Poděbradova 1815, 544 01 Dvůr Králové nad Labem, tel.: 608 615 331, karel.raich@tiscali.cz

**Po stopách řídicího učitele
Jana Buchara**
Termín: 8. 9. 2007

Trasy: pěší - 5, 10, 16, 25, 50 km,
cyklo - 25 a 60 km
Start: Autoklub Krakonoš, Jilemnice, 6,30 - 10 hod.
Informace: Josef Libek,
Jeriova 993, 514 01 Jilemnice,
tel.: 481 544 029

**Pout' na Zvičinu
(Loučení s létem)**

Termín: 15. 9. 2007
Trasy individuální, 10 - 16 hod.
chata na Zvičině
Informace: Zd. Vrbata, Raisova 1583, 508 01 Hořice,
tel.: 606 952 947,
www.sweb.cz/kct-horice

Novopacké pochody
Termín: 29. 9. 2007
Trasy: pěší - 10, 25, 35, 50 km,
cyklo - 10, 25, 35 a 50 km
Start: sokolovna N. Paka, 6 - 10 h
Informace: Josef Pilař, Fr. Pecháčka 1481, 509 01 Nová Paka, tel.: 605440585, www.munovapaka.cz

**VÁŽENÍ ČTENÁŘI, VŠECHNA STARŠÍ ČÍSLA ČASOPISU POD ZVIČINOU SI MŮŽETE
ZAKOUPIT V MĚSTSKÉM MUZEU V HOŘICÍCH.**

ZA OBSAHY ČLÁNKŮ ODPOVÍDAJÍ JEJICH AUTOŘI.

Vydavatel: Gymnázium a SOŠ Hořice, Husova 1414, tel. 493 623 821, fax. 493 621 275 e-mail: info@ghorice.cz
www.ghorice.cz, Bankovní spojení: ČSOB Hořice 134047867/0300
Šéfredaktor: PhDr. Jan Tomíček, zástupce šéfredaktora: PaedDr. Josef Lindauer,
grafické a technické zpracování: Ing. Tomáš Horák,

Ilustrace: Oskar Teimer: str. 1 - motiv Zvičiny, bodlák kadeřavý, str. 3 - motiv spisovatele, str. 11 - krajina u Lázní Bělohradu, str. 12 - cesta k Hornímu Javoví, str. 19 - krajina na Hořicku, str. 20 - motiv Zvičiny, str. 21 - motiv gymnázia, str. 27 - rybník, včelí úly, str. 29 - kopretina bílá, str. 32 - Nová Paka

Fotografie: Ing. Tomáš Horák - str. 2, 15; Ing. Milan Brejtník - str. 3, 6; Jiří Tomíček - str. 20 a 21,
Povoleno OkÚ Jičín dne 27. 11. 1995 pod č. MK ČR E 11562. Tiskárna VOSÁHLO, Tyršova 356, 506 01 Jičín,
tel/fax: 493 533 983, e-mail: tisk@tiskarna-vosahlo.cz, www.tiskarna-vosahlo.cz

Na přípravě tohoto čísla se podíleli: PaedDr. Josef Lindauer, PhDr. Jan Tomíček, PhDr. Oldřiška Tomíčková, Ing. Tomáš Horák, RNDr. Lenka Bednářová, jazykové korektury - Mgr. Jiří Štěpánek, distribuce - Mgr. Eva Slámová, Mgr. Marie Nosková, Iva Fikarová, Mgr. Lucie Čepelková, Mgr. Jana Konířová, Klára Černá, Jaroslav Černý, Ondřej Černocký, Zaneta Enthalerová, Jakub Hanzlík, Eliška Jarošová, Jana Jarošová, Pavel Koukol, Jitka Kotherová, Luboš Kubíček, Tomáš Langr, Pavel Makovec, Anna Medlíková, Ivana Mejdrová, Milan Novotný, Karel Pulec, Josef Rubeš, Petr Schramek, Nikola Špůrová, Tomáš Václav, Romana Veberová, Pavlína Vernerová,

Toto číslo finančně podpořili: Kámen Ostroměč, s. r. o., Miloslava Šafránková, Keramika - Hana Bartošová, Strix - Ing. Luděk Dlouhý, Lékárna U Mouřenína - PharmDr. Jiří Feigerle, Lékárna Niké - PharmDr. Miloš Koukol, Kamenictví - Jaromír Veverka, Švec - Petr Hančil, Klenoty - Hodiny - Renata Hatašová, Optika - Hana Janovská, Koloniál Renata Kořínková, Květiny - Marie Macháčková, Drogerie - Jana Nováková, Hodiny & Klenoty - Eduard Šolc, Obecní úřad Bašnice, Obecní úřad Bříšťany, Obecní úřad Dobrá Voda, Obecní úřad Jeřice, Obecní úřad Lukavec, Obecní úřad Miletín, Obecní úřad Milovice, Obecní úřad Podhorní Újezd, Obecní úřad Šárovcova Lhota, Obecní úřad Třebnouševs, Obecní úřad Velký Vřešťov
Grant Městského úřadu Hořice, Tento projekt se uskutečnil s finanční podporou Královéhradeckého kraje.

Pod Zvičinou vychází 5x ročně. Náklad: 800 ks. Dáno do tisku dne 14. června 2007

Založeno 1920
Ročník XXVIII.

č. 4/2010

Vlastivědná čítanka
Cena 15 Kč

Z OBSAHU ČÍSLA

- Rostislav Tvrdík – Slovo z vernisáže
- Pavel Janák – Nedělní host – rozhovor s Oskarem Teimerem a dcerou Alenou
- Jiří Sehnal – Občan O. T.
- Zdeněk Prchal – Rád objevoval krásu ...
- Vladimír Štovíček – Přátelé odcházejí, vzpomínky zůstávají
- a dalších 18 vzpomínek přátel černínského malíře Oskara Teimera

46) 4/2010 – Úryvek ze vzpomínkových textů na Oskara Teimera

Oskar při narozeninové oslavě v prosinci 2009

protože každé nové číslo časopisu jsme probírali po vyučování přímo ve škole. Po nějakém čase, kdy Oskar Teimer přestal již na gymnáziu vyučovat, jsem za ním pravidelně dojížděl do Čermína. Nejprve jsem vždy přijel projednat obsah nového čísla a rozhodnout, jaké kresby v něm uplatnit, potom jsem zaježděl pro připravené kresby a nakonec jsem vezl panu Teimerovi několik výtisků nového čísla časopisu. Tyto návštěvy se pravidelně u každého čísla opakovaly. Neslo ale jen o ryze pracovní návštěvy. S Oskarem Teimerem jsme často probírali historické a kulturní zajímavosti, procházeli se po zahradě, kde mi Oskar často přiložil pár kousků nějakého zrovna zrajícího ovoce. Za Oskarem jsem často přijížděl sám nebo s manželkou,

občas také s některým dalším z členů redakční rady časopisu. Na tyto pravidelné návštěvy v Čermíně jsem se vždy těšil, rozhovory u kávy nebo čaje s tímto zajímavým člověkem mi vždy byly obzvláště milé. Rád jsem také s Oskarem Teimerem vyjížděl „do terénu“, aby si mohli ušlápnout náčrty ke svým budoucím kresbám. Takto jsme například vyjeli do Mlázovic kreslit motivy s kostelem nebo jednou v zimě na vrchol Chlumů k Lukaveckému křížku, který Oskar chtěl nakreslit. Vzpomínám si, že jsme potom nemohli vyjet z hlubokého sněhu, takže Oskar chtěl auto ze sněhu vytlačit, což jsem mu, vzhledem k jeho pokročilé nemoci, nechtěl dovolit. Nakonec nám pomohl náhodný kolemdoucí. Někdy jsme se vydávali za inspiraci

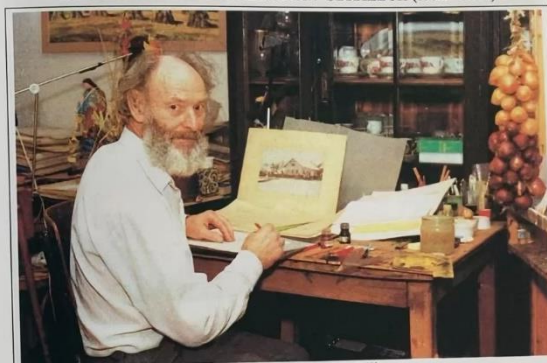
i na delší okružní výlety. Chytili jsme tenkrát seriál o mariánských sloupech a jiných sakrálních památkách, takže jsme se s Oskarem Teimerem a s Tomášem Horákem vydali do Lázní Bělouhradu, dále pak na Pecku, na Vřesník, do Milotína a na Chotěborky a všude jsme dle Oskarových pokynů dokumentovali jednotlivé sochy i jejich detaily. Před mnoha lety jsme podnikli se studenty z historického kroužku na kolech výlet do Hřidelce na místo havárie amerického bombardovacího letadla z roku 1945. Oskar Teimer tam tehdy dle dohody za námi přijel na babětu, protože byl jedním z očitých svědků této havárie. Studentům pak na místě tuto událost barvitě vyprávěl.

Každý rok před Vánocemi se Oskar také, pokud mu to dovoľovalo zdraví, účastnil společného posezení s bývalými kolegy z horického gymnázia. Poslední takové předvánoční posezení v roce 2009 bylo spojené s oslavou mého životního jubilea. Byl jsem velmi rád, že Oskar neodmítl mé pozvání a i přes velké zdravotní potíže se ho zúčastnil. Škoda, že dnes už jen vzpomínky a pár kreseb a fotografií mi zůstaly jako památka na tohoto vynikajícího malíře a skvělého člověka. Jeho krásné malby a kresby květin i kraje pod Zvičinou budou ale jistě těšit ještě mnoho dalších generací.

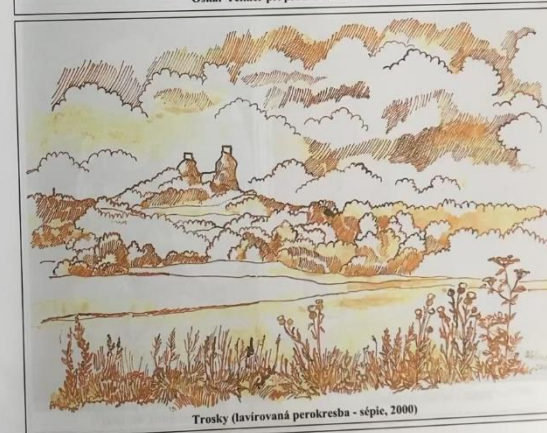
PhDr. Jan Tomáček,
gymnázium

ŽIVOT A DÍLO OSKARA TEIMERA V OBRAZECH (1932 – 2010)

Oskar Teimer při práci doma v ateliéru

Trosky (lavírovaná perokresba - sěpie, 2000)

47) Detail na předchozí přílohu. Na fotografii (zleva) Oskar Teimer, Oldřiška Tomíčková a Jan Tomíček

48) 3/2013 – Obálka časopisu. Tato podoba přetrvává do současnosti s pouhou obměnou barev ročníků

POD ZVIČINOU

Založeno 1920
Ročník XXXI.

č. 3/2013

Vlastivědná čítanka
Cena 15 Kč

Z OBSAHU ČÍSLA

- MUDr. Pavel Durdík – lékař a cestovatel
- Rafael Engelman – učitel a spisovatel
- Žižkovo vítězství u Hořic (3) - další husitské pomníky a slavnosti
- Hledej, poutníče, příklad v knize dějů – báseň Josefa Štěstěného
- Ohlédnutí za letošními husitskými slavnostmi
- Výročí Národního divadla
- Svatý Vavřinec a jemu zasvěcené památky v našem kraji
- Listujeme čtvrtým ročníkem časopisu Pod Zvičinou (3) – Hrozný buk, Z Českého ráje k Miletínu
- Táborové hnutí na Hořicku v 19. století (2)
- Sochař Josef Deyl a jiné vzpomínky
- Vzpomínka na Marii Horákovou
- Výtvarné léto v Červené Třešně
- Poutavá místa severní části Hořic (4)
- Úspěchy studentů naší školy
- Kulturní a turistické aktuality

JAK JE DŮLEŽITÉ MÍTI KANDRDAS

Když se s někým budete bavit o kultuře, dosti pravděpodobně chtě nechtě sklouznete ke konstatování, že její stav je žalostný. Většinou, bohužel, zůstane jen u slov. Naštěstí se mezi námi najdou i tací, kteří přiloží ruce k dílu a sami se o „něco“ pokusí. A potom je tu Kandrda – divadelní spolek studentů, kteří se nejen pokusí, ale i umí...

Uveďme si několik faktických informací (pro věcnou správnost jsme si dovolili čerpat údaje z webových stránek www.kandrda.cz, které tomuto souboru náleží). Kandrda byl založen v září roku 2011 dvanácti studenty, kteří několik měsíců pilně pracovali a již v březnu následujícího roku se ukázali v plné kráse se hrou *Lakomec* z pera Molièrova. Více než 1500 lidí mělo šanci pozorovat, že rozdíl mezi amatérem a profesionálem je často pouze ve výši odměny. V říjnu 2012 se změnili na občanské sdružení, čímž jim přibylo IČO a účet v bance, avšak nebylo nic z umu a nadšení. Principálem je nyní Stanislav Čaban, dalšími členy pak Filip

Výjev z divadelní hry *Jak je důležité míti Filipa*

Členové divadelního spolku studentů Kandrda,

první řada zleva - Kateřina Svatošová, Veronika Čechová, Aneta Najmanová, Lucie Hátlová, Jana Svobodová, v druhé řadě zleva - Jan Čapoun, Filip Sklenář, Jiří Ondráček, Václav Rachota, Stanislav Čaban, Martin Svatoň

Oddíl B – Rozhovory

1 - Oldřiška Tomíčková

Prosím představte se, uveďte své zaměstnání a svou pozici a práci pro časopis Pod Zvičinou.

Už od dětství mě velmi lákala historie, ať už historické romány, hrady, zámky, starožitnosti... Proto jsem se rozhodla po základní škole pro studium na gymnáziu a poté se přihlásila na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, i když jsem moc nevěřila, že se tam dostanu. V 80. letech to nebylo vůbec jednoduché. Měla jsem štěstí a byla jsem přijata na obor archivnictví. Na univerzitě jsem poznala i svého budoucího manžela, s nímž mě spojoval společný zájem o historii. Nakonec jsme se usadili v mých rodných Hořicích – on jako učitel dějepisu na gymnáziu a já jsem nejdřív pracovala v okresním archivu a později se mi naskytlo pracovní místo v městském muzeu, kde už pracuji víc než čtvrt století.

S časopisem Pod Zvičinou jsem se setkala už velmi brzy, tedy s jeho starými čísly. I po nucené přestávce měl v Hořicích stále dobré jméno a byl vyhledáván a uchováván místními patrioty. Počátkem 90. let, kdy se po sametové revoluci začalo uvažovat o jeho obnově, byl do vznikající redakce přizván můj manžel, který pomáhal radou a napsal několik článků. Já jsem v té době byla na mateřské dovolené, a tak jsem to dění sledovala jen prostřednictvím manžela. Svůj první článek pro Pod Zvičinou jsem napsala v r. 1993 a týkal se vánočních zvyků na Hořicku. Pak následovaly další články a v r. 1995, kdy redakci časopisu převzalo Gymnázium Hořice, jsem se stala členkou redakce. Od té doby jsem pro tento časopis napsala více než 300 článků.

V čem spočívá Vaše práce pro časopis? Jakým tématům se ve svých člancích věnujete? Vybíráte si témata sama či Vám jsou přidělována?

Jako členka redakce se věnuji hlavně jeho obsahové stránce, to znamená že nejen píšu články, ale také sleduji významná výročí, hledám nové přispěvatele, sestavuji přehled kulturních aktualit. Kromě toho provádím i závěrečnou korekturu předtím, než jde časopis do tisku. Témata si vybírám sama, především taková, která mě baví - historie, památky, významné osobnosti...

Odkud obvykle přebíráte informace a fotografie? Z jakých zdrojů vycházíte?

Prameny a literaturu čerpám především v muzejním archivu a knihovně, občas však také zajíždím do okresního archivu, využívám i online badatelnu. Nesmím zapomenout ani na to, že pro časopis vyhledávám a dodávám obrázky a fotografie z našich muzejních sbírek.

Máte nějaké žurnalistické zkušenosti předcházející fungování v časopise, ať už amatérské či profesionální? V případě jejich absence, přišel Vám někdy jejich nedostatek jako překážka?

Žurnalistika, to je hlavně novinářina, to je činnost, která přináší informace o aktuálním společenském dění a o to v našem časopise tak moc nejde. Náš časopis je vlastivědný, takže tady jde spíš o to umět získat spolehlivé informace z historických pramenů a literatury, případně od věrohodných svědků, a odpovídajícím způsobem je zprostředkovat čtenářům tak, aby tomu rozuměli a aby je to bavilo. Blíží se to spíše práci vědecké ale se zřetelem na to, komu jsou texty určeny. Kromě časopisu samozřejmě přispívám i do jiných periodik a vyšlo mi již několik knih. Takže ne, žádný nedostatek nepocítuji.

Jaké bylo obecné povědomí o časopise Pod Zvičinou před jeho obnovením v devadesátých letech? Šlo o známé jméno nebo si musel časopis znovu budovat svoji identitu?

Časopis byl kupodivu i přes vynucenou více než čtyřicetiletou přestávku stále v povědomí zdejších obyvatel i krajanů. Více si lidé pamatovali časopis, který vycházel ve 2. polovině 40. let pod redakcí oblíbeného středoškolského učitele Aloise Jilemnického, než první ročníky ve 20. letech minulého století. Myslím, že lidé přijali nový časopis s radostným očekáváním, byť kvalita několika jeho prvních ročníků nebyla nejlepší. Redaktoři měli sice nadšení, ale chyběly zkušenosti. Situace se zlepšila od poloviny 90. let, kdy vydávání časopisu převzalo gymnázium a trůfám si tvrdit, že od té doby si stále drží dobrou úroveň.

Kde se vzal název Pod Zvičinou? Proč byl vybrán právě tento název?

Když časopis v r. 1920 péčí místních učitelů vznikal, byly ve hře dva návrhy: „Kraj Erbenův“ a „Pod Zvičinou“, vypůjčený ze stejnojmenné knihy veršů Karla Václava Raise. Ten byl také nakonec většinou hlasů přijat.

Ve třicátých letech se redakce časopisu rozdělila a částečně osamostatnila na Jaroměřsku a Královédvorskou. Existují nějaké razantní rozdíly mezi mateřskou větví a těmito lokálními verzemi? Jaké?

Ve skutečnosti nešlo o rozdělení, ale o převzetí redakce a pokračování ve vydávání na jiném místě. Časopis byl založen v r. 1920. První čtyři ročníky vyšly v Hořicích a byly věnovány mládeži okresu hořického. Od 5. ročníku dochází k rozšíření oblasti zájmu také na Královédvorskou a Jaroměřskou (tyto oblasti leží také pod Zvičinou). František Skalický to sice vysvětluje tím, že redakce chce čtenářům představit další krásná místa, ale důvod může být i docela prozaičtější, např. nedostatek příspěvatelů z Hořicka, hmotné starosti apod. Napovídal by tomu i zmenšený formát 2. a 3. ročníku časopisu. A zatímco 5. ročník ještě vyšel v Hořicích, 6. a 7. už vychází ve Dvoře Králové. Důvody mohou být i osobní – odchod některých redaktorů na Hořicko a příliv nových lidí, ochotných pracovat pro časopis, na Královédvorskou. Tematicky se časopis v té době zaměřuje na celé Podzvičinsko. Poté je vydávání časopisu přerušeno a obnovuje se v r. 1933, ale již pouze pro Královédvorskou a Jaroměřskou. Ve Dvoře Králové vycházel až do r. 1937. Poté se redakce přesunula do Jaroměře, kde byl časopis vydáván v letech 1937-1938 a následně byl v důsledku vypuknutí 2. světové války zastaven. Myslím, že tu tedy nejde o rozdíly mezi mateřskou a lokálními větvemi, ale spíš o předání pomyslné štafety tam, kde byli lidé ochotni pro časopis pracovat.

Co vedlo Františka Skalického k založení časopisu?

Nejednalo se o nějaké osobní rozhodnutí Františka Skalického, i když samozřejmě mohl být otcem myšlenky. Byla to iniciativa skupiny učitelů z Hořicka, kteří se „jednoho odpoledne v r. 1919“ sešli právě u řídicího učitele Františka Skalického, předsedy učitelské jednoty Budeč, a rozhodli se založit vlastivědný sborníček, který by „zejména v mládeži sílil lásku k domovině“. Bylo to těsně po první světové válce a vzniku samostatného Československa. Lidé byli plní ideálů a předsevzetí udělat něco dobrého pro nově vzniklou republiku. Učitelé pak především chtěli vést mládež k lásce k vlasti a vlastivědná čítanka Pod Zvičinou se jim v tom měla stát dobrým pomocníkem. Časopis si však záhy našel cestu i k dospělým čtenářům.

Jak byl časopis uvítán po svém obnovení v roce 1946?

Myslím, že po druhé světové válce byla podobná situace jako v počátcích vydávání časopisu po první světové válce. Znovuzískaná svoboda i hlad po všem českém způsobily vřelé přijetí obnoveného časopisu. Do jeho vydávání nastoupila nová generace vydavatelů, odkojená ve školních letech prvními ročníky časopisu. Bylo na co navázat. Časopis již nebyl určen mládeži, ale všem zájemcům o historii tohoto kraje. Víím, že v mnoha rodinách se uchovávaly svázané staré ročníky Pod Zvičinou jako vzácné rodinné památky. Historie rodného kraje vždy lákala a časopis pomáhal vést čtenáře prostřednictvím poznání k lásce k tomuto kraji. Když jsme časopis

v 90. letech obnovovali, měli jsme také nač navázat, ale laťka, položená prof. Aloisem Jilemnickým se nám zdála být příliš vysoko a chyběly zkušenosti. Záhy se však podařilo sestavit tým redaktorů a spolupracovníků a práce se začala dařit. A když mi jednou Ing. Karel Krátký, znalec místní historie, řekl: „Děláte to dobře. Kdyby to viděl profesor Jilemnický, ten by Vám záviděl!“, bylo to pro nás nejvyšší ocenění a povzbuzení k další práci. A i když jsme někdy unavení, máme dost vlastní práce, nestíháme, máme chuť s tím vším praštit a říkáme si: „Máme to vůbec zapotřebí?!“, v nitru duše víme, že máme.

Proč nebyl časopis obnoven během rozvolnění v šedesátých letech?

Pokud vím od bývalého ředitele muzea pana Václava Bukače, který nastoupil do hořického muzea v r. 1968, byla podána žádost o registraci na Okresním národním výboru v Jičíně a do muzea, které tehdy pravděpodobně stálo za touto iniciativou (nebo možná skupina lidí, scházejících se v muzeu), se začaly scházet první příspěvky. K vydávání časopisu však nakonec nedošlo, pravděpodobně v důsledku okupace Československa.

Proč hrozilo časopisu zrušení v roce 1995?

Bylo to z personálních důvodů. Pan Otto Hampl, obnovitel časopisu v té době vážně onemocněl a následně umírá. Vedení redakce po něm krátce přebírá středoškolský učitel Ladislav Svoboda, ale i na něj dolehly zdravotní problémy, a tak se této činnosti musel vzdát. Je to vidět i na kvalitě posledních čísel vydaných před převzetím vydávání Gymnáziem Hořice. Za to, že časopis začal vycházet pod hlavičkou gymnázia a nezankl, patří velký dík tehdejšímu řediteli PaedDr. Josefu Lindauerovi, který vyslyšel přání mého manžela.

Potýkal se někdy časopis se státní cenzurou?

Pokud vím, tak ne. Snad k tomu mohlo docházet od únorového převratu v r. 1948 do zastavení časopisu na jaře 1949, ale důkazy o tom nemáme nebo jsme je spíš nehledali. Jisté je, že vedoucí strana v té době dohlížela a kontrolovala vše, co vycházelo. A aby si tato strana ušetřila práci, radši časopis zakázala tak jako mnoho jiných.

PhDr. Oldřiška Tomíčková

Prosím představte se, uveďte své zaměstnání a svou pozici a práci pro časopis Pod Zvičinou.

Jmenuji se Jan Tomíček, pracuji od roku 1985 jako učitel Gymnázia v Hořicích, již několik desítek let vykonávám dobrovolnou funkci šéfredaktora časopisu Pod Zvičinou. V redakci časopisu pracuji od roku 1993, pozval mě pan Otto Hampl, který časopis obnovoval po dlouhé pauze. Pan Hampl sháněl učitele, historiky, kulturní pracovníky, kteří by spolu s ním časopis vytvářeli.

Můžete popsat svoji roli v časopise? Včetně svých začátků?

Pod vedením pana Hampla jsme hledali po sametové revoluci zajímavé a důležité náměty na obsah článků, vytipovávali sponzory, psal jsem i některé historické články apod.

Měl jste před ujmutím se role v redakci nějaké žurnalistické zkušenosti? Pokud ne, byla jejich absence překážkou?

Žurnalistické zkušenosti jsem neměl, ale jako učitel jsem už řadu let musel objasňovat studentům určitá historická témata, takže psát například populárně historické texty nebyl až zas takový problém.

Jak vznikla myšlenka opět obnovit Pod Zvičinou v devadesátých letech?

S tou myšlenkou přišel pan Hampl, který byl vlastně takovým místním disidentem. V roce 1968 zakládal v Hořicích tuším KAN (Klub angažovaných nestraníků – opoziční uskupení vůči KSČ), chtěl také založit, tedy obnovit sociální demokracii, což se mu ale nepodařilo. Byl vládnoucí mocí různě šikanován a vystřídal proto mnoho povolání. Proto sametovou revoluci uvítal a s nadšením se pustil do obnovování toho, co tu již bylo dříve. Chtěl obnovit nejen časopis Pod Zvičinou, ale i noviny Hořicko. To se mu ale nepodařilo, místo toho jiní vytvořili Hořické občasně noviny, které před nedávnem (rok dva dozadu) zanikly.

Představte mi prosím osobu Otty Hampla. Jaká byla jeho motivace pro obnovení vydávání? Jak na něj vzpomínáte?

Byl to houževnatý cílevědomý pán, který si v životě zažil mnoho šikany, jak jsem psal, zakládal v roce 1968 KAN, chtěl tehdy obnovit i sociální demokracii, která byla v roce 1948 násilně sloučena s KSČ.. To se mu tehdy nepovedlo, ale po roce 1989 se opět vrhl do zakládání sociálně demokratické strany v Hořicích spolu s panem Horou. Proto při nově založené sociální demokracii v Hořicích založil Klub pro kulturu a v jeho rámci se snažil obnovit časopis Pod

Zvičinou. Jako člověk pronásledovaný režimem (jeho dcera neměla, tuším, možnost studovat), který musel často měnit zaměstnání, nakonec ale tuto skutečnost při vydávání časopisu zúročil. Měl v řadě podniků své známé, takže dokázal například v papírnách v Hostinném sehnat levně papíry na tisk a sehnat i jiné sponzory.

Zajímají mne také následující osoby a členové redakce: Josef Pokorný a Marie Nosková. Dokázal byste mi o nich něco říct?

Josef Pokorný je (doufám, že ještě) starý pán, který žil jako starý mládenec v Hořicích v domku nad garážemi na Borku. Mnohokrát jsem u něj byl na návštěvě a probírali jsme možná témata do časopisu. V té době mu bylo skoro 80 let, ale byl velmi čilý, pohyblivý a sečtělý. Byl to vnuk Františka Pokorného, hořického úředníka a zakladatele hořického muzea v roce 1887. Byl silně nábožensky založen, hlásil se k české reformaci, tuším, že byl členem Církve bratrské. Byl i jakýmsi laickým kazatelem. Velmi dobře znal biblickou problematiku, psal proto články do našeho časopisu duchovně zaměřené. Byl spolu se mnou a naším ředitelem Lindauerem také na návštěvě svého učitele pana Havelky v dobré vodě při příležitosti jeho 95. narozenin. Hezky si spolu popovídal. Pan učitel Havelka byl také členem naší redakční rady. Pro nás byl vzácný i tím, že byl v redakční radě už ve 20. letech, kdy se časopis zakládal. Pozn.: O všem je psáno v posledních asi dvou ročnících časopisu Pod Zvičinou, tam je mnoho textu ode mne i o panu Pokorném i Maruše Noskové z Lukavce, která je členkou naší redakce pořád. Pan Pokorný oslavil nedávno (vloni?) 100 let, psalo se o něm i v Hořickém zpravodaji i v Pod Zvičině. Žije v hořickém domově důchodců.

K Maruše Noskové více zde nenapíšu, než jsem psal v loňském roce v časopise pod Zvičinou. Tam je koneckonců medailonek ke každému členu redakční rady.

Pochopil-li jsem správně své zdroje, časopis byl po svém obnovení v devadesátých letech volně navázán na ČSSD. Ovlivnila návaznost na politickou stranu nějakým způsobem obsah časopisu či fungování redakce?

Fungování redakce nebylo, dle mého soudu, nijak ovlivněno skutečností, že vycházel pod hlavičkou Klubu pro kulturu při sociální demokracii. Pan Hampl chtěl mít jen zaštitující organizaci pro vydávání časopisu. Náplň časopisu byla vlastivědná, politická témata a názory se sem nepromítaly.

Z jakého důvodu projevil Josef Lindauer zájem o převedení časopisu pod hlavičku gymnázia?

Josef Lindauer, ač matematik, byl velkým milovníkem historie a vlastivědy. Proto mu nebylo lhostejné, zda časopis, slibně obnovený panem Hamplm, zase znovu nezanikne. Ptal se mě tenkrát, jak to s časopisem vypadá. Řekl jsem mu, že situace není růžová, pan Hampl že zemřel a pod vedením pana Svobody že časopis skomírá. Pan ředitel tehdy nabídl, že by mohl vycházet pod hlavičkou gymnázia, že by se studenti mohli do přípravy zapojit a pomáhat přepisovat texty na počítači, či přímo dělat grafickou stránku časopisu. Tehdy studenti byli do této práce velmi ochotní, protože mnozí neměli doma počítač a zde pak mohli přednostně na počítač i jindy. Jistě počítal J. Lindauer i s tím, že časopis bude určitou prestiží pro naši školu, ukáže, že naše škola dělá i praktickou službu veřejnosti. Proto se provedla přeregistrace od sociální demokracie ke gymnáziu.

Do jaké míry časopis využívá studentských prací?

V každém čísle je nějaká studentská práce vlastivědného obsahu, většinou je na několik pokračování. Občas se objeví i studentská práce literárního charakteru, bývaly to básně či próza. Někdy zde také byly ukázky výtvarných prací na nějaká regionální témata. V posledním čísle byla studentská práce z dějin obce Obora, bývaly práce o skautingu, o ochotnickém divadle v nějaké obci, o židovských obyvatelích, o starých tvrzích či hradech. Tyto práce většinou vznikaly na semináři z dějepisu.

Jak probíhá volba témat do časopisu a také tvorba obsahu? Jakou mají redaktoři volnost v těchto případech?

Jednotliví redaktoři či přispěvatelé píší témata sami, často dle aktuálnosti (výročí události apod.), dále zasílají práce přispěvatelům. Redaktoři potom dle aktuálnosti vybírají jednotlivé příspěvky, jiné odloží do dalšího čísla. Volnost v tom máme úplnou, jen se poradíme co dát dříve a co později a z jakého důvodu.

Je členství v redakci pro členy učitelského sboru povinné?

No to rozhodně ne a ani nikdy nebylo. Musela prostě vzniknout parta nadšenců, kteří se v tom angažují. Mnozí samozřejmě už ve škole nepracují, jsou třeba v důchodu apod.

Kolik má Pod Zvičinou v současné době předplatitelů? Je tento počet dlouhodobě stabilní?

Pravidelně zasíláme časopis jen několika lidem, kteří si opravdu nemohou běžně časopis v Hořicích koupit. Tuto službu jsme ani nijak nenabízeli, protože na ni nemáme lidské kapacity.

Ale pokud se někdo sám přihlásí a požádá nás, že nemá jinou možnost, tak mu časopis zasíláme. Jsou to čtenáři z větší dálky, většinou rodáci z našeho kraje. Jsou to ale jen jedinci, ale i toto číslo se mění, mnoho starších lidí, kterým jsme časopis posílali, již zemřelo. Takže časopis si lidé kupují sami v hořických obchodech i v okolních městech a vsích.

Kolik členů má v současnosti Vaše redakce? Jedná se pouze o učitele gymnázia, či máte i nějaké externí redaktory?

V redakční radě jsou pouze dva zaměstnanci gymnázia, kteří se na přípravě časopisu podílejí, Ing. Tomáš Horák a já. Občas vypomohou i některé kolegyně češtinářky s opravou textů, ale to jen nepravidelně. Jinak korektury textů dělá náš bývalý kolega češtinář, nyní již důchodce, Mgr. Jiří Štěpánek. Ten samozřejmě i spoluposuzuje příspěvky po stránce obsahové. Dále příspěvky píše Mgr. Marie Nosková, naše bývalá kolegyně češtinářka, nyní též v důchodu, a provádí některé ilustrace. Ilustrace nám dělal a občas dělá i náš student gymnázia Mikuláš Karban, který nyní studuje na sochařské škole, ale občas s námi i nadále spolupracuje.

Významným členem redakční rady je PhDr. Oldřiška Tomíčková, která píše velkou část historických příspěvků, vybírá staré historické fotografie jako doplnění k článkům (uložené v muzeu). Ona také provádí poslední přehlédnutí práce, aby z obsahu při grafické úpravě nic nevypadlo.

Jak dlouho obvykle trvá připravit jedno číslo k vydání?

Myslím tak minimálně 15 hodin jen grafické zpracování T. Horák a já (pracujeme na tom tuto dobu společně), další čas ale zabere výběr a oprava prací (korektura jednotlivých textů), výběr fotografií v muzeu, pořizování vlastních snímků v terénu, korespondence s příspěvateli atd., takže všichni dohromady odvedeme určitě alespoň 40 hodin na přípravu jednoho čísla. Pokud ale sami píšeme vlastní příspěvky, tak to jsou další desítky hodin, hlavně u O. Tomíčkové nebo u mě.

Jak moc je Pod Zvičinou závislá na sponzoringu?

Hodně, z výnosů z prodeje by se tisk nezaplátil, ani distribuce. To by každé číslo muselo být dražší mnohem více, než 20 Kč. To ale u regionálního časopisu, který si kupují hlavně starší lidé, není možné. Proto nás sponzorují jednotlivé obecní úřady, získáváme grant města Hořice a jsou i drobní podnikatelé – sponzoři. Kromě vlastního tisku se samozřejmě platí zasílání povinných výtisků a mnoho dalších nákladů (tiskárna, papír, kopírka atd.).

Prosím představte se, uveďte své zaměstnání a svou pozici a práci pro časopis Pod Zvičinou.

Ing. Tomáš Horák

Dne 1. 1. 2000 jsem nastoupil náhradní vojenskou službu (civilní služba, délka 1,5 roku) na Gymnázium a SOŠ Hořice. V této pozici jsem mohl vykonávat pouze pomocné práce (pomoc školníkovi, pomoc práce na počítači, ...). PhDr. Jan Tomíček a PaedDr. Josef Lindauer mne díky znalosti práce na PC a zájmu o regionální historii zapojili do redakční rady časopisu Pod Zvičinou. V té době se teprve rozjížděla digitální fotografie a skenování. Fotil jsem místa hádanek.⁵¹

Studenti, kteří prováděli tvorbu časopisu v programu Microsoft Word si myslím, že v červnu 2000 (ve školním roce 1999/2000) dokončili studium a tím pádem ukončili i práci na tvorbě časopisu. Od 1. 9. 2000 jsem vytvářel časopis (stavbu) v programu Word již sám.

Od 1. 8. 2001 jsem nastoupil jako učitel odborných předmětů (výpočetní technika, právo, ekonomika, korespondence).

Můžete popsat svoji roli v časopise? Včetně svých začátků?

Moje práce je široká, přesné pojmenování pozice snad neexistuje a vymezení náplně rozsáhlé. Vše je spojeno s tím, že pracujeme jako tým, skupina nadšenců, každý zvládáme něco jiného a hlavně se jeden můžeme spolehnout na druhého. Mohl by být tým rozsáhlejší a každý by měl najednou méně práce.

Na začátku tvorba každého čísla obnáší zajištění textů. Když někdo pošle text, tak jej vytisknu a předáme panu Mgr. Jiřímu Štěpánkovi na jazykovou korekturu a někdy upozorním i na obsahovou nesrovnalost. Poté zkontrolovaný text opravím v počítačové podobě. Během tohoto období vyfotím místo z fotografické hádanky, jak vypadá dnes. Oskenuji fotografie, které nejčastěji zajistí PhDr. Oldřiška Tomíčková, dále také kresby. Vše připravím pro samotné vložení do textu.

Se šéfredaktorem se domluvíme na termínu samotné tvorby (sazby, editace) časopisu u počítače, kterými jsou zpravidla dvě odpoledne až do pozdních nočních hodin.

⁵¹ Hádankami myšlena rubrika Hledání ztraceného času

Časopis sestavuji v programu MS Word popořadě, a k vloženému článku okamžitě přikládám fotografie a kresby. Jejich velikost je závislá na významu a souvislosti s obsahem textu. Velikost je zároveň závislá na tom, zda text máme formátovaný do sloupců (zpravidla tři) nebo souvislý text od okraje k okraji. Snaha je, aby články začínaly na nové stránce, proto i podle toho přizpůsobuji velikost obrázků.

Po úplném sestavení text vytisknu a následuje druhá kontrola (jazyková i obsahová), kterou provádí manželé Tomíčkoví. Následně chybičky opravím a časopis posílám ve formátu PDF i Word do tiskárny. Zpravidla necelý týden tiskárna zhotovuje tisk 600 kusů a sešití sponkovou vazbou.

Distribuci opět máme rozdělenou. Společně s Janem Tomíčkem provedeme rozvoz výtisků do jednotlivých obchodů po Hořicích a na Městský úřad Hořice, který sám provede distribuci do jednotlivých sociálních zařízení města. Do obchodů dodáme aktuální číslo a staré neprodané číslo sebereme z prodeje a uložíme do archivu školy. Během epidemických opatření proti šíření nemoci Covid-19 jsme rozváželi časopisy i do okolních obchodů, kam běžně výtisky distribuují studenti naší školy. Individuální distribuci provádím v okolí mého bydliště v Ostroměři. Další distribuce je našim sponzorům (obcím, OSVČ, dobrovolníkům), kterou provádím buď pomocí zaslání aktuálního výtisku poštou nebo roznášku zajistí opět naši současní nebo minulí studenti. V neposlední řadě musíme zajistit zaslání „povinných výtisků“ a to do muzeí, galerií a na ministerstvo kultury ČR.

Poslední fází je i aktualizace seznamu článků a jejich autorů v „excelovské tabulce“. Jedná se o jednoduchou tabulku, která představuje archiv všech článků, příspěvků od roku 1996. Tento soubor je stažitelný z webových stránek naší školy.

A jaké byly začátky? Dříve (do roku 2011, do sloučení škol) nás v týmu bylo více. Distribuci také zajišťovala RNDr. Lenka Bednářová, korespondenci se sponzory a zaslání povinných výtisků zajišťoval administrativní aparát školy.

Měl jste před ujmutím se role v redakci nějaké žurnalistické zkušenosti? Pokud ne, byla jejich absence překážkou?

Měl jsem pouze zkušenosti z vysoké školy, kde jsem ve studentské organizaci AIESEC prováděl tvorbu propagačních materiálů.

Žurnalistické zkušenosti jinak žádné. Obsahovou náplň a podobu časopisu jsem převzal od svých předchůdců. Byl jsem seznámen s celým „životem“ každého čísla časopisu (nápad, tvorba, distribuce, archivace,...). Po úvodním zapracování jsem prováděl některé změny, které

souvisely hlavně s vývojem počítačového vybavení, technologií. Veškeré změny, vylepšení, úpravy jsme projednali v redakční radě.

Jak byla grafická podoba časopisu řešena předtím, než jste se jí ujal?

Dříve (před rokem 2000) byla tvorba a grafická podoba prováděna jinak. Vše co uvedu, znám pouze z vyprávění, proto mohou být někde nějaké chyby, nejasnosti.

Nejprve snad sestavení prováděla sama tiskárna (Tiskárna v Nové Pace). S vývojem počítačů a zároveň tiskařských strojů došlo k tomu, že celé číslo se sestavilo na počítači ve škole, vytisklo na „folie“ a v této podobě předalo tiskárně.

Myslím si, že od roku 2000 se časopis ukládal ve formátu dokument programu MS Word a vypálil na CD a dovezl do tiskárny (Tiskárna Vosáhlo v Jičíně).

Na rok opuštění zaslání CD či DVD a přechod na zaslání časopisu prostřednictvím internetu (uschovna.cz) a ve formátu PDF si nevzpomenu.

Jaké programy používáte k navržení časopisu?

Od začátku svého nástupu se pracuji v programu od společnosti Microsoft a to programu Word. Pokoušel jsem se i vytvářet číslo časopisu v DTP programu, ale přišlo mi to složitější. Druhým důvodem, proč jsme nepřešli do jiného programu je to, že většina lidí prostředí programu MS Word zná, a tudíž kdybych onemocněl, změnil zaměstnání, tak by návaznost byla náročnější.

Upravujete články před jejich vydáním? Do jaké míry?

Upravuji pouze formát textu. Změny jazykové náplně případně i obsahové náplně (se souhlasem autora) provádí PhDr. Jan Tomíček nebo Mgr. Jiří Štěpánek.

Moje formální změny souvisí maximálně s rozdělením odstavců, zvýrazněním slov či určitých pasáží, uspořádáním textu do sloupců,...

Jak dlouho Vám trvá vytvořit layout jednoho čísla?

Tvorba každého čísla je časově různě náročná. Nejnáročnější je zpravidla vánoční číslo (číslo 5), protože ještě vytvářím barevný nástěnný kalendář (formát A3) a do textu zařazujeme poděkování sponzorům.

Rozsah práce na jednom čísle časopisu jsem nikdy nepočítal. Pokud to vezmeme od začátku, tak průběžně provádím uložení, vytištění a předání panu Mgr. Jiřímu Štěpánkovi a následná oprava textu na počítači. Někdy článek k jazykové kontrole předávají manželé Tomíčkoví. Poté, kdy už je znám náplň článků, tak skenuji a upravuji obrázky. Rozsah opět časově různý,

doba práce nahodilá (využití volného času). Samotná tvorba trvá od dvou odpoledne až do nočních hodin. Některá typografická pravidla se snažím dodržovat při tvorbě časopisu, jiná pravidla (např. jednopísmenné znaky na konci řádků) provádím až po sestavení. Vytištění, kontrola manželky Tomíčkovými a poté provádím opravu chyb v počítači. Uložení, převedení do formátu PDF, zaslání do tiskárny. A po vytištění a vyzvednutí dodávky, tak následuje distribuce a archivace starých čísel.

Hrubý odhad samotné tvorby průměrného časopisu bez distribuce obnáší asi 24 hodin práce.

Jak řešíte obrazovou stránku časopisu? Máte vlastní ilustrátory a fotografy?

O obsahovou stránku vzorně starají manželé Oldřiška a Jan Tomíčkoví. Oni jsou nejčastějšími autory článků. Zároveň jsme rádi, pokud nám příspěvek zašlou čtenáři, regionální písmáci a další. Autory si nevybíráme, neselektujeme je.

Největším ilustrátorem byl pan Oskar Teimer z Černína. Uzavřeli jsme s ním licenční smlouvu a tak jeho kresby a malby používáme i nyní. Některé články a seriály byly přímo vázané na jeho kresby a i on sám přišel s nápadem na text, téma daného seriálu (myslím si, že šlo o seriál Lidové stavby v kresbě Oskara Teimera, Svatí a jim zasvěcené památky v našem kraji). Jeho kresby byly věnované krajině, lidové architektuře, rostlinám a jejich detailům.

Současnou ilustrátorkou je naše dlouholetá kolegyně, výtvarnice Mgr. Marie Nosková z Lukavce. Mezi její přednosti patří kresba postav, dětí a různých vánočních či velikonočních motivů.

Ilustrátor k 1. světové válce byl přibližně 3 roky (2018 – 2020) i student gymnázia Mikuláš Karban z Hořic.

Fotografie a archivní fotografie většinou zasílají sami autoři svých článků. Historické fotografie zajišťuje z Městského muzea v Hořicích paní PhDr. Oldřiška Tomíčková. Já fotím místa hádanek a případně naléhavé doplňky k některým článkům.

Vzpomenete si, kdo navrhl obměněnou podobu titulní strany z roku 2003?

Obměna vzešla asi od pana ředitele PaedDr. Josefa Lindauera. Změna asi souvisela s většími finančními možnostmi a zároveň větším vyniknutím na pultech prodejců. Černobílá úvodní strana byla nahrazena barevnou obálkou na kvalitnějším (pevnějším) papíru. Barevnou kresbu vrchu Zvičina provedl pan Oskar Teimer.

Proměnil se po Vašem nástupu způsob, jakým byl časopis graficky upravován?

Zajisté. Změna hlavně souvisí to s vývojem počítačových možností, technického vybavení,... Ze změn uvedu skenování v lepším rozlišení, možnost úpravy obrázku (jas, kontrast, histogram, ostrost, ...), která dříve nebyla vůbec možná. V souvislosti s úpravou textu uvedu daleko větší dodržování typografických pravidel.

Oddíl C – Personálie a složení redakcí

První redakce (1920 – 1927)

František Skalický (1863 – 1954)

František Skalický se narodil v Cerekvici roku 1863. Byl prvním učitelem čerstvě založené obecné školy v Třebnouševsi, postavené roku 1906. Krátce také působil jako starosta třebnouševského Sokola mezi lety 1913-14.⁵² Ještě před založením časopisu Pod Zvičinou spolupracoval Skalický s třebnouševským kronikářem Josefem Langrem na vydání knihy Dějiny Třeměšovsi.⁵³ V době prvního působení časopisu fungoval jako šéfredaktor a osobně vydal na 33 článků a esejí, především vzpomínkových, historických a redakčních úvodníků. Věnoval články například historii Třebnouševsi, spisovatelce a hořické rodače Věnceslavě Lužické nebo vítězství Jana Žižky u Hořic z roku 1423. Po svém odchodu do penze se odstěhoval do Třebihoště, kde dožil a je i pohřben. Do fungování časopisu se již nezapojil, přispěl ale několika drobnějšími články do mimohořického obnovení časopisu a také do druhé etapy vydávání. Profesoru Aloisi Jilemnickému přispěl do obnoveného vydání článkem Jak jsme začínali.⁵⁴

Jan Kyselo (1870 – 1923)

Narozen v Hradci Králové, Jan Kyselo se přistěhoval do Hořic v roce 1894. Stejně jako František Skalický byl i Kyselo odborným učitelem a velmi aktivním vlastencem. Během první světové války byl členem Maffie.⁵⁵ Byl jedním z hlavních iniciátorů založení Umělecké síně ve škole Na Habru, která posloužila jako základ samostatného městského muzea. Kyselo působil

⁵² <https://www.trebouseves.cz/historie>

⁵³ Třebnouševes během své existence často měnila názvy. Mezi jinými nesla také jméno Třeměšoves, Třebouševes, Třemeschowes a Třebnúše. Název Třebnouševes byl ustálen v roce 1921; pozn. autora

⁵⁴ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 3

⁵⁵ Pod Zvičinou, 7/1947-48, str. 6

jako kustod Archeologického zemského spolku, z něhož se městské muzeum postupně osamostatnilo. Zasloužil se také o založení Galerie plastik v roce 1908 a dlouhodobě udržoval vztah s mnoha významnými českými umělci, jako například Ladislav Šaloun nebo Mikoláš Aleš, kteří na jeho pozvání Hořice navštívili a tvořili zde.⁵⁶ Některé z nich sám motivoval na uměleckou dráhu. Příkladem objevených talentů můžou být Quido Roman Kocián nebo Rudolf Švajdler. Právě linoryt tehdy patnáctiletého Švajdlera se objevil na titulní stránce prvního čísla Pod Zvičinou. Kyselo se spolu se Skalickým stal jednou z hlavních tváří časopisu Pod Zvičinou, kde fungoval jako obrazový redaktor a zajistil tiskovinu její výtvarnou úroveň. Tuto funkci plnil až do své náhlé smrti roku 1923, kdy podlehl neznámé nemoci.⁵⁷

František Brykner (1883 – 1964)

Talentovaný rodák z Dolní Kalné, Brykner učil na školách v Pecce, Miletíně i Hořicích. Jakožto schopný výtvarník, hudebník i spisovatel převzal po zemřelém Kyselovi v roce 1923 post obrazového redaktora. Přes své zapojení v první redakci se k časopisu po jeho obnovení ve čtyřicátých letech už nevrátil. Kvůli svým politickým názorům mu také v komunistickém Československu byl udělen zákaz publikování.

František Havelka (1903 – 1999)

František Havelka se narodil v Dobré Vodě u Hořic. Do práce periodika Pod Zvičinou se zapojil až později, v roce 1923 jako začínající učitel. Publikoval několik článků týkajících se minulosti a pověstí z Dobré Vody a řemeslnických tradic Hořicka.⁵⁸ Jinak ale zastával spíše administrativní funkce, v nichž nahradil svého předchůdce, odborného učitele Karla Ježka.⁵⁹ V roce 1927 byl přeložen z Hořic na měšťanskou školu v Čisté u Horek, což mu znemožnilo další fungování v redakci jak první, tak poválečné druhé.⁶⁰ Když byl časopis obnoven v roce 1990 Ottou Hamplem, Havelka se k působení v redakci navrátil. Jeho článek „Vzpomínka“ uváděl první číslo ročníku 1993 a vzpomíná v něm na prvorepublikové počátky časopisu. V redakci zůstal až do roku 1998, svých 95 let. Krátce po ukončení své činnosti umírá v únoru 1999.⁶¹

⁵⁶ Pod Zvičinou, 1/1996, str. 3

⁵⁷ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 3, 5-6, 8

⁵⁸ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 6

⁵⁹ Pod Zvičinou, 1/1993, str. 1

⁶⁰ Pod Zvičinou, 3/2020, str. 4

⁶¹ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 6

František Horák (1878 – 1960)

Původem z Mlázovic, František Horák nebyl na rozdíl od většina redakce učitelem, nýbrž rolníkem. V Mlázovicích ale působil také jako kronikář a zasloužil se o vznik tamějšího muzea, které nese jeho jméno. Ve svých člancích se věnoval zejména historii, která byla jeho koníčkem, především ta mlázovická. S obnovitelem Aloisem Jilemnickým měl velmi dobrý vztah a když byl časopis v roce 1946 obnoven, Horák navázal na svoji předválečnou práci. I tentokrát se věnoval mlázovické historii, za což mu bylo posléze uděleno čestné občanství městečka.⁶²

Robert Krámský (1905 – 1971)

Podobně jako Horák ani Krámský nebyl učitelem, nýbrž kronikářem a písmákem. Krámský se narodil v Cerekvici, která zásadně formovala jeho tvorbu. Přispíval už do prvního ročníku Pod Zvičinou ještě jako student, přičemž téměř všechny jeho články a eseje se týkaly Cerekvice: místní pověsti, původy názvů a článek o nedalekém zaniklém hradě Vřešťov. Po válce se k práci v redakci vrátil a v prvním ročníku nové generace uveřejnil hned čtyři články týkající se dějin Cerekvice a blízké Hněvčevsi. Zabýval se také archeologickými nálezy v regionu až do zákazu činnosti v roce 1949.⁶³

Františka Mikšová (1861 – 1938)

Františka Mikšová byla hořickou učitelkou a mecenáškou. Jako předsedkyně ženského odboru Vzdělávacího spolku pro Hořice stála v roce 1915 u zrodu Husovy opatrovny pro děti vojáků odvedených na frontu, která se po válce proměnila v Husův dětský dům (dnešní Mateřská škola Na Habru). Opatrovna mimo jiné zmírnila dopady velké hospodářské krize i druhé světové války.⁶⁴ Mikšová samotná se ve svých člancích pro časopis Pod Zvičinou věnovala převážně historickými osobnostmi, které se nějakým způsobem promítly do místní historie, jako například v Hořicích narození bratři Maixnerovi, Jan Amos Komenský, který se v okolí skrýval před rekatolizačními silami, či Mikoláš Aleš, který si Hořice za svého života velmi oblíbil.⁶⁵

Jan Pávek (1874 – 1945)

⁶² Pod Zvičinou, 1/2020, str. 6

⁶³ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 6

⁶⁴ Tomíčková, 2008, str. 196-197

⁶⁵ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 7

Původem z Poličky, Jan Pávek pracoval jako učitel na Pecce a v Hořicích. Fungoval též jako kustod hořického městského muzea a byl velmi aktivním členem první redakce. Podobně jako Františka Mikšová se zaměřoval na historické osobnosti, jakými byly například Josef Ladislav Jandera, Josef Pazourek, Petr Maixner, Antonín Bělohubek a další.⁶⁶

Josef Řehák (1851 – 1942)

Zaměstnáním krupař⁶⁷, Josef Řehák byl jedním z hlavních amatérských historiků v Hořicích. Vlastnil početnou sbírku starožitností a pramenů týkajících se historie města už od jeho počátků. Byl autorem Hořické kroniky, v jejíž pěti svazcích shromáždil veškeré známé informace o dějinách města, místních spolků a významných osobností. Vedle ní je také autorem Historického kalendáře města Hořic a stati Hořické náměstí a jeho osudy v 19. věku. Stejně tak i jeho příspěvky do Pod Zvičinou se držely převážně historických témat, jako například trestní právo, požáry v Hořicích i Miletíně, významná výročí apod.⁶⁸

Josef Sehnal (1875 – 1951)

Josef Sehnal byl učitelem původně z Lázní Bělohrad, vyučoval ale na řadě míst v okolí Hořic. Plnil funkci předsedy již zmíněného hudebního spolku Dalibor. Jedním z jeho koníčků byla publicistika a byl častým přispěvatelem do časopisu Pod Zvičinou. Do redakce se zapojil i v průběhu druhé etapy ve čtyřicátých letech. Jeho hlavním odvětvím byla hudba a turistika.⁶⁹

Josef Špringer (1882 – 1961)

Josef Špringer působil jako ředitel školy v Miletíně, hořický starosta i jako ředitel Podkrkonošské výstavy českého odboje, práce a svérázu kraje z roku 1934. Dlouhodobě také spolupracoval s hořickým městským muzeem jako editor. Byl autorem statí o historii Janderovy nadace a hořické kroniky. V časopise Pod Zvičinou se věnoval zejména Miletínu, jeho historii a také dílu miletínského rodáka Karla Jaromíra Erbena, na jehož dílo byl expertem. Právě Špringer se jako jeden z prvních pokoušel prosadit umístění památníku Erbenovi v miletínském zámku. K přispívání do redakce se Špringer vrátil i ve čtyřicátých letech, opět k tématům historie Miletína.⁷⁰

⁶⁶ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 7

⁶⁷ Obchodník s moukou; pozn. autora

⁶⁸ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 7

⁶⁹ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 7-8

⁷⁰ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 8

Rudolf Švajdler (1906 – 1928)

Umělecky velmi nadaný hořický rodák. Švajdler byl žákem Jana Kysela, který u něj objevil jeho výtvarné nadání. Kyselo Švajdlera nasměroval na dráhu ilustrátora a s jeho finanční pomocí byl Švajdler schopen vystudovat Uměleckoprůmyslovou školu v Praze. Jako grafik ilustroval například Erbenovu Kytici, Dostojevského Bratry Karamazovy nebo Wolkerovu baladu O ženě, Bohu a muži. Pro Pod Zvičinou pracoval převážně jako ilustrátor; jeho dřevoryt zdobil už první číslo. Podobně jako jeho učitel Jan Kyselo ale i Rudolf Švajdler náhle umírá předčasně a ve svých dvaadvaceti letech podléhá zánětu mozkových blan.⁷¹

Jan Nálevka Vřesnický (1856 – 1945)

I když se narodil na nedalekém Vřesníku, který si ostatně dosadil i do jména, Jan Nálevka Vřesnický prožil většinu života v severních Čechách. Zde žil jako člen české menšiny v převážně německém prostředí, dopisoval ale do množství česky píšících médií, např. Krakonoš, Jizeran, Český Sever, Učitelské noviny a Národní Listy.⁷² Jako učitel pracoval hlavně na Lomnicku a Železnobrodsku. Byl také básníkem a spisovatelem a svými díly přispíval do množství vlastivědných časopisů, mezi nimiž bylo i Pod Zvičinou. Do časopisu vedle básní zasílal i své paměti a také články o meznících české historie. Nálevka Vřesnický umírá v roce 1945, krátce po konci druhé světové války. Příčinou smrti měly být údajně následky leknutí při leteckém bombardování města Turnova, v němž se usadil v důchodových letech.⁷³

Druhá redakce (1946 – 1949)

Bohuslav Brejník (1903 – 1978)

Školní inspektor Bohuslav Brejník se z rodného Kladna dostal do Podkrkonoší skrze svoji manželku Vlastu Malou, rodačku z Lázní Běláhoř. Na Hořicku působil jako pedagog na měšťanských školách od roku 1931, později přešel na školy odborné a gymnázia. Krátce také působil jako ředitel nově založeného hořického gymnázia mezi lety 1952-53⁷⁴. Vedle iniciování obnovení časopisu Pod Zvičinou se aktivně zapojoval do kulturní činnosti v hořickém regionu

⁷¹ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 8

⁷² Pod Zvičinou, 1/1926-27, str. 12-14

⁷³ Pod Zvičinou, 1/2020, str. 8

⁷⁴ Pod Zvičinou, 4/2020, str. 9

a udržoval vřelý vztah s množstvím významných osobností Hořicka. Je mu taktéž připisován termín „město kamenné krásy“, dodnes používaný jako přídomek města Hořice. Ač stál u znovuzrození časopisu Pod Zvičinou, byl spíše externím přispěvatelem a pro tři ročníky časopisu sepsal pouze šest článků, v nichž se zaměřoval na osobnosti spojované s Podzvičinskem.⁷⁵

Alois Jilemnický (1910 – 1986)

Alois Jilemnický se řadí k nejvýznamnějším hořickým rodákům. V Hořicích pracoval jako středoškolský profesor na obchodní akademii i na sochařsko-kamenické škole. Byl též publicistou a historikem, v obou případech samoukem. Ještě před obnovou Pod Zvičinou fungoval jako hlavní redaktor Hořických novin, později přejmenovaných na Hořicko. Mezi lety 1949 a 1957 plnil pro město funkci městského archiváře, kde načerpal zkušenosti se studiem historie a archivářství, stejně jako množství vědomostí o minulosti regionu.⁷⁶ Ve svém historickém výzkumu se Jilemnický soustředil na minulost sochařství a kamenictví v okolí. Do svých studií a přednášek zařazoval i vzdálenější místa ovlivněná tvorbou hořických sochařů a přítomností hořického pískovce. Příkladem takového místa je například sochami bohatě zdobený zámek v Kuksu.⁷⁷ Mezi jeho nejznámější díla patří Kraj slavný kamenem a Podhorští tkalci, přičemž v obou případech čerpal z vlastního výzkumu v městském archivu. V Hořicích je po něm pojmenována ulice a v roce 2010 mu byla u příležitosti stoletého výročí narození na rodný domek umístěna pamětní deska.⁷⁸

František Koubek (1912 – 2006)

Malíř, grafik a ilustrátor původem z Vodňan na Písecku. Do Lázní Bělohrad se přestěhoval v roce 1939 a až do svého odchodu na odpočinek v roce 1972 vyučoval výtvarnou výchovu. V krátkém období mezi lety 1945-47 pracoval jako učitel také v Hořicích. Množství jeho výtvarných prací se týkalo bělohradského rodáka Karla Václava Raise. U příležitostí Raisových výročí vytvářel plakáty, ilustrace a dřevoryty. Je také autorem grafik v Raisově

⁷⁵ Pod Zvičinou, 2/2020, str. 4-5

⁷⁶ Pod Zvičinou, 2/2020, str. 5

⁷⁷ Pod Zvičinou, 2/2000, str. 7-8

⁷⁸ Alois Jilemnický se usmívá z pamětní desky

Zdroj: https://jicinsky.denik.cz/kultura_region/jchorice-jilemnicky-deska20100530.html

almanachu, vydanému u příležitosti stého výročí narození obrozeneckého spisovatele.⁷⁹ Pro časopis Pod Zvičinou byl Koubek především ilustrátor, přičemž nejčastější technikou byl právě dřevoryt. Jeho grafiky zdobí obálku a záhlaví třetího ročníku časopisu druhé generace.⁸⁰

Quido Roman Kocián (1908 – 1981)

Syn slavného sochaře Quida Tomáše Kociána a žák Jana Kysela, Quido Roman se vydal dráhou malíře. Studoval na Uměleckoprůmyslové škole v Praze, kde začal tvořit své první malířské cykly. Po návratu do Hořic pokračoval v malbě, byl ale také činným publicistou a své studie a články publikoval v mnoha kulturních časopisech, mezi nimiž byl i časopis Pod Zvičinou. Pro něj vytvořil záhlaví prvního ročníku a také množství ilustrací. Inspirován byl především hořickými pověstmi a vlastními vzpomínkami na dětství.⁸¹

Leontina Mašínová (1882 – 1975)

Plzeňská spisovatelka a básnířka se do Lázní Bělohrad podobně jako František Koubek přistěhovala za učitelskou prací. Učila zde mezi lety 1923 a 1930 a také zde dožila. Je autorkou množství historických románů z českých dějin, jakými jsou například Hořící sloup, Milíč z Kroměříže nebo trilogie o Janu Amosi Komenském složená z děl Mladá léta Jana Amose, Do labyrintu světa a Planoucí pochodeň. Druhou oblastí jejich děl byly knížky pro děti, leporela a loutkové hry. Do časopisu přispívala svými znalostmi o lokálních pověstech, které zpracovávala ve výpravné a poučné články.⁸²

Helena Rudlová (1897 – 1965)

Helena Rudlová byla odbornou učitelkou kreslení a vyšívání na Dívčí průmyslové škole Vesna v Hořicích, a také autorkou básnických sbírek jako Zpěv země a Dvanáct v Kruhu, divadelních her, např. Tři ženy a láska, Dům kupce Jakuba nebo Diplom, a také autorka knih pro děti. Měla velký zájem o národopisnou práci, což se projevilo i v jejím snažení o obnovu

⁷⁹ <http://www.lazne-belohrad.cz/mesto/osobnosti-mesta/frantisek-koubek/>

⁸⁰ Pod Zvičinou, 2/2020, str. 5

⁸¹ Pod Zvičinou, 2/2020, str. 5-6

⁸² Pod Zvičinou, 2/2020, str. 6

hořického kroje. Mimo jiné byla v Hořicích členkou ochotnického divadla jako herečka i režisérka. V Pod Zvičinou uveřejňovala své verše a pohádky inspirované okolními obcemi.⁸³

Karel Vik (1883 – 1964)

Malíř, grafik a přítel Aloise Jilemnického, který jej přesvědčil k práci pro časopis Pod Zvičinou. Karel Vik je autorem řady uměleckých cyklů, převážně krajinek zobrazujících české a slovenské země. Část těchto cyklů vznikla podle hořických dominant a soch, jako například Krakonoš, Husitská mohyla, socha Jana Žižky a jiné, čímž se Vik mimo jiné hlásil ke svému rodnému městu. S Aloisem Jilemnickým spolupracoval na souboru perokreseb, které byly následně otištěny jako ilustrace v Jilemnického díle Kraj slavný kamenem. V časopise byla také otištěna mnohá jeho díla, obzvláště dřevoryty a perokresby zobrazující hořické okolí, ale i ze zbytku vlasti.⁸⁴

Eduard „Cvífl“ Zwiefelhofer (1882 – 1948)

Do Hořic se Eduard Zwiefelhofer přistěhoval na začátku století z Brlohu na Šumavě jako profesor obchodní akademie a zapojil se zde do kulturního života. Odtud pochází občas používaný pseudonym Eduard Šumavský nebo Brložský. Měl rozsáhlé znalosti historie, které uplatnil během práce v městském archivu; fungoval také jako městský kronikář, předseda a sborníčník hudebního spolku Ratibor, sokolský činovník a v neposlední řadě divadelní ochotník, režisér a herec. Za poznámku stojí, že Zwiefelhofer kladl ve své práci velký důraz na nestrannost a na rozdíl od mnoha jiných redaktorů a přispěvatelů do časopisu se snažil udržet neutrální odstup od diskutovaného tématu, což bylo v jinak silně vlastenecky zaměřeném časopise neobvyklé.⁸⁵ Ve svých článcích v časopise Pod Zvičinou se věnoval zejména historii, prehistorii a demografii Hořicka.⁸⁶

Jaroslav Čech (1903 – 1991)

⁸³ Pod Zvičinou, 2/2020, str. 6

⁸⁴ Pod Zvičinou, 2/2020, str. 6

⁸⁵ Pod Zvičinou, 1/1948-49, str. 8,13

⁸⁶ Pod Zvičinou, 2/2020, str. 6

Jaroslav Čech pracoval na hořické obchodní akademii jako učitel dějepisu, zeměpisu a německého jazyka. Zároveň měl také zkušenosti s archivářkou a muzejní prací. Mezi lety 1936-42 plnil v hořickém muzeu funkci tajemníka muzejního spolku a v padesátých letech fungoval jako archivář Zemědělsko-lesnického archivu v Hořicích. Do redakce časopisu Pod Zvičinou se zapojil relativně pozdě, v roce 1948 a to statí Procházka hořickým vlastivědným muzeem. Více už publikovat před zrušením v únoru 1949 nestihl.⁸⁷

Josef Sehnal a Josef Špringer

Viz část 2.1.2 – Členové první redakce

Třetí redakce (1993 – doposud)

Otto Hampl (? – 1994)

Jako antikomunistický aktivista a politicky velmi angažovaný člověk si Otto Hampl vysloužil během období totality, zejména normalizace, řadu postihů a šikany ze strany vládnoucího režimu, kvůli čemuž byl nucen často měnit zaměstnání. Tato nestálost mu paradoxně pomohla po revoluci, neboť měl rozsáhlou síť kontaktů, mimo jiné i mezi učiteli, umělci a zájemci o dějiny. Díky těmto kontaktům byl schopen složit po sametové revoluci novou redakci a zajistit počáteční příjmy pro časopis Pod Zvičinou. Byl jedním ze zakladatelů buňky ČSSD v Hořicích, při níž časopis Pod Zvičinou vycházel.^{88 89} Svých kontaktů využíval mimo jiné také k získávání také při získávání námětů k článkům. Ve třetím čísle jedenáctého ročníku tak například slibuje článek o historii rodiny Masarykových z pera vnučky Tomáše Garrigua Masaryka Anny Masarykové. Článek odkazující na vágně popsané „šesté číslo“⁹⁰ se však nikdy neuskutečnil. Za poznámku stojí fakt, že ač byl Otto Hampl během svého působení v časopise Pod Zvičinou uváděn jako řídicí redaktor, podepsán je pouze pod několika krátkými texty: úvodním textem Vděčně vzpomínáme na památku Tomáše Garrigua Masaryka a článkem rozděleným na dvě části o životě a díle profesora Jilemnického.⁹¹ Můžeme také zmínit

⁸⁷ Pod Zvičinou, 2/2020, str. 7

⁸⁸ Nejednalo se o stranický plátek, časopis si uchoval svůj politicky neutrální svéráz; pozn. autora

⁸⁹ Pod Zvičinou, 4/2020, str. 6-7

⁹⁰ Časopis měl tehdy už jen pět čísel na ročník, těžko tedy říct, co Hampl myslel „šestým číslem“; pozn. autora

⁹¹ Pod Zvičinou, 2/1993, str. 10; 3/1993, str. 2, 4

rozhořčený článek s názvem „Pravda musí zvítězit!“,⁹² v němž Hampl obviňuje neurčitou skupinu hořických občanů ze sabotáže pokusů radnice o pojmenování ulice po Aloisi Jilemnickém. Jeho role v časopise tedy byla spíše organizační a editorská. O tom ostatně svědčí i vůbec první číslo z roku 1993, kde je pozice vedení uvedena následovně: *Velký kruh redaktorů, kteří řídí redakci společně*. Hampl je v tomto seznamu uveden až na čtvrté pozici a jako řídicí redaktor je uveden až od druhého čísla.⁹³ V roce 1994 odstupuje z funkce šéfredaktora z důvodu těžké nemoci a pozici předává Ladislavu Svobodovi. Do konce svého života je však společně s Františkem Havelkou uváděn na zadních stranách jako čestný šéfredaktor.

Ladislav Svoboda (*1936)

Narozen v Hradci Králové, Svoboda během své učitelské kariéry vystřídal množství škol. Vyučoval v Jaroměři, Hořicích na Drogistické škole a následně gymnáziu, Textilní škole ve Dvoře Králové a Střední pedagogické škole v Nové Pace. Krátce také mezi lety působil jako ředitel hořického gymnázia v letech 1970-71. Do činnosti v Pod Zvičinou se zapojil až v důchodovém věku se zaměřením odpovídajícím jeho aprobaci, tedy českému jazyku a literatuře a historii. Právě těmito dvěma tématům se ve svých článcích často věnoval, přičemž v některých případech šlo o převzetí a editační úpravu děl literárních autorů, které byly následně v časopise otištěny jako literární vložka⁹⁴. V roce 1994 Svoboda nakrátko přebírá funkci šéfredaktora, pod jeho vedením ale vznikají pouze dvě čísla. Postrádal totiž Hamplovy známosti a nedařilo se mu tak zajistit stabilní a dostatečný sponzoring, čímž byla budoucnost časopisu silně ohrožena. Před předčasným koncem byla zachráněna až zásahem Josefa Lindauera a převedením pod hlavičku Gymnázia Hořice.⁹⁵

Jan Tomíček (*1960)

Současný šéfredaktor časopisu Pod Zvičinou a učitel dějepisu a ruského jazyka na hořickém gymnáziu. V časopise funguje již od jeho obnovení v roce 1993 a vedoucí funkce se ujímá v roce 1995, kdy byl časopis převzat pod hlavičku gymnázia z iniciativy Josefa

⁹² Viz Přílohy – A37

⁹³ Pod Zvičinou, 1/1993, str. 16

⁹⁴ Pod Zvičinou, 1-4/1993

⁹⁵ Pod Zvičinou, 4/2020, str. 7

Lindauera. Vedle práce v redakci a ve škole se Jan Tomíček také věnuje badatelské a osvětové činnosti související s lužickosrbskou menšinou ve východním Německu, s níž udržuje dlouhodobý kontakt a snaží se šířit povědomí o kultuře a jazyku tohoto etnika. V časopise Pod Zvičinou se zabývá především tvorbou a přípravou historických a vzpomínkových textů, dále potom úpravou a zveřejňováním studentských textů v rubrice Ze studentských prací.⁹⁶

Oldřiška Tomíčková (*1961)

Historička, publicistka a kurátorka Městského muzea v Hořicích. Poprvé začala s časopisem spolupracovat už po obnovení v roce 1993, kdy pro něj poprvé vytvořila několik textů, skutečnou spolupráci ale zahájila až po převzetí pod gymnázium v roce 1995. Je autorkou množství odborných publikací, z nichž můžeme jmenovat například Hořice odedávna do dneška, z níž čerpá i tato práce, dále O hořických kronikách a kronikářích (2006) nebo Historie a současnost podnikání na Jičínsku, Hořicku, Novopacku a Sobotecku (2002). Jedná se o jednoho z neaktivnějších členů redakce; v časopise Pod Zvičinou od počátku své činnosti publikovala přes 300 textů.⁹⁷

Josef Lindauer (*1947)

Josef Lindauer se narodil v Kostelci nad Orlicí a svoji pedagogickou kariéru nastartoval studiem na Univerzitě Palackého v Olomouci v oboru matematika – tělesná výchova. Vyučoval postupně ve Slatinicích na Olomoucku, v Šumperku, v Sokolově, v Hradci Králové a konečně v Hořicích. Zde byl v roce 1989 jmenován ředitelem hořického gymnázia a v této funkci setrval až do roku 2011, kdy zároveň opustil i redakci Pod Zvičinou. Inicioval převedení časopisu pod hlavičku hořického gymnázia a působil jako zástupce šéfredaktora Jana Tomíčka. Sám také uveřejnil několik článků, zejména historicko-geografických, a také hádanek či rébusů. Jinak ale plnil převážně organizační činnost a staral se o finanční zabezpečení.

Oskar Teimer (1932 – 2010)

Učitel výtvarné výchovy původem z Lázní Bělohradu, malíř a grafik, člen Junáka a signatář Charty 77. Pedagogické studium absolvoval v Hradci Králové a krátkou dobu učil

⁹⁶ Pod Zvičinou, 5/2009, str. 23 a Přílohy – B2

⁹⁷ Pod Zvičinou, 3/2011, str. 29 a Přílohy – B1

výtvarnou výchovu v Miletíně. S podpisem na Chartě 77 ale byl donucen učitelskou kariéru ukončit. Vrátil se k ní mohl až po roce 1989 na gymnáziu v Hořicích, kde pokračoval jako učitel výtvarné výchovy. Byl známý především jako malíř zaměřující se ve svých perokresbách převážně na krajinářství. Vedle perokreseb také používal akvarely, či temperové nebo olejové barvy. V roce 2003 mu bylo za dlouhodobou činnost uděleno prestižní regionální ocenění Jivínský Štefan, o které s potýkal s dalšími 154 kandidáty.⁹⁸ Pro časopis Pod Zvičinou byl důležitý zejména jako ilustrátor. Je autorem titulních kreseb a záhlaví všech iterací třetí generace vydávání a perokresbu s jeho podpisem nese časopis na své titulní straně dodnes.⁹⁹ Vedle toho pracoval na ilustracích uvnitř časopisu, z nichž mnohé jsou užívány doteď, i když tiskovina samotná přešla k fotografiím. Předělaná obálka z roku 2003 je též jeho dílem. Na obsahu se podílel ve spolupráci s Oldřiškou Tomíčkovou, s níž připravil několik obrazových a historických seriálů. Mezi roky 2002-03 vycházel v časopise desetidílný seriál „Lidové stavby v kresbě Oskara Teimera.“ V roce 2006 realizoval časopis Teimerův návrh na sérii věnující se historii Mariánských sloupů na Hořicku u příležitosti návratu hořického sloupu na své místo na náměstí. Následně potom k seriálu vytvořeném Tomášem Hylmarem a Oldřiškou Tomíčkovou dodal patřičné ilustrace. Teimer umírá v červnu 2010 po dlouhé nemoci. Číslo 4/2010 tak bylo číslem smutečním, zcela věnované životě a dílu Oskara Teimera.¹⁰⁰

Josef Pokorný (*1920)

Hořický rodák a vnuk Františka Pokorného, jednoho ze zakladatelů hořického Městského muzea. Po ukončení studia v Hradci Králové působil v církevním sboru v Kutné Hoře a v poválečném období budoval komunitu Církve bratrské v Liberci. Do Hořic se vrátil v roce 1949 jako dělník v továrně Jesva, zůstával však laickým kazatelem. V časopise Pod Zvičinou se jako silně věřící křesťan věnoval zejména náboženské a výchovné problematice. Ve svých textech cílil na mládež a zval na plánované církevní události. V současnosti již členem redakce není. Nadále však žije v hořickém Domově důchodců.¹⁰¹

Marie Nosková (*1950)

⁹⁸ Seznam laureátů Jivínského Štefana - <https://jivinskystefan.webnode.cz/laureati/>

⁹⁹ Viz Přílohy – A31, 32, 34, 46 a 48

¹⁰⁰ Pod Zvičinou, 5/2020, str. 12-13

¹⁰¹ Hořický zpravodaj, 3/2020

Rodačka z Lukavce u Hořic a dlouholetá učitelka českého jazyka a výtvarné výchovy na Gymnáziu v Hořicích, kde vyučovala od roku 1976 až do roku 2012. Během svého působení ve škole podporovala dramatickou výchovu, vznik studentské knihovny a přerod studentského časopisu Tempus z nástěnkové podoby do distribuovaného periodika. Do redakce časopisu nastoupila koncem devadesátých let, přičemž jedním z jejích prvních počínů bylo uvádění studentských prací. V redakční činnosti se Marie Nosková zabývala především dvěma tématy: historií a kulturou rodného Lukavce a uměleckou výchovou žáků gymnázia, jejichž nákresy byly v časopise často publikovány. Jejím nejvýraznějším textem byl seriál „Listujeme stránkami časopisu Lukavec,“ v němž byl detailně rozebírán krátce vycházející vesnický kulturní měsíčník Lukavec.¹⁰² Dále je také autorkou fejetonů a úvah, zpravidla připravovaných pro vánoční vydání. V současné době se i nadále podílí na přípravě časopisu jako hlavní ilustrátor. Tuto pozici převzala po zesnulém Oskaru Teimerovi.¹⁰³

Tomáš Horák (*1976)

Rodák z Ostroměře a bývalý student gymnázia v Hořicích. Pracovně nastoupil na gymnázium v roce 2000 v rámci náhradní vojenské služby. Ve stejné době se přidal do redakce časopisu, kde se ujal role hlavního editora a grafika. Tím nahradil praxi spočívající ve využití pomoci a technických znalostí studentů, kteří byli doposud zodpovědní za grafickou úpravu časopisu. Na gymnáziu i v redakci časopisu zůstal i po skončení své služby v roce 2001 a začal zde pracovat jako učitel informatiky, práva, ekonomiky a obchodní korespondence. Vedle časopisu Pod Zvičinou se také od roku 2015 podílí na přípravě dvouměsíčníku Zpravodaj, vydávaného městem Ostroměř. Vedle grafické podoby časopisu Pod Zvičinou má také zodpovědnost za publikaci fotografií, které povětšinou tvoří sám, distribuci časopisu, komunikaci se sponzory a odesílání povinných výtisků do knihoven a archivů.¹⁰⁴

Oddíl D – Tabulky k vybraným číslům

První generace (1920 – 1927)

¹⁰² Pod Zvičinou, 5/2020, str. 29-32

¹⁰³ Pod Zvičinou, 1/2021, str. 13-14

¹⁰⁴ Pod Zvičinou, 1/2021, str. 15-16

Vybraná čísla: 5/1920, 1/1921, 3/1922-23, 8/1922-23, 2/1923-24, 6/1923-24, 3/1924-25, 5/1924-25, 4/1925-26, 7/1925-26

5/1920	
Počet stran	16
Počet článků	7
Počet inzercí	5
Cena	1 K / 80 hal. pro odběratele
Počet ilustrací	1
Počet fotografií	0
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	František Skalický

1/1921	
Počet stran	16
Počet článků	6
Počet inzercí	0 ¹⁰⁵
Cena	1 K / 80 hal. pro odběratele
Počet ilustrací	2
Počet fotografií	0
Náklad	Neuvedeno ¹⁰⁶
Šéfredaktor	František Skalický

¹⁰⁵ V čísle je uvedeno poděkování redakce okresnímu výboru za zapůjčení částky 5000 Kč a spolku dobrovolných hasičů v Bříšťanech u Hořic za dar 50 Kč. I když zde nejsou inzerce, redakce se zcela otevřeně potýkala s finančními problémy, způsobenými mj. i nižším odbytem, než očekávali a přebývajícemi výtisky.

¹⁰⁶ V administrační zprávě, kde jsou uvedena poděkování, si redakce stěžuje na fakt, že jim na skladě zůstalo přebývajících 1000 výtisků 1. ročníku. Při přibližně 100 přebývajících výtiscích na číslo si lze udělat hrubý obrázek o nákladu časopisu.

3/1922-23 (3. ročník)	
Počet stran	16
Počet článků	9
Počet inzercí	1
Cena	Neuvedeno
Počet ilustrací	0
Počet fotografií	2
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	Neuvedeno, předpokládán František Skalický

8/1922-23 ¹⁰⁷	
Počet stran	18
Počet článků	10
Počet inzercí	5
Cena	Neuvedena
Počet ilustrací	3
Počet fotografií	1
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	Neuvedeno, předpokládán František Skalický

¹⁰⁷ Číslo je takřka celé věnováno odkazu husitství a Jana Žižky

2/1923-24 ¹⁰⁸	
Počet stran	18
Počet článků	9
Počet inzercí	7
Cena	Neuvedeno
Počet ilustrací	4
Počet fotografií	1
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	Neuvedeno, předpokládán František Skalický

6/1923-24	
Počet stran	18
Počet článků	8
Počet inzercí	6
Cena	Neuvedeno
Počet ilustrací	0
Počet fotografií	3
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	František Skalický

¹⁰⁸ Obálka s klíčovými informacemi se nedochovala

3/1924-25	
Počet stran	18
Počet článků	11
Počet inzercí	7
Cena	Neuvedeno
Počet ilustrací	2
Počet fotografií	4
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	František Skalický

5/1924-25	
Počet stran	18
Počet článků	11
Počet inzercí	5
Cena	Neuvedeno
Počet ilustrací	1
Počet fotografií	2
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	František Skalický

4/1925-26	
Počet stran	18
Počet článků	12
Počet inzercí	7

Cena	Neuvedeno
Počet ilustrací	1
Počet fotografií	2
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	František Skalický

7/1925-26	
Počet stran	18
Počet článků	10
Počet inzercí	7
Cena	Neuvedeno
Počet ilustrací	5
Počet fotografií	4
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	František Skalický

Druhá generace (1946 – 1949)

Vybraná čísla: 1/1946-47, 4/1946-47, 6/1946-47, 10/1946-47, 2/1947-48, 4/1947-48, 7/1947-48, 10-1947-48, 1/1948-49, 5/1948-49

1/1946-47	20. listopadu
Počet stran	16
Počet článků	9
Počet inzercí	8
Cena	Zdarma ¹⁰⁹
Počet ilustrací	5
Počet fotografií	3
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	Alois Jilemnický

4/1946-47	21. února
Počet stran	16
Počet článků	7
Počet inzercí	8
Cena	Zdarma
Počet ilustrací	6
Počet fotografií	2
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	Alois Jilemnický

¹⁰⁹ Během tohoto období vycházelo Pod Zvičinou jako příloha periodika Hořicko. Lze tedy předpokládat, že za ni čtenáři neplatili zvlášť.

6/1946-47	4.dubna
Počet stran	16
Počet článků	8
Počet inzercí	8
Cena	Zdarma
Počet ilustrací	6
Počet fotografií	2
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	Alois Jilemnický

10/1946-47	20. června
Počet stran	16
Počet článků	7
Počet inzercí	8
Cena	Zdarma
Počet ilustrací	6
Počet fotografií	4
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	Alois Jilemnický

2/1947-48	17. října
Počet stran	16
Počet článků	6
Počet inzercí	8

Cena	Zdarma
Počet ilustrací	5
Počet fotografií	1
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	Alois Jilemnický

4/1947-48	19. prosince
Počet stran	16
Počet článků	8
Počet inzercí	8
Cena	Zdarma
Počet ilustrací	4
Počet fotografií	2
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	Alois Jilemnický

7/1947-48	
Počet stran	16
Počet článků	8
Počet inzercí	8
Cena	Zdarma
Počet ilustrací	7
Počet fotografií	3
Náklad	Neuvedeno

Šéfredaktor	Alois Jilemnický
-------------	------------------

10/1947-48	
Počet stran	16
Počet článků	8
Počet inzercí	8
Cena	Zdarma
Počet ilustrací	4
Počet fotografií	2
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	Alois Jilemnický

1/1948-49	
Počet stran	16
Počet článků	7
Počet inzercí	8
Cena	Zdarma
Počet ilustrací	2
Počet fotografií	5
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	Alois Jilemnický

5/1948-49	
Počet stran	16

Počet článků	8
Počet inzercí	8
Cena	Zdarma
Počet ilustrací	3
Počet fotografií	1
Náklad	Neuvedeno
Šéfredaktor	Alois Jilemnický

Třetí generace (1993 – doposud)

Vybraná čísla: 3-4/94, 4/97, 3/98, 2/01, 3/04, 2/06, 5/10, 5/13, 3/15, 1/18

3-4/1994	
Počet stran	16
Počet článků	9
Počet inzercí	7
Cena	5 Kč
Počet ilustrací	4
Počet fotografií	5
Náklad	Neuveden
Šéfredaktor	Ladislav Svoboda

4/1997	
Počet stran	16
Počet článků	15

Počet inzercí	0
Cena	8 Kč
Počet ilustrací	8+1 ¹¹⁰
Počet fotografií	3
Náklad	Neuveden
Šéfredaktor	Jan Tomíček

3/1998	
Počet stran	24
Počet článků	17
Počet inzercí	0
Cena	8 Kč
Počet ilustrací	5+1
Počet fotografií	12
Náklad	Neuveden
Šéfredaktor	Jan Tomíček

2/2001	
Počet stran	20
Počet článků	10
Počet inzercí	0
Cena	8 Kč
Počet ilustrací	7+1

¹¹⁰ +1 znamená ilustrace na zadní straně

Počet fotografií	7
Náklad	Neuveden
Šéfredaktor	Jan Tomíček

3/2004	16. června 2004 – rozšířené číslo
Počet stran	36
Počet článků	13
Počet inzercí	0
Cena	10 Kč
Počet ilustrací	26+1
Počet fotografií	23
Náklad	800 ks
Šéfredaktor	Jan Tomíček

2/2006	20. dubna 2006
Počet stran	28
Počet článků	13
Počet inzercí	0
Cena	12 Kč
Počet ilustrací	14+1
Počet fotografií	24
Náklad	700 ks
Šéfredaktor	Jan Tomíček

5/2010	8. prosince 2010 ¹¹¹
Počet stran	36
Počet článků	16
Počet inzercí	0
Cena	15 Kč
Počet ilustrací	15+1
Počet fotografií	36 ¹¹²
Náklad	650 ks
Šéfredaktor	Jan Tomíček

2/2013	10. prosince 2013
Počet stran	36
Počet článků	18
Počet inzercí	1 ¹¹³
Cena	15 Kč
Počet ilustrací	14+1
Počet fotografií	39
Náklad	650 ks
Šéfredaktor	Jan Tomíček

3/2015	5. června 2015
Počet stran	36

¹¹¹ V tomto čísle byla také umístěna příloha v podobě kalendáře na rok 2011.

¹¹² V této době probíhaly protesty proti sloučení škol v Hořících – valná část fotografií je z protestů.

¹¹³ Spíše upozornění na knihu vydanou obcí Lukavec.

Počet článků	14
Počet inzercí	0
Cena	15 Kč
Počet ilustrací	6+1
Počet fotografií	47
Náklad	700 ks
Šéfredaktor	Jan Tomíček

1/2018	28. února 2018
Počet stran	28
Počet článků	11
Počet inzercí	0
Cena	15 Kč
Počet ilustrací	5+1
Počet fotografií	29
Náklad	600 ks
Šéfredaktor	Jan Tomíček

Oddíl E – Seznam rubrik

První generace (1920 – 1927)

Miletín

1/1920 – 2/1920 (H,Se)

Dětská světnička

2/1920 – 10/1922-23 (P,Z,Č,Kl)

Hořický okres

5/1920 – 10/1922-23 (B,Vz,Se)

Dva Listy/Z Erbenovy korespondence

2/1920 – 8/1920 (H,Kl)

Zprávy z okresu/Z okresu hořického/Z přítomnosti v okresu

1/1921 – 10/1923-24 (J – zpravodajská rubrika¹¹⁴)

Drobnosti z minulosti

¹¹⁴ Ač je zvláštní mít zpravodajské rubriky klasifikovány jako „Jiné,“ Pod Zvičinou nikdy předtím ani potom zpravodajskou rubriku nemělo. Z toho důvodu jsem při přípravě její existenci neočekával.

2/1922-23 – 5/1923-24 (H)

Elektrisace Čech a Hořicka

3/1922-23 – 6/1922-23 (H,Se,B)

Hádanky

1/1923-24 – 9/1926-27 (Z,Č)

Ido

1/1924-25 – 10/1926-27 (Vz,P)

Kalendář vzpomínek

1/1924-25 – nepravidelně do 10/1926-27 (H)

Průpovědi na Jaroměřsku

2/1924-25 – 4/1925-26 (Kl,Se)

Ve škole na Vřesníku (před 60 lety)

1/1925-26 – 10/1926-27 (H,Kl,Se)

Radio

5/1925-26 – 9/1925-26 (B,Vz,Se)

Druhá generace (1946 – 1949)

6/1946-47¹¹⁵

Mé město (U)

Hořicko za válek husitských (H,Vz,U)

Hledej, poutníče, příklad v knize dějů (Kl,U)

Menší bratr Krkonoš (Kl,H,C,B,Vz)

Myslivost před 50 lety a dnes (Sp,H)

Statistika domů a obyvatelů v Hořicích (H,J – Statistický zápis)

Zámecká studně v Cerekvici (H)

Zkáza Byšiček (Kl,U)

¹¹⁵ Viz Přílohy – A24

7/1947-48¹¹⁶

Velikonoce (U)

Bedřich Mendl a Hořice (J – vzpomínkový článek)

Velikonoce jsou písni lidství (U)

Půda a květena Hořic (B,Vz)

Za Janem Kyselem (J – vzpomínkové)

O Rudolfu Švajdlerovi (H)

Poslední stránka Šafránkovy kroniky (H)

O hořickém kronikáři Šafránkovi (H)

Třetí generace (1993 – doposud)

Mládežnický koutek

1/1993 (U,P)

Letecká tradice ve Dvoře Králové nad Labem / Letci z Hořicka ve II. odboji

4/1993 - 3-4 /1994 (Vz,H,Se)

Včelařství na Hořicku

Pravděpodobně 1/1994 – 3-4/1994 (Vz,H,Se)

Významná výročí

1/1996 – doposud (Vz,H,K)

Ze studentských prací

1/1996 – doposud (P,H,K,U)

Kulturní aktuality/Turistické aktuality

1/1996 – doposud (Kl,Sp)

Historiografie města Hořic v Podkrkonoší

2/1996 – 2/2001 (Vz,H)

¹¹⁶ Viz Přílohy – A25

Ohrožená květena Podzvičinska

5/1996 – 1/1998 (Vz,B)

Tajenka

5/1996 (Z)

Napsali o nás

1/1997 – nepravidelně dodnes (Č)

Hledání ztraceného času

2/1997 – dodnes (Č,Z,H)

Krajanské okénko/Krajané v Americe

4/1997 – nepravidelně do 2/1999 (C,Kl)

Rostliny rumišť, nádraží a ostatního pangejtu

5/1998 – 2/1999 (B)

Hádanky

1/1999 - 1/2000 (Z,Č)

Z lukaveckého časopisu/Listujeme stránkami časopisu Lukavec

2/2000 – 5/2002 (Kl,J – kombinace vzpomínkového a archivářského zaměření)

Lidové pověry na Hořicku

1/2001 – 3/2002 (Kl,H,Se)

Letectví v Hořicích v Podkrkonoší

1/2001 – 3/2003 (H,Vz,Sp)

Lidové stavby v kresbě Oskara Teimera

1/2001 – 5/2003 (U,H,Se)

Z historie Bezníku + Z historie Zdobína

2/2002 – 4/2002 Bezník – 3/2003 Zdobín (Vz,H,Se)

Šafránkové obrázky ze starých Hořic

1/2003 – 5/2004 (Se,U,H)

Zeměpis Hořicka

2/2004 – 5/2004 (B,Vz,Se)

S Věnceslavou Lužickou po Hořických chlumech

1/2005 – 5/2005 (H,U,Se)

Má rodná víska Úhlejev

1/2006 – 5/2006 (J – jde o sborníčky a úryvky z kroniky právě zesnulého písmáka Josefa Munzara)

Mariánské sloupy v Hořickém regionu¹¹⁷

1/2006 – 5/2007 (U,H,Vz,Se)

Výlety pod Zvičinou

4/2006 – 5/2009 (Sp,C)

Jan Nálevka Vřesnický – Zapadlý vlastenec z kraje pod Zvičinou / Ve škole na Vřesníku (60 let)

1/2007 – 5/2007 (U,H,Se)

Toulky minulostí Hořicka

1/2007 – 1/2011 (Vz,H)

František Šafránek – Hořický krejčí, kronikář a vlastenec

1/2008 – 5/2008 (H,Se)

Rok s Karlem Václavem Raisem

5/2008 – 4/2009 (U,Kl,Se)

K výročí časopisu Pod Zvičinou / Listujeme ročníky časopisu Pod Zvičinou

1/2010 – 5/2013 (H,Vz,Kl,Se)

Svěťci a jim zasvěcené památky v našem kraji¹¹⁸

1/2012 – 5/2015 (H,Kl,Se,J – náboženské zaměření)

Sto let českého skautingu

2/2012 – 5/2012 (Č,J – výhradně rozhovory)

Zvičina zeměpisným pohledem

¹¹⁷ Seriál nemá ucelený název. Každý text má svůj vlastní název podle sloupu, o kterém hovoří. Použil jsem proto tento zástupný název; pozn. autora

¹¹⁸ Podobný případ jako u Mariánských sloupů v Hořickém regionu: rubrika nemá ucelený název, slovo „světec“ v názvu zde užitým je vždy zastoupeno konkrétním jménem světce. Pro přehlednost jsem si dovolil seriál takto přejmenovat; pozn. autora.

4/2012 – 4/2013 (Vz,B,Se)

Jak se žilo v Hořicích před 100 lety

1/2014 – 5/2018 (H,Kl)

Život v našich obcích za světové války

1/2014 – 5/2018 (H)

Nálezy mincí v Hořicích a v jejich okolí

3/2014 – 5/2015 (H,Vz,Se)

Archeologické nemovité památky Hořicka

1/2016 – 5/2017 (H,Vz)

Z paměti prof. MUDr. Miloše Máčka

1/2017 – 2/2018 (H,Se)

Z paměti bývalého hořického starosty Augustina Erbana

1/2019 – doposud (H,Se)

Hořice v prvním roce Československé republiky

1/2019 – 5/2019 (H,Kl,Se)